

Επαναδραστηριοποίηση αδελφοτήτων και σωματείων

Πλούσιος σε πολιτιστικές εκδηλώσεις στα αστικά κέντρα ήταν ο Ιούνιος 2022. Ένας καλός σαιωνός για τα πανηγύρια στα χωριά μας

σελ. 4-5

ΡΑΔΟΒΙΖΙΑ

Στη μάχη για να μη ρημάξουν τα χωριά

σελ. 12-13

ΜΟΥΡΓΚΑΝΑ-ΚΑΛΑΜΑΣ- ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ-ΡΑΔΟΒΙΖΙΑ

Συντονισμός δράσεων και αντιδράσεων για τον πολιτισμό και το περιβάλλον της Ηπείρου

σελ. 2

Μια γέφυρα προς το μέλλον στην Κοιλιάδα του Αχελώου

Εκδήλωση για τη Γέφυρα του Κοράκου στις 16 Ιουλίου 2022

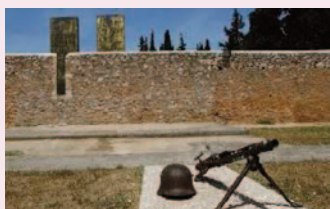
σελ. 3

Συνέντευξη του Αντιπεριφερειάρχη Άρτας Βασίλη Ψαθά

σελ. 7

Οι εκτελεσμένοι Ηπειρώτες την Πρωτομαγιά στην Καισαριανή

Ηπειρώτες-αντιφασίστες που εκτελέστηκαν την Πρωτομαγιά 1944 στο Σκοπευτήριο της Καισαριανής

σελ. 11

Μαζί με την Πανηπειρωτική

Ομοσπονδίες, Αδελφότητες και Σύλλογοι στον κοινό αγώνα «για την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος της γενέτειρας, της Ηπείρου»

Πρωτοβουλία για κοινή δράση μπροστά στον καταγισμό των επενδυτικών προτάσεων αναλαμβάνει το Διοικητικό Συμβούλιο της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας (Π.Σ.Ε.) ενόψει του καλοκαιριού.

Στο κάλεσμά του αναφέρει: «Το Διοικητικό Συμβούλιο της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, με αφορμή τους καλοκαιρινούς μήνες, απευθύνεται σε όλους τους απόδημους Ηπειρώτες και τις Ηπειρώτισσες, στα Διοικητικά Συμβούλια των Ομοσπονδιών, των Αδελφοτήτων και των Συλλόγων μας και προτείνει να δραστηριοποιηθούν και να προχωρήσουν, σε συν-

τονισμό με την Π.Σ.Ε., τον αγώνα για την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος της γενέτειρας, της Ηπείρου.

Η δράση αυτή είναι αναγκαία και την προσδιορίζουν τα προβλήματα, εξαιτίας του ενεργειακού σχεδιασμού στην Ηπειρο, με τον καταγισμό των επενδυτικών προτάσεων, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προστασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Η ενεργειακή ακρίβεια, η υποβάθμιση του τομέα υγείας, το υψηλό κόστος των διοδίων, η αναστολή, στην ουσία η κατάρρευση Ταχυδρομικών γραφείων και των Τραπεζικών Υποκαταστημάτων, και τόσα άλλα δυ-

σκολεύουν κατά κύριο τρόπο τη ζωή των μόνιμων κατοίκων, αλλά και την επίσκεψη των αποδήμων επιτείνοντας έτσι το πρόβλημα της ερημοποίησης των χωριών μας.

Η δραστηριοποίηση αυτή επιβάλλεται να εξειδικεύεται με υπομνήματα προς την Κυβέρνηση, την Περιφέρεια και την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Επίσης, ανάγκη είναι να αξιοποι-

ηθούν όλες οι εκδηλώσεις για την προβολή των αιτημάτων μας και να συνεχιστούν οι κοινές εκδηλώσεις της Αποδημίας, με πρωτοβουλίες κυρίως των Αδελφοτήτων.

Σε τελική ανάλυση η αναστροφή της ερημοποίησης της υπαίθρου, εξαρτάται από όλους/ες μας, από την έγνοια και τις προσπάθειές μας. Ή Ηπειρος μας περιμένει».

Το κάλεσμα της Π.Σ.Ε. ήρθε ως επιστέγασμα των δράσεων των Ομοσπονδιών Μουργκάνας, Καλαμά, Τζουμέρκων και Ραδοβιζιτών για τα καυτά προβλήματα των περιοχών τους. Επίσης συντάσσεται με αποφάσεις φορέων της Ηπείρου, όπως του Δήμου Φιλιατών για τα αιολικά πάρκα στη Μουργκάνα.

Σελ. 2

Η προοπτική του ελληνισμού στην Αλβανία

Διημερίδα υπό την αιγίδα της Π.Σ.Ε.

Με απόλυτη επιτυχία πραγματοποιήθηκε η διημερίδα με θέμα: «Ελληνισμός στην Αλβανία — Εξελίξεις και προοπτική», που διοργάνωσε 28 και 29 Μαΐου 2022 η «Δημοκρατική Ένωση Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας — ΟΜΟΝΟΙΑ» και τέθηκε υπό την αιγίδα της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας (ΠΣΕ).

Πραγματοποιήθηκε σε στενή συνεργασία με Αδελφότητες και Συλλόγους του Βορειοηπειρωτικού χώρου και με την στήριξη φορέων της Πολιτείας. Κεντρικά θέματα που απασχόλησαν τη διημερίδα ήταν το φλέγον ζήτημα της απογραφής του Ελληνισμού της Αλβανίας τον προσεχή Οκτώβριο, η καταπάτηση περιου-

σιών των Βορειοηπειρωτών από το Αλβανικό κράτος, αλλά και η ενταξιακή πορεία της γειτονικής χώρας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση με

την, υπό προϋποθέσεις, στήριξη της Ελληνικής Κυβέρνησης.

Σελ. 8-9

Έντονος ο προβληματισμός, ουσιαστικές οι προτάσεις

Το επόμενο φύλλο της «Πανηπειρωτικής» (Αριθμός 23) θα είναι διπλό: Για τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο 2022.

Καρό Καροκαίρι

Μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων για τον κορωνοϊό η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας, άρχισε να σχεδιάζει τη διενέργεια του παραδοσιακού πανηγυριού. Δεν κατόρθωσε όμως να καθορίσει οριστικά τον χώρο και τον χρόνο. Στο επόμενο φύλλο της εφημερίδας μας, θα υπάρχει η ακριβής ημερομηνία και ο χώρος όπου θα γίνει το πανηγύρι. Όπως και στην ιστοσελίδα της Π.Σ.Ε. Εκτιμούμε, εκτός απρόοπτου, ότι θα πραγματοποιηθεί το πρώτο δεκαήμερο του Οκτωβρίου 2022.

ΜΟΥΡΓΚΑΝΑ-ΚΑΛΑΜΑΣ-ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ-ΡΑΔΟΒΥΖΙΑ

Συντονισμός δράσεων και αντιδράσεων για τον πολιτισμό και το περιβάλλον της Ηπείρου

Σε δύο συσκέψεις που έγιναν στα γραφεία της Ομοσπονδίας Μουργκάνας συζητήθηκαν ο συντονισμός δράσεων και αντιδράσεων για τη προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της Ηπείρου.

Μεταξύ των προβλημάτων που αναπτύχθηκαν ήταν ο Ενεργειακός Σχεδιασμός στην Ήπειρο με τον καταγισμό των επενδυτικών προτάσεων, αλλά και η ερήμωση της υπαίθρου, η υποβάθμιση της υγείας, η ακρίβεια και η ενεργειακή φτώχεια, τα διόδια κά.

Πρώτη σύσκεψη

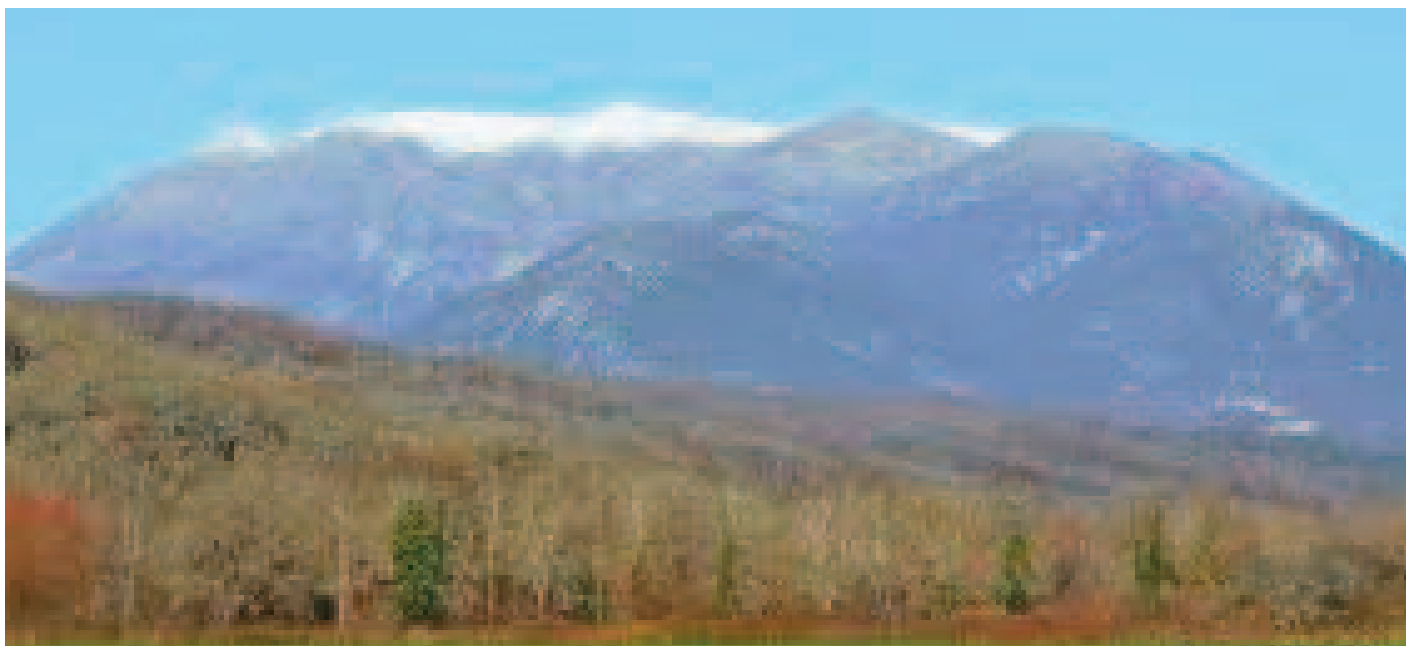
Η πρώτη σύσκεψη έγινε στις 8 Ιουνίου 2022 με συμμετοχή εκπροσώπων από τις Αδελφότητες της Ομοσπονδίας Μουργκάνας Θεσπρωτίας και την Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας (ΠΣΕ) και είχε ως θέμα: «ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΣΤΗ ΜΟΥΡΓΚΑΝΑ! ΘΑ ΜΕΙΝΕΙ ΤΙΠΟΤΑ ΟΡΘΙΟ.»

Συμμετείχε αντιπροσωπεία του Διοικητικού Συμβουλίου της ΠΣΕ με επικεφαλής τον Πρόεδρο του ΔΣ **Μάκη Κιάμο** και τους: **Αλέξανδρο Λαμπρίδη**, Β' Αντιπρόεδρο, **Χρήστο Τούμπουρο**, Έφορο Τύπου, **Αντώνη Κοντό**, Έφορο Δημοσίων Σχέσεων, **Γιάννη Βέλλη** και **Γιώργο Μουσγά**, μέλη του ΔΣ της ΠΣΕ. Επίσης συμμετείχε ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ραδοβιζινών Άρτας **Γιώργος Μανιώτης**.

Την έναρξη της συζήτησης έκανε ο **Νικόλαος Παπαθανασίου**, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Ομοσπονδίας Μουργκάνας, επισημαίνοντας ότι κακώς οι πρωτοβουλίες ενάντια τα αιολικά πάρκα, στην παρούσα φάση, εμφανίζονται ως κόντρα στην πράσινη ανάπτυξη και την εξέλιξη. Γιατί το σημαντικότερο πρόβλημα είναι η χωροθέτησή τους σε σημεία που θα έπρεπε με νόμο να προστατευθούν, όπως είναι τα δάση και οι περιοχές natura 2000, καθώς και το μέγεθός τους. Εδώ μιλάμε για ένα γιγαντισμό που θα καταστρέψει περιοχές με ιδιαίτερο περιβαλλοντικό πλούτο και ιστορία. Αντίθετα, οι πρωτοβουλίες, στοχεύουν στην προστασία και την πραγματική ανάπτυξη της Ηπείρου.

Ο **Μάκης Κιάμος** παρουσίασε τις θέσεις της ΠΣΕ για τα ενεργειακά θέματα, υπογραμμίζοντας: «Είμαστε σε εγρήγορση. Φυσικά, ως Πανηπειρωτική Σ.Ε. δεν είμαστε αντίθετοι με κάθε έργο για την ενέργεια. Να γίνει εκεί που χρειάζεται και με μέτρο, χωρίς να δημιουργούνται προβλήματα. Όχι η Ήπειρος να φορτωθεί ένα μεγάλο βάρος της παραγωγής ενέργειας της χώρας μας. Να υπάρχει ισορροπία σ' αυτό. Είμαστε έτοιμοι για δυναμικές κινητοποιήσεις, εάν αυτό χρειαστεί, γιατί υπάρχουν μεγάλα συμφέροντα στο χώρο των επενδύσεων της ενέργειας».

Ο **Γιώργος Μανιώτης**, περιγράφοντας την φθίνουσα κατάσταση της ορεινής Άρτας είπε: «Τα ορεινά χωριά χάνονται, θα κλείσουν σε λίγο». Κάλεσε όλες και όλους στην Ημερίδα που οργανώνει η Ομοσπονδία Ραδοβιζινών Άρτας με τη συμπόρευση της Πανηπειρωτικής Σ.Ε. με θέμα: «Αντιμετώπιση των προβλημάτων των ορεινών χωριών των Ραδοβιζινών Άρτας».

Στιγμιότυπα απ' τη σύσκεψη στις 8.6.2022.

Ο **Αντώνης Κοντός** με στοιχεία απ' τα Τζουμέρκα αποκάλυψε τις κάλπικες υποσχέσεις για έσοδα από «ουρανοκατέβτες εταιρείες», που έφτιαξαν φράγματα στην περιοχή.

Ο **Αλέξανδρος Λαμπρίδης** τόνισε ότι τέτοιες πρωτοβουλίες είναι αναγκαίες γιατί μπορούν να συνενώσουν στον κοινό αγώνα ενάντια στην «ενεργειακή καταγίδα» που απειλεί την Ήπειρο. Δεν είναι, πρόσθεσε, μόνο τα αιολικά πάρκα αλλά είναι και οι υδρογονάνθρακες και τα υδροηλεκτρικά.

Ο **Γιάννης Βέλλης** πρότεινε τη δημιουργία ιστορικού και περιβαλλοντικού πάρκου στην περιοχή της Μουργκάνας, ώστε να αποτελέσει φραγμό και ασφάλεια σε μελλοντικά σχέδια υποβάθμισης της

περιοχής. Γιατί η ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου κατά των αιολικών πάρκων στη Μουργκάνα, μπορεί να ανέκοψε προσωρινά την πορεία τους, αλλά υπάρχει πολύ δρόμος μπροστά μας για παρόμοιες προσπάθειες.

Ο **Δημήτρης Κανακόπουλος**, Γενικός Γραμματέας της Ομοσπονδίας Μουργκάνας, πρότεινε τη συγκρότηση Επιτροπής Αγώνα για το θέμα και το Διοικητικό Συμβούλιο της Ομοσπονδίας ανέλαβε να την πλαισιώσει με εκπροσώπους των Αδελφοτήτων και προσωπικότητες της περιοχής.

Παρεμβάσεις στη σύσκεψη έκαναν ο **Δημήτρης Δάλλας** και η **Βαρβάρα Μπότσαρη**, Α' αντιπρόεδρος και Έφορος Πολιτισμού του Διοικητικού Συμβουλίου αντίστοιχα, της Ομοσπονδίας Μουργκάνας. Ομόφωνα

εκφράστηκε η ανάγκη εγρήγορσης και συντονισμού των δράσεων αντίθεσής μας. Ενάντια στα μεγάλα συμφέροντα που με άλλοθι τη «πράσινη» ενέργεια σχεδιάζουν αιολικά/φωτοβολταϊκά/υδροηλεκτρικά έργα για το μοναδικό «πράσινο» χρώμα των κερδών τους. Ενώ όλα τα λαϊκά νοικοκυριά πληρώνουμε πανάκριβο το ηλεκτρικό και τα καύσιμα και η ενεργειακή φτώχεια σαρώνει την Ελλάδα. Η προστασία της Μουργκάνας, του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, η προστασία των συμφερόντων μας, ενώνει όλους εμάς.

Δεύτερη σύσκεψη

Η επόμενη σύσκεψη έγινε στις 21.6.2022 με τη συμμετοχή των **Ομοσπονδιών Αδελφοτήτων Μουργκάνας, Καλαμά, Τζουμέρκων και Ραδοβιζινών** με θέματα τα σοβαρά προβλήματα που απασχολούν τους Ηπειρώτες αλλά και την Αποδημία. Παραβρέθηκε αντιπροσωπεία της ΠΣΕ αποτελούμενη από τους **Σωτήρη Κολιούση**, Γεν. Γραμματέα, και **Νίκο Γιαννούλη** μέλος του ΔΣ.

Αποφασίσθηκε να προχωρήσουν σε συντονισμό με την ΠΣΕ για κοινή πρόσκληση στο πνεύμα των ψηφισμάτων και αποφάσεων της ΠΣΕ και με άλλες Ομοσπονδίες, Αδελφότητες, Συλλόγους για κοινή δράση:

- Με υπομνήματα προς Κυβέρνηση, Περιφέρεια και Τοπική Αυτοδιοίκηση.
- Να αξιοποιηθούν το καλοκαίρι όλες οι εκδηλώσεις για την προβολή των δίκαιων αιτημάτων.
- Να συνεχισθούν οι κοινές εκδηλώσεις της Αποδημίας με πρωτοβουλίες κυρίως των Αδελφοτήτων.

«Μποτιλιάρισμα» ανεμογεννητριών στην Εγνατία Οδό!

Στην Εγνατία οδό, από το λιμάνι της Ηγουμενίτσας μέχρι τα Γρεβενά, τους θερινούς μήνες θα εφαρμόζονται κυκλοφοριακά μέτρα για τη διέλευση υπερβαρέων οχημάτων μεταφοράς ανεμογεννητριών στη Βόρεια Ελλάδα.

Πανηπειρωτική

Όργανο της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας

Κλεισθένους 15 105 52, Αθήνα • Τηλ.: 210 3241137-3243822 • Fax: 210 324382 e-mail: info@panepirotiki.com

Facebook: Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας
site: www.panepirotiki.com

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ:

Χρυσόστομος (Μάκης) Κιάμος-Χήτος,

Πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ από Συντακτική Επιτροπή:

**Χρήστος Τούμπουρος • Γιάννης Βέλλης • Μαρίκα Γκόνη • Μηνάς Ζέρβας
Ελένη Κοντούλη • Γιώργος Μουσγάς • Κατερίνα Σχισμένου
Μαρίνα Τζάκου • Ηλίας Χρηστάκος**

ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΟΝΤΟΣ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ
Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Μιλάνου

τ. ΙΑΤΡΟΣ Α' ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΠΑΙΔΩΝ «Π. & Α. ΚΥΡΙΑΚΟΥ»

Καβάφη 20 & Μακαρίου 23 (συνέχεια Αγ. Τριάδος), Αγ. Παρασκευή (Πευκάκια)
Τηλ.: 210 600 1418 • Κιν.: 693 600 1418 • Φακ: 210 639 1787 • e-mail: antoniskontos5@gmail.com
ΛΕΧΕΤΑΙ ΜΕ PANTEBOY: 17.30-20.30

Μια γέφυρα προς το μέλλον στην κοιλάδα του Αχελώου

Εκδήλωση για τη γέφυρα του Κοράκου στις 16 Ιουλίου 2022

Ομιλητής ο πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας Χρυσόστομος (Μάκης) Κιάμος-Χήτος

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης θα γίνουν τα αποκαλυπτήρια μικρογραφίας της ιστορικής γέφυρας Κοράκου που κατασκευάστηκε από τον Πρωτομάστορα **Θανάση Πόραβο** και τον **Λεωνίδα Κατσούγκρη**.

Θα ακολουθήσει το παραδοσιακό έθιμο «Μανδηλώματα» και η ηθοποιός **Αλεξία Πετροπούλου** θα απαγγείλει αποσπάσματα από το νέο βιβλίο του **Θανάση Πόραβου** «Δεύτερο ταξίδι στην αιωνιότητα».

Η εκδήλωση πραγματοποιείται με την υποστήριξη του Γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα και θα τη συντονίσει ο Δημοσιογράφος **Γιάννης Πορμώνης**.

Το πρόγραμμα της εκδήλωσης

Καλοσώρισμα από τους: **Χρήστο Καπερώνη** και **Μενέλαο Παπαδημητρίου** εκ μέρους των διοργανωτών, **Περικλή Μίγδο**, Δήμαρχο Γ. Καρσισκάκη Άρτας και **Βασίλη Ψαθά**, Αντιπεριφερειάρχη Άρτας.

Ομιλητές:
Χρυσόστομος (Μάκης) Κιάμος-Χήτος, Πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας.

Στέφανος Κούτρης, Πρόεδρος της Πανθεσσαλικής Στέγης.

Κώστας Τσουτσοπλίδης, επικεφαλής του Γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα.

Μαρκ Ταρμπέλλα, Βέλγος Ευρωβουλευτής, μέσω τηλεδιάσκεψης.

Μαργαρίτης Σχοινάς, Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Βάρβαρα Παπαδοπούλου, Προϊσταμένη Εφορείας Αρχαιοτήτων Άρτας.

Αλέξανδρος Κακριμάνης.

Μενέλαος Παπαδημητρίου, πρωτεργάτης του αγώνα για τη αναστήλωση της γέφυρας του Κοράκου

12.8.2010 -Πηγές Άρτας. Από την 1η επιστημονική ημερίδα για την ανακατασκευή της γέφυρας ΚΟΡΑΚΟΥ, την αναστήλωση της Κούλιας και τη διάσωση της Κουτσοκαμάρας

Περιφερειάρχη Ηπείρου.

Γιώργος Κασσιπής, Περιφερειάρχη Δυτικής Μακεδονίας.

Χρήστος Στυλιανίδης, Υπουργός Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας.

Στο τέλος θα υπάρξει αφιέρωμα στον αξεχαστο μουσικό της Κοιλάδας Αχελώου **Λάζαρο Τσιαμπά**.

Ο ΜΥΘΙΚΟΣ ΑΧΕΛΩΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΜΠΟΡΟΙ ΤΟΥ ΠΟΥ ΤΟΝ ΚΑΤΕΣΦΑΞΑΝ

Η εκδήλωση έχει σχέση, γενικότερα, με την προστασία της Κοιλάδας του Αχελώου, η οποία απειλείται από την κατασκευή υδροηλεκτρικού φράγματος στο Αυλάκι.

Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια του Μενέλαου Παπαδημητρίου, ενός εκ των διοργανωτών της εκδήλωσης.

«Δε μας αφήνουν να χαϊρόμαστε τις ομορφιές της ορεινής μας Φύσης, να περιπλανιόμαστε και να χαϊρόμαστε τα σύγκλινα και αντίκλινα του Αχελώου με τα αενάως ρέοντα ύδατά του μεταξύ Θεσσαλίας και Ηπείρου ως κάτω στην Αιτωλοακαρνανία, να απολαμβάνουμε τις φιδίσαιες περ-

πατσιές του και τις γύρες του, τις απλωσιές του και τις παραλίες του, την πανίδα του και τη χλωρίδα του ένθεν και ένθεν, να γνωρίζουμε την ιστορία του στην αχλύ του χρόνου, να πορευόμαστε αρμονικά μαζί του διαβαίνοντας τα πετρογέφυρα και τα περατάρια, να προσκυνούμε τα Μοναστήρια μας που βρίσκονται στις παράπλευρες όχθες του (Μονή Αγ. Γεωργίου Μυροφύλλου, Παναγία Επισκοπή, Μποτσιώτισσα κ.α), παρά επιχειρούν να τον μετατρέψουν πλήρως σε υδατοδεξαμενές, μη μένοντας στα σπίζοντα φράγματα της Μεσοκώρας και της Συκιάς για να κερδίζουν οι εμπόροι της δήθεν πράσινης ενέργειας με την κατασκευή και νέου φράγματος, του Αυλακίου...

Εμείς οι Αργιθεάτες με τους αδελφούς Ραδοβιζινούς **ΝΑ ΑΓΩΝΙΑΜΕ ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ ΤΩΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΑΣ** με τόσα και τόσα Συνέδρια και Ημερίδες και Ψηφίσματα ένθεν και ένθεν της Κοιλάδας Αχελώου και αυτοί το βιολί τους.... να μην ορρωδούν προ ουδενός...

Θέλουν να μας ρίξουν κοτσιαλίδια για να φαν' αυτοί με χρυσές μασέλες και χρυσά κουτάλια.... ΕΛΕΟΣ....

Γέφυρα Κοράκου

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΦΙΛΙΑΤΩΝ ΟΧΙ ανεμογεννήτριες στη Μουργκάνη

Αρνητικά γνωμοδότησε το Δημοτικό Συμβούλιο Φιλιατών για την τοποθέτηση ανεμογεννητριών στη Μουργκάνη στη συνεδρίαση της 6.6.2022, όπου μεταξύ των άλλων, συζητήθηκε ένα σχέδιο Με—λέτης Περιβαλλοντογικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), όπως αποδείξαμε στο προηγούμενο φύλλο της ΠΣΕ έχει πολλά κενά και αποκρύβει τις πραγματικές αρνητικές συνέπειες».

Κατόπιν της εισήγησης του Δημάρχου Φιλιατών **Σπύρου Παππά**, ο οποίος εισηγήθηκε την αρνητική γνωμοδότηση προς την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου πάρθηκε ΟΜΟΦΩΝΗ απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, καθώς και από όλους τους Προέδρους των Τοπικών Κοινοτήτων της Μουργκάνης.

Το Δημοτικό Συμβούλιο κλήθηκε να γνωμοδοτήσει σχετικά με τις Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων οι οποίες αφορούν τη δημιουργία δύο αιολικών πάρκων. Για το θέμα θα κληθεί να γνωμοδοτήσει και η Επιτροπή Περιβάλλοντος της Περιφέρειας Ηπείρου καθώς και άλλοι δημόσιοι φορείς και υπηρεσίες, ώστε να ληφθούν υπόψη από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου για την έκδοση απόφασης.

Όσον αφορά τα «αιολικά πάρκα», παρόλο που αρκετά χρόνια είχε επικρατήσει στην κοινή γνώμη η εντύπωση ότι πρόκειται για πηγές ενέργειας φιλικές προς το περιβάλλον, οι νεότερες μελέτες,

καθώς και η εμπειρία από όσες περιοχές έχουν εγκατασταθεί, δείχνουν πως μόνο αρνητικές επιπτώσεις έχουν, εκτός βέβαια από τα κέρδη των εταιρειών...

Θετικό το πρώτο μήνυμα που στάλθηκε προς την Αποκεντρωμένη Διοίκηση που θα λάβει και την απόφαση, ωστόσο η εγκατάσταση ανεμογεννητριών φαίνεται πως αποτελεί πολιτική γραμμή της κυβέρνησης την οποία ακολουθεί και η περιφέρεια Ηπείρου, όπως έγινε και στο κοντινό βουνό του Κασιδιάρη με τους κατοίκους των κοντινών κοι-

Η συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου Φιλιατών

νοτήτων να ζουν τις πραγματικές συνθήκες της λειτουργίας ανεμογεννητριών...

Ο Δήμος Φιλιατών, εφόσον εξέφρασε την αντίθεσή του, θα πρέπει να προετοιμάζεται για αγώνα ώστε να αποτραπεί αυτή η εξέλιξη, δεδομένου ότι οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο αντικείμενο έχουν πολύ μεγάλη ισχύ. Σε άλλες περιοχές της χώρας όπου διαμαρτυρήθηκαν έντονα, η κυβέρνηση έστειλε διμοιρίες ΜΑΤ για να εξηγήσουν στον κόσμο αυτό που δεν καταλάβαινε με λόγια...

Άλλωστε, πολλές φορές, οι Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων επιζήμιων περιβαλλοντικών έργων, δεν υπάρχουνε κιόλας... Ο ίδιος ο περιφερειάρχης κ. Κακριμάνης τα τελευταία χρόνια που πιέστηκε από τους καλλιεργητές της Θεσπρωτίας για τη λειτουργία του υδροηλεκτρικού στο φράγμα Ραγίου, αποκάλυψε ότι τελικά για τη λειτουργία του έργου δεν υπήρχε κατατεθειμένη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων στην Περιφέρεια, αλλά τόσα χρόνια δεν έκανε και τίποτα γι' αυτό...

Οι εξελίξεις θα έχουν ενδιαφέρον και αναμένεται να πείσουν πολλές μάσκες... Σημαντική θα είναι και η στάση που θα κρατήσουν οι Θεσπρωτοί περιφερειακοί σύμβουλοι και η παράταξή τους στην Επιτροπή περιβάλλοντος κατά την κρίσιμη συνεδρίαση. Η τοπική κοινωνία εκφράστηκε με την ΟΜΟΦΩΝΗ απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και όλων των Προέδρων των Τοπικών Κοινοτήτων. Μένει να δούμε τη δημοκρατική ευαισθησία της αποκεντρωμένης διοίκησης, τώρα που έχει στα χέρια της με τη βούλα τη λαϊκή βούληση μέσω της θεσμικής εκπροσώπησης της α' βαθμιας αυτοδιοίκησης.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ - ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΩΝ

Ουσιαστική και πλούσια ήταν η δράση, τον Ιούνιο, των Σωματείων-Αδελφοτήτων, μελών της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας. Φαίνεται πως η δίχρονη απραξία εξαιτίας του κορωνοϊού δυνάμωσε τη θέληση των απόδημων για την καλλιέργεια των πατροπαράδοτων ευγενών Ηπειρωτικών παραδόσεων, ηθών και εθίμων και της αγάπης προς την γενέτειρα. Επί πλέον με μεράκι και ηπειρωτικό φιλότιμο, αγόγγυστα, πρωτοστατούν σε όλες τις κοινωνικές εκδηλώσεις.

Άρχισαν και οργανώνονται τα πανηγύρια στην Αθήνα. Σ' αυτά γνωρίζουμε και αναμοχλεύουμε την ασίγηστη μνήμη.

Μια απάντηση και ένας χαιρετισμός από την πρωτεύουσα στην γενέτειρα. Ζάλογγο, Τζουμέρκα, Κόνιτσα, Βωβούσα, Κατσανοχώρια, Καλαμάς, Ήπειρος... Εκεί, όπου να πάμε στο χωριό. Στέλνουμε τα χαιρετίσματά μας.

«Το άγιο χώμα που πατάς/τα δόση που διαβαίνεις,/τα μαύρα μάτια που κοιτάς,/τα 'αγέρι η' ανασαίνεις,/τους ποταμούς, τα κύα νερά,/τα πλάγια τ' ανθισμένα/και τα βουνά μας τα ισκιερά/χαιρέτα κι από μένα».

Κώστας Κρυστάλλης

ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΤΡΩΝ

Ηπειρωτικοί χοροί στο κατάστημα κράτησης Πάτρας (Άγιος Στέφανος)
Μια σπουδαία πρωτοβουλία του Πανηπειρωτικού Συλλόγου Πατρών

Ιδιαίτερες στιγμές είχαν την ευκαιρία να ζήσουν μέλη του χορευτικού τμήματος του Πανηπειρωτικού Συλλόγου Πατρών ύστερα από πρόσκληση του 2ου Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας Πάτρας που βρίσκεται εντός του σωφρονιστικού καταστήματος του Αγίου Στεφάνου. Με αφορμή τη λήξη του σχολικού έτους αλλά και την απονομή των τίτλων αποφοίτησης, περιορισμένος αριθμός μελών του χορευτικού, που οι συνθήκες το επιβάλλουν, επέλεξε ηπειρωτικούς χορούς, δίνοντας την ευκαιρία στους εκπαιδευόμενους - εγκλείστους να γνωρίσουν μέρος του λαϊκού μας πολιτισμού. Ο Πρόεδρος του Συλλόγου, **Αλέξανδρος Χαΐδας**, στο σύντομο χαιρετισμό του, αφού ευχαρίστησε τη διευθύντρια και το διδακτικό προσωπικό του σχολείου αλλά και τη διευθυντή του καταστήματος για την πρόσκληση και τη φιλοξενία, στάθηκε στην αξία της εκπαίδευσης για το συγκεκριμένο μαθητικό πληθυσμό, συγχαίροντας και

εξαιρώντας συνάμα την προσπάθειά τους για την απόλαυση του κοινωνικού δικαιώματος στην εκπαίδευση. Χαρακτηριστική η στιγμή κατά την οποία ο Ηπειρώτης αρχιψυλάκας, **Βαγγέλης Μπάρμπα**, σπάζοντας το πρωτόκολλο, μπήκε μπροστά στο χορό, φανερώνοντας τις χορευτικές του ικανότητες.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ

Ένα δυνατό «Ταξίδι στην Ήπειρο»

Με μεγάλη επιτυχία ολοκληρώθηκε το πολιτιστικό 4ήμερο «Ταξίδι στην Ήπειρο», από 16 έως και 19 Ιουνίου 2022, που διοργάνωσε ο σύλλογος Ηπειρωτών Χαΐδαριου.

Μετά από το μεγάλο διάστημα δύο και πλέον χρόνων που δεν έγιναν εκδηλώσεις, λόγω των προβλημάτων της πανδημίας, ο σύλλογος διοργάνωσε μια διαφορετική εκδήλωση, μια πολυθεματική και πολυήμερη δραστηριότητα που πραγματικά μας ταξίδεψε στην αγαπημένη μας Ήπειρο.

Σε όλη τη διάρκεια των εκδηλώσεων, στις τέσσερις ημέρες, προβάλλονταν σε ειδικά διαμορφωμένα περιπτερά ο πολιτισμός και τα αξιοθέατα της Ηπείρου. Ειδικότερα οι θεματικές ενότητες είχαν σχέση με τη Λαογραφία της Ηπείρου, τους Ηπειρώτες ευεργέτες, την Ηπειρωτική Τέχνη, τα γεφύρια της Ηπείρου, τα Τουριστικά Αξιοθέατα της Ηπείρου, και τις Παραδοσιακές Ηπειρωτικές Πίτες.

Σημαντική εντύπωση έκαναν οι δύο παραδοσιακές φορεσιές που κοσμούσαν το λαογραφικό περιπτερό οι οποίες προερχόταν από την δωρεά στο σύλλογο, του βεσιτάρη του αείμνηστου χοροδιδασκάλου και πατριώτη **Κώστα Μπασιό**.

Από την Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας παραβρέθηκαν οι **Μάκης Κιάμος**, Πρόεδρος, **Μαρίκα Γκόνη**, Α' Αντιπρόεδρος, **Σωτήρης Κολιούσης**, Γενικός Γραμματέας, **Πάυλος Χρήστου**, Ταμίας, **Αντώνης Κοντός**, Έφορος Δημοσίων Σχέσεων, **Χριστόφορος Ευθυμίου**, Ειδικός Γραμματέας, και τα μέλη **Κωνσταντίνος Ζηκόπουλος**, **Δονάτος Γκέλης**, **Αλέξανδρος Σπύρου**, **Μηνάς Ξέρβας**, καθώς και το μέλος της Ελεγκτικής Επιτροπής **Γιώργος Κουρτέσας**.

Αναγνώσθηκαν ποιήματα Ηπειρωτών ποιητών από τους **Γρηγόρη Κρυστάλλη** Φιλόλογο, (Κρυστάλλης), **Φλώρα Ορφανουδάκη** Ποιήτρια, (Γιάννης Δάλλας), **Βασιλική Καλύβα**

Λαογράφο, (Μιχάλης Γκανάς) και **Στάθη Σιώμο** ποιητή.

Έπαιξαν μουσική η ορχήστρα **Γεωργίου Κωτσίνη** με τους **Λευκοθέα Φιλιππίδη** και **Κώστας Λεοντίδης** -τραγουδιστή, **Γιώργο Κωτσίνη**-κλαρίνο, **Κωνσταντίνο Κίκλη**-βιολί, **Θωμάς Κωνσταντίνου**-λαούτο και τραγουδιστή και **Πέτρος Παπαγεωργίου**-ντέφι.

Το Μουσικό Σχήμα «Ηπειρωτικό TAKIMI» με τους **Γιώργο Γκούβα** τραγουδιστή, **Αλέξανδρο Λισκάτη** κλαρίνο και φλογέρα, **Κώστα Καραπάνο** βιολί, **Μάριο Τούμπα** λαούτο, **Τάσο Ντάφλο** ντέφι και νταούλι.

Το συγκρότημα THE LOVE TRIO με τους **Δημήτρη Τσάκα**, Σαξόφωνο, **Γιώργο Γεωργιάδη** Μπάσο, **Αλέξανδρο Δράκο** Κι-στάκι Ντραμς.

Η ορχήστρα του **Πέτρου Χαλκιά** με τους **Χρήστο Πότση**, **Μπετσόβη**, **Ανδρέα** και **Κωνσταντίνο Κόντη**-τραγουδιστή, **Πέτρο Χαλκιά**-κλαρίνο, **Λεωνίδα Πότση**-βιολί, **Νίκο Χαλκιά**-λαούτο, **Αλέξανδρο Μαγκλάρα**, ντέφι και τραγουδιστή.

Συμμετείχε το πολυφωνικό σχήμα πεντάτονο του **Βαγγέλη Κώτσου** και από την χορωδία του Συλλόγου και το πολυφωνικό του συλλόγου Ηπειρωτών με δάσκαλο τον **Στάθη Πολύζο**. Το τρίτο περίπτερο ήταν αφιερωμένο στους Ηπειρώτες ευεργέτες οι οποίοι συνέβαλαν στην οικοδόμηση και τον πολιτισμό ολόκληρης της χώρας μας και όχι μόνο και έκαναν την Ήπειρο μας γνωστή και ξεκουστή σε ολόκληρο τον κόσμο και στο τέταρτο περίπτερο παρουσιάζονταν όλα τα αξιοθέατα,

Ο πρόεδρος της ΠΣΕ απευθύνει χαιρετισμό παρουσία του προέδρου του συλλόγου Δημήτρη Σούκκ

«Γέμισε το Χαϊδάρη» με ποιήματα Ηπειρωτών

Το περίπτερο των Ηπειρωτών-ευεργετών

μνημεία και μουσεία της Ηπείρου.

Βέβαια Ηπειρωτική εκδήλωση χωρίς νίτα δεν γίνεται. Ένας χώρος ειδικά διαμορφωμένος με πάγκους και τραπέζια φιλοξένησε τις Ηπειρωτικές πίτες οι οποίες παρασκευάστηκαν και προσφέρθηκαν από τις γυναίκες Ηπειρώτισσες του συλλόγου. Κάθε ημέρα ο σύλλογος διέθετε πάνω από 20 με 30 παραδοσιακές χειροποίητες πίτες.

ΕΝΩΣΗ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΒΥΡΩΝΑ
Ο Άγιος Γεώργιος ο εξ Ιωαννίνων

Όταν οι πλατείες των αστικών κέντρων γίνονται χοροστάσια μνήμης και τιμής!

Δύο επιτυχημένες μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις συνδιοργάνωσε η Ένωση Ηπειρωτών Βύρωνα «Ο Άγιος Γεώργιος ο Εξ Ιωαννίνων» με το Δήμο Βύρωνα το διήμερο 28 και 29 Ιουνίου 2022 στο Βύρωνα που παρακολούθησε πλήθος κόσμου.

Η πρώτη εκδήλωση με τίτλο «Τραγουδάμε και θυμόμαστε, Χορεύουμε και Τιμούμε», ήταν αφιερωμένη στην επέτειο των 200 χρόνων από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης, περιλάμβανε χορούς, τραγούδια και ενημερωτικά κείμενα για τα επαναστατικά κινήματα και τους κλέφτες-ήρωες, όπως τους τραγούδησε η λαϊκή μούσα, από τρεις περιοχές της Ηπείρου: Σούλι, Τζουμέρκα και Γιάννενα, με ζωντανή μουσική συνοδεία από την κομπανία του **Δημήτρη Κώτσικα** και τον **Κώστα Μήτση**. Χόρεψαν και τραγούδησαν τα μέλη των χορευτικών ομάδων και της ομάδας παραδοσιακής μουσικής του συλλόγου μας. Ευχαριστούμε θερμά όλους τους φίλους, συνταπίτες, συμπατριώτες και εκπρόσωπους των διαφόρων φορέων που μας τίμησαν με την παρουσία τους. Ιδιαίτερα ευχαριστούμε το Δή-

μαρχο Βύρωνα κ. **Κατωπόδη** για την στήριξη και τη συνεργασία, καθώς και τους συμπατριώτες από το Δ.Σ. της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, τον Έφορο Δημοσίων Σχέσεων **Αντώνη Κοντό**, τον Έφορο Τύπου **Χρήστο Τούμπουρο**, το Ειδικό Γραμματέα Χριστόφορο **Ευθυμίου** και το Μέλος του Δ.Σ. **Δονάτο Γκέλη**, για την παρουσία τους.

Στη δεύτερη εκδήλωση, που έγινε την Κυριακή 29 Μαΐου 2022, στο «θέατρο Βράχων Μελίνα Μερκούρη», η χορευτική ομάδα και η ομάδα παραδοσιακής μουσικής της Ένωσης Ηπειρωτών Βύρωνα παρουσίασε το μουσικοχορευτικό πρόγραμμα «**Από την Μικρά Ασία στην Ήπειρο**», τιμώντας την επέτειο των 100 χρόνων από την Μικρασιατική Καταστροφή. Ευχαριστούμε την Έφορο του Πνευματικού Κέντρου της ΠΣΕ κ. **Νατάσα Κοντούλη** που μας τίμησε. Συγχαρητήρια σε όλες τις ομάδες μας για την εξαιρετική εμφάνιση! Θερμά συγχαρητήρια στους δασκάλους μας: **Δημήτρη Κώτσικα**, **Σωκράτη Παππά** και **Γιώργο Μπαλούρδο**.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΡΡΑΚΙΩΤΩΝ ΑΘΗΝΑΣ

«Το Συρράκον»

Πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 5 Ιουνίου 2022 ο ετήσιος χορός του Συνδέσμου Συρρακιωτών Αθήνας «Το Συρράκον». Μετά από δύο χρόνια αναστάσασε και πάλι, παλαιά και νέα μέλη του Συνδέσμου μας αλλά και πολλοί φίλοι/ες που μας τίμησαν με την παρουσία και τη συμμετοχή τους στο γλέντι μας και τους ευχαριστούμε από καρδιάς.

Για τη σημαντική συμβολή του στην καταγραφή, διάσωση και διάδοση της μουσικοχορευτικής παράδοσης του Συρράκου και για την προσφορά του στον Σύνδεσμο Συρρακιωτών Αθήνας, τιμήθηκε ο πρώην Πρόεδρος του Συνδέσμου μας, Ομότιμος Καθηγητής του ΕΚΠΑ **Ηλίας Δήμας**. Η Πρόεδρος του Συνδέσμου **Ελευθερία Γκαρτζονικά** παρουσιάζοντας το βιογραφικό του τιμώμενου αναφέρθηκε στην πολύπλευρη δράση του, ως πανεπιστημιακού δασκάλου, χοροδιδασκάλου, συγγραφέα βιβλίων σχετικά με τον ελληνικό παραδοσιακό χορό και ως ερασιτέχνη θεατρικό συγγραφέα και σκηνοθέτη των τελευταίων χρόνων αλλά και στις δράσεις του ως ενεργό μέλος του Συνδέσμου μας, από το 1982 μέχρι σήμερα (διετέλεσε δύο φορές Αντιπρόεδρος και Πρόεδρος την διετία 2013-2015). Ο **Ηλίας Δήμας**, ευχαρίστησε το Δ.Σ. του Συνδέσμου για την τιμή που του επιφύλαξε και υποσχέθηκε να στηρίζει πάντα τον Σύνδεσμο, ώστε να συνεχίσει την ιστορική του πορεία.

Το γλέντι μας ξεκίνησε με το Συγκαθιστό Συρράκου και συνεχίστηκε με χορούς και τραγούδια απ' όλη την Ήπειρο

Από τη βράβευση του Ηλία Δήμα

ερμηνευμένα από την κομπανία του Δημήτρη Κώτσικα και τον **Ηλία Γάκο**. Συμμετείχαν επίσης με τη μουσική, τα τραγούδια και το χορό τους, και τους ευχαριστούμε θερμά, οι συμπατριώτες και φίλοι από το συγκρότημα «Λαοτάδες» και ο μουσικός **Δημήτρης Κωσταβασίλης**. Ευχαριστούμε που ήταν μαζί μας οι Πρόεδροι: Ένωσης Ηπειρωτών Αγίου Δημητρίου «Το Κούγκι», **Λύσαν Παπαδοπούλου**, Ένωσης Ηπειρωτών Βύρωνα, **Αλέκα Σιώζου**, Συλλόγου «Ιλισσός», **Ελένη Ζωΐδου**, Συλλόγου Φιλιππιαδωτών Αττικής, **Τζένη Κωστούση**, καθώς και το μέλος του Δ.Σ. της Ομοσπονδίας Ραδοβιζινιωτών Άρτας, **Γιώργος Μαργώνης**, η εκπρόσωπος του We adore museums, **Αριάδνη Παπαϊωάννου** και ο εκπρόσωπος της Βλάστης Καζάνης για την προετοιμασία του κοινού φακέλου μας που έχει σταλεί στην UNESCO, **Γιώργος Κίκης**. Ιδιαίτερα ευχαριστούμε για την προσφορά των δώρων της λαχειοφόρου όλους τους δωροδότες μας. Ευχάμαστε σε όλες και όλους καλό καλοκαίρι και καλή αντάμωση στο Συρράκο!

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΘΡΙΑΣΙΟΥ ΠΕΔΙΟΥ

Α. «ΗΠΕΙΡΟΣ ΚΑΙ ΞΕΝΙΤΙΑ»

Στις εκδηλώσεις του δήμου Ελευσίνας για τον μήνα λαογραφίας συμμετείχε ο Σύλλογος Ηπειρωτών Θριασίου Πεδίου με θέμα «ΗΠΕΙΡΟΣ ΚΑΙ ΞΕΝΙΤΙΑ». Η παράσταση με μουσική, τραγούδια και δράματα έγινε την Τετάρτη 15 Ιουνίου μπροστά από τα γραφεία του Συλλόγου. Την επιμέλεια στα χορευτικά και στα δράματα την είχαν οι χοροδιδάσκαλοι τους **Βασίλης Τσούνης** και **Εφη Ρούπη**. Τα τραγούδια απέδωσε η ορχήστρα του **Θοδωρή Γεωργόπουλου**. Μια εξαιρετική παράσταση που ανέδειξε καθαρά τον πόνο και τον καημό της ξενιτιάς. Ξενιτιά και Ήπειρος. Ταυτόσημες έννοιες.

Β. ΣΥΜΠΟΣΙΟ- «Ήπειρος- Κρήτη»

Επιπλέον ο Σύλλογος Ηπειρωτών Θριασίου Πεδίου συμμετείχε στη δράση **Μυστήριο 49-Συμπόσιο** της 2023 Ελευσίνα Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης με θέμα «**Ήπειρος- Κρήτη**» που πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 17 Ιουνίου στην Ελαιουργική σε συνεργασία με την Ένωση Κρητών Ελευσίνας.

Στο συμπόσιο έλαβαν μέρος εκπρόσωποι άλλων Πολιτιστικών Πρωτεύουσών της Ευρώπης που συμμετέχουν στο ECoC Family Meeting.

Οι καλεσμένοι γεύτηκαν παραδοσιακά φαγητά της Ηπείρου και της Κρήτης και διασκέδασαν με την παραδοσιακή μουσική των δύο αυτών περιοχών της πατρίδας μας.

Το χορευτικό του Συλλόγου με το δάσκαλο Βασίλη Τσούνη

Ηπειρώτικες πίτες, μοναδικές γεύσεις

Αξίζουν πολλά συγχαρητήρια στα μέλη του συλλόγου που βοήθησαν στην εκδήλωση, προσφέροντας γεύσεις της ιδιαίτερής μας πατρίδας της Ηπείρου και χορεύοντας με τους καλεσμένους στους ήχους της ηπειρώτικης μουσικής.

ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΤΡΩΝ

Α. Ο Πανηπειρωτικός Σύλλογος Πατρών συμμετείχε με το χορευτικό του τμήμα στις εκδηλώσεις του Παγκαλαβρυτινού Συλλόγου Πατρών με αφορμή τη λήξη της σεζόν, που έλαβαν χώρα στο θεατράκι της Μαρίας την Κυριακή, 19.6.2022. Οι χορευτές/ τριες του Συλλόγου επιτέλεσαν με δωρικό και αρχοντικό τρόπο χορούς από το Ζαγόρι, αποσπώντας το χειροκρότημα του κοινού που είχε κατακλύσει το χώρο.

Μια μεγάλη αγκαλιά έγιναν το βράδυ του Σαββάτου 18.6.2022 σε γνωστό εξοχικό κέντρο της Πάτρας, μέλη και φίλοι των τμημάτων του Πανηπειρωτικού Συλλόγου Πατρών, όπου βρήκαν την ευκαιρία να τραγουδήσουν, να χορέψουν, να επικοινωνήσουν με αφορμή τη λήξη της σεζόν, ανταλλάσσοντας ευχές για το υπόλοιπο του καλοκαιριού.

Το κέφι όχι απλά περίσσευε... μικροί και μεγάλοι ένας τεράστιος κύκλος.

Β. Το **Ηπειρώτικο Πολυφωνικό Σχήμα** του Πανηπειρωτικού Συλλόγου Πατρών με αφορμή τη συμπλήρωση 100 χρόνων από τη μικρoσιστική καταστροφή και ειδικότερα στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του διεθνούς συμποσίου γλυπτικής με τίτλο "Πρόσφυγες 1922-2022" που διοργανώνει ο Πολιτιστικός οργανισμός του δήμου Πατρέων, συμμετείχε στη συνάντηση χορωδιακών τμημάτων που έλαβε χώρα στην Ιχθυόσκαλα, την Παρασκευή, 17.6.2022, αποσπώντας το ζεστό χειροκρότημα του κοινού και τα εξαιρετικά σχό-

λια για τον τρόπο απόδοσης των τραγουδιών.

Η Ήπειρος, συνώνυμο και αιμοδότης της Ξενιτιάς αλλά συνάμα και τόπος υποδοχής προσφύγων, έρχεται μέσα από την ηπειρώτικη πεντατονία να αναδείξει την πορεία ενός αγώνα που ενώνει τα λαϊκά στοιχεία και συνθέτει πολιτισμούς.

Ν. ΙΩΝΙΑ: Η «Απειρος Γαία» σε επανεκκίνηση

Με ανανέωση των μελών και ικανοποιητική συμμετοχή στις εκλογοαπολογιστικές διαδικασίες ξεκίνησε τη δράση του ο Εκπολιτιστικός Μορφωτικός και Λαογραφικός Σύλλογος Ηπειρωτών Νέας Ιωνίας Αττικής «Απειρος Γαία».

Στις 29.5.2022 έγινε η Γενική Συνέλευση και ακολουθήσε η διεξαγωγή για την ανάδειξη νέων οργάνων του Συλλόγου. Ψήφισαν 52 μέλη (βρέθηκε ένα άκυρο ψηφοδέλτιο).

Μετά από πρόσκληση -και πρόταση που εγκρίθηκε ομόφωνα- του πλειοψηφίσαντος συμβούλου **Ιωάννη Γεωργαλή**, το νεοεκλεγέν Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου συγκροτήθηκε σε σώμα στις 5.6.2022:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: **Χούσος Ιωάννης**, ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ & ΑΝΑΓΛΗΡΩΤΡΙΑ ΕΦΟΡΟΣ ΧΟΡΕΥΤΙΚΟΥ: **Δήμου-Διαμάντη Αθνήα**, ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: **Μουσαγιάς Γεώργιος**, ΕΙΔΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟΥ - ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ & ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: **Γεωργαλής Ιωάννης**, ΤΑΜΙΑΣ: **Γούσια Αμαλία**, ΕΦΟΡΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ (ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ): **Λιάπη-Καποδίστρια Χρυσουγή**, ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΤΑΜΙΑΣ: **Κορδώσης Χρήστος**.

Με βάση τα αποτελέσματα των αρχαιρεσιών, ως **αναπληρωματικά μέλη** του ΔΣ του Συλλόγου εκλέγονται οι: **Μπέλος Ευάγγελος**, 1ο Μέλος Τράπεζας Αίματος Συλλόγου, **Σύρος Ιωάννης-Ανδρέας**, Επικεφαλής υπεύθυνος Τράπεζας Αίματος Συλλόγου, **Λάμπρου Παναγιώτα**, 2ο Μέλος Τράπεζας Αίματος Συλλόγου, **Μάστορας Σπυριδών** και **Σάββα Σοφία**.

Διαχειριστής επίσημης ομάδας Συλλόγου (Facebook), με ομόφωνη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου: **ΒΕΛΛΗΣ Ιωάννης**, Δημοσιογράφος, Φωτορεπόρτερ, Λογοτέχνης, πιστοποιημένος Prof. Expert στα Social Media.

Στην Εξελεγκτική Επιτροπή (ΕΕ) ως τακτικά μέλη εκλέχθηκαν οι: **Κανακόπουλος Δημήτριος**, **Σιδέρης Ισιδωρος** και **Κούτας Ευάγγελος**. Αναπληρωτικά μέλη: **Βέλλης Δημήτριος** και **Τσούρας Γεώργιος**.

Αντιπρόσωποι στην **Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας (ΠΣΕ)** εκλέχτηκαν, κατά σειρά, οι: **Χούσος Ιωάννης**, **Κανακόπουλος Δημήτριος**, **Δήμου-Διαμάντη Αθνήα**.

Το Δ.Σ. αποφάσισε ομόφωνα ότι η θητεία των Οργάνων της «Απείρου Γαίας», ορίζεται ως τριετής, αρχομένης την 5 Ιουνίου 2022 και ληγούσης την 31 Δεκεμβρίου 2024.

ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ

Μετά από τρία χρόνια πλήρους απραξίας, λόγω των περιορισμών που επέφερε η Πανδημία του COVID-19, ο Πανηπειρωτικός Σύλλογος Ασπροπύργου επέστρεψε δυναμικά και η καρδιά της Ηπείρου «ζωντάνεψε» στον Ασπρόπυργο. Το καθιερωμένο, πλέον Αντάμωμα έγινε στις 4 Ιουνίου 2022.

Ηπειρώτισσες και Ηπειρώτες, φίλες και φίλοι του Συλλόγου από όλη την Αττική, συγκεντρώθηκαν και «πλημύρισαν» στην κυριολεξία τον αύλειο χώρο του Συλλόγου, γλεντώντας με τη ψυχή τους έως το πρωί.

Την εκδήλωση παρουσίασε το μέλος του Δ.Σ. και Δημοτικός Σύμβουλος, **Δημήτρης Καγιάς**, δίνοντας το λόγο στον Πρόεδρο **Κωνσταντίνο Ζηκόπουλο**, ο οποίος απήθυνε θερμό καλωσόρισμα σε όλους τους παρευρισκόμενους τονίζοντας ότι το Ηπειρώτικο Αντάμωμα Ασπροπύργου είναι ένας θεσμός, που σηματοδοτεί την έναρξη των εκδηλώσεων και των υπόλοιπων ηπειρωτικών συλλόγων της Αττικής.

Από την ΠΣΕ, παραβρέθηκε ο **Νικόλαος Ζέκης**, Έφορος Πολιτισμού, ο **Πάυλος Χρήστου**, Ταμίας, ο **Χριστόφορος**

Στο Μεσολόγγι. Συμμετοχή του Συλλόγου στις εορτές της Εξόδου

Ευθυμίου, Ειδικός Γραμματέας, και τα μέλη του Δ.Σ. **Δημήτρης Σούκης**, **Δονάτος Γκέλιας** και **Μηνάς Ζέρβας**.

Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν επίσης, ο **Γεώργιος Τζομάκας**, μέλος του ΔΣ της ΠΣΕ, Πρόεδρος Ομοσπονδίας Λιβαδειάς Βορείου Ηπείρου και Αντιπρόεδρος της Ομόνοιας στην Ελλάδα και μέλος Δ.Σ. της ΠΣΕ.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΝΕΑΣ ΜΑΚΡΗΣ-ΜΑΡΑΘΩΝΑ-ΡΑΦΗΝΑΣ

Α. Το Σάββατο 18 Ιουνίου πραγματοποιήθηκε το Ηπειρώτικο Αντάμωμα στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο του συλλόγου, στη Νέα Μάκρη. Ήταν μια λαμυρή εκδήλωση.

Συμμετείχε πλήθος κόσμου που τίμησε με την παρουσία του την προσπάθεια του Συλλόγου. Έπειτα από 2 χρόνια, λόγω της πανδημίας, ήταν μια αληθινή ευκαιρία για γλέντι που έγινε με τη συνοδεία μουσικής από την κομπανία του Τάσου Μαγκλάρα.

Το έναυσμα έδωσε το χορευτικό της Αδελφότητας και στη συνέχεια τι σκυτάλη πήρε ο κόσμος και ιδιαίτερα τα νέα παιδιά που με τη παρουσία τους έδωσαν ένα χαρμόσυνο μήνυμα για τη συνέχιση της Ηπειρώτικης παράδοσης!

Από την πλευρά της ΠΣΕ συμμετείχαν ο Πρόεδρος του ΔΣ της ΠΣΕ **Μάκης Κιάμος**, η Α' Αντιπρόεδρος **Μαρίκα Γκόνη**, Ο έφορος Δημοσίων Σχέσεων **Αντώνης Κοντός**, τα μέλη του ΔΣ **Κώστας Ζηκόπουλος** και **Δονάτος Γκέλιας**.

Ο πρόεδρος της ΠΣΕ Μάκης Κιάμος συνεχάρη τα μέλη του ΔΣ για το σπουδαίο έργο τους

Ο πρόεδρος της ΠΣΕ Μάκης Κιάμος συνεχάρη τα μέλη του ΔΣ για το σπουδαίο έργο τους

Β. Η Αδελφότητα Ηπειρωτών Νέας Μάκρης - Μαραθώνα - Ραφήνας συμμετείχε μαζί με άλλους συλλόγους από όλη την Ελλάδα, με το χορευτικό της τμήμα, στο διήμερο 4ο φεστιβάλ παραδοσιακών χορών, στην Αντίπαρο. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα του Δήμου Αντιπάρου. Ήταν μια πετυχημένη εκδήλωση που την αγκάλιασε ο κόσμος, ντόπιοι και τουρίστες, με την πολυάριθμη παρουσία τους και τα δύο βράδια.

ΕΝΩΣΗ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΙΛΙΟΥ: Ένα αληθινό ηπειρώτικο αντάμωμα

Μια εξαιρετική εκδήλωση με καθαρό ηπειρώτικο χρώμα οργάνωσε η Ένωση Ηπειρωτών Ιλίου στις 25 Ιουνίου στην πλατεία Παλιννοστούντων στο Ίλιον. Ο σύλλογος δραστηριοποιείται στο Ίλιον προωθώντας όχι μόνο την ηπειρώτικη παράδοση, αλλά συμμετέχει σε όλα τα κοινωνικά δράματα της πόλης. Η προσέλευση των Ηπειρωτών, και όχι μόνο, ήταν χαρακτηριστική. Σημαντικό ρόλο έπαιξε και η κομπανία του **Τάσου Μαγκλάρα** που συνόδευσε τον τραγουδιστή **Δημήτρη Τζουμερκιώτη**. Τα χορευτικά του Συλλόγου καθοδηγούμενα από τους δασκάλους τους **Εφη Ρούπη** και **Βασίλη Τσούνη** παρουσίασαν με άψογο τρόπο Ηπειρώτικους χορούς. Το γλέντι διήρκεσε μέχρι το πρωί. Ήταν πραγματικά μια αληθινή Ηπειρώτικη πανδαισία. Την εκδήλωση τίμησε με την παρουσία του ο Δήμαρχος Ιλίου **Νίκος Ζανέτος** με σύσσωμο σχεδόν το Δημοτικό Συμβούλιο. Την Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας εκπροσώπησαν οι **Χρυσόστομος (Μάκης) Κιάμος**, Πρόεδρος, **Χριστόφορος Ευθυμίου**, Ειδικός Γραμματέας, **Χρήστος Τούμπουρος**, Έφορος Τύπου και η **Νατάσσα Κοντούλη**, Έφορος Πνευματικού Κέντρου.

Ο πρόεδρος της ΠΣΕ Μάκης Κιάμος στον χαιρετισμό του

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ

Ο Σύλλογος Ηπειρωτών Αρτέμιδας, διοργάνωσε στις 25.6.2022 Ηπειρώτικο γλέντι στο Πολιτιστικό Κέντρο Αρτέμιδας. Ήταν μια εξαιρετική εκδήλωση που παρά την καλοκαιρινή ψιχάλα, ευτυχώς παροδική, η διασκέδαση κράτησε μέχρι τις πρωινές ώρες. Με ανακοίνωσή του ο Σύλλογος ευχαριστεί το χορευτικό, την ορχήστρα και όλους όσοι εργάστηκαν για την προετοιμασία της γιορτής. Ήταν μια αληθινή, Ηπειρώτικη και ζηλευτή βραδιά!

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

Αναγνωρίστηκε επίσημα το Ολοκαύτωμα του Σέλτσου

Στην επίσημη αναγνώριση του ολοκαυτώματος των Σουλιωτών που έλαβε χώρα στην Ιερά Μονή Σέλτσου στις 21 Απριλίου του 1804, προχώρησε η ελληνική πολιτεία.

Με Προεδρικό Διάταγμα που δημοσιεύθηκε στις 27 Μαΐου του 2022, καθιερώνεται και επισήμως η 23η Αυγούστου ως δημόσια εορτή του Δήμου Γεωργίου Κορσισκάκη του Νομού Άρτας.

Στο Σέλτσο κατέφυγαν τα Χριστούγεννα του 1803, μετά την πτώση του Σουλίου και τον ιστορικό χορό του Ζαλόγγου Πρέβεζας, περίπου 1150 Σουλιώτες, αγωνιστές και γυναικόπαιδα, με επικεφαλής τον **Κίτσο** και τον **Νότη Μπότσαρη**.

Επακολούθησε μακρά πολιορκία και ηρωική αντίσταση. Η μονή κυριεύτηκε από τους Τουρκαλβανούς του Αλή πασά τον Απρίλιο του 1804. Κατά την ηρωική έξοδο των Σουλιωτών ελάχιστοι κατόρθωσαν να διασωθούν, μόνο 40 μαχητές, ανάμεσά τους και ο 13χρονος **Μάρκος Μπότσαρης** με τον πατέρα του **Κίτσο Μπότσαρη**.

«Στα νερά του μανιασμένου Αχελώου προτίμησαν

Η Μονή του Σέλτσου. Τόπος θυσίας, Ορόσημο ελευθερίας

να πέσουν πάνω από 500 γυναικόπαιδα για να μην υποδουλωθούν στα χέρια των εχθρών, ενώ διακόσια και πλέον γυναικόπαιδα γκρεμίστηκαν στο βάραθρο του Πέτακα, πίσω από τη μονή, για να αποφύγουν τον ατιμασμό και την αιχμαλωσία».

Η επίσημη, πλέον, αναγνώριση του Ολοκαυτώματος του Σέλτσου συνιστά μια αληθινή τιμή στη θυσία των 1148 Σουλιωτών και των 200 Ραδοβιζινών στην Μονή του Σέλτσου στο χωριό Πηγές.

Ουσιαστική Πολιτιστική -Θεατρική Δραστηριότητα στην Ήπειρο

Η ΘΕ.Ο.ΦΙΛ.

Πριν 12 χρόνια κάποια άτομα με διάθεση για δημιουργία και αγάπη για το θέατρο, έκαναν τα πρώτα βήματα της ΘΕ.Ο.ΦΙΛ.

Από τότε η θεατρική Ομάδα Φιλιατών, συνεχώς ξεπερνά προβλήματα, ανανεώνεται, εξελίσσεται και ελπίζει πάντα πως προσφέρει «κάτι», στο πολιτιστικό γίγνεσθαι των Φιλιατών, αλλά και της ευρύτερης περιοχής της Θεσπρωτίας.

Στηριζόμενη πάντα στο θεατρόφιλο κοινό της και στην προσωπική δουλειά των μελών και των φίλων της, καταφέρνει να δημιουργεί ακατάπαυστα, ανεβάζοντας κωμικά και δραματικά έργα ενώ μετέχει σχεδόν κάθε χρόνο σε φεστιβάλ και θεατρικές συναντήσεις, σε όλη την χώρα, αποσπώντας πάντοτε θετικές κριτικές αλλά και βραβεία.

Ο Ανακριτής Έρχεται

Φέτος και μετά από μια μικρή παύση λόγω της πανδημίας η ΘΕ.Ο.ΦΙΛ. ανέβασε το “Ο Ανακριτής έρχεται” του Τζων Πρίσλεϋ. Ένα έργο με θέμα την “ευθύνη” ή την “ανευθυνότητα” των ανθρώπων.

Ένα έργο δύσκολο, που δύσκολα αποφασίζει να «αγγίξει» μια μικρή ερασιτεχνική ομάδα.

Το “Ο Ανακριτής έρχεται” είναι 30η παραγωγή της ΘΕ.Ο.ΦΙΛ. και παίζουν σε αυτή, με σειρά εμφανίσεως, οι ερασιτέχνες ηθοποιοί:

Τέσια Άννα, Γάγλου Σπυριδούλα, Χρήστου Ηλίας-Δημήτρης, Σκευής Δημήτρης, Σιοκόλης Βαγγέλης, Μπότου Πόπη και Ευαγγελίδης Χρήστος.

Τη Μουσική επένδυση, τους Φωτισμούς και την Επιμέλεια των κοστούμιών έκανε η Μυλωνά Ιφιγένεια.

Ενώ η προσαρμογή του κειμένου, τα σκηνικά και η σκηνοθεσία είναι του Δημήτρη Σκεύη.

Ο πρώτος κύκλος των παραστάσεων απέσπασε θετικές κριτικές και το έργο θα συνεχίσει την πορεία του, το Φθινόπωρο του 2022, ελπίζοντας να καλύψει την ανάγκη του κοινού για ποιοτικό θέατρο και να αφήσει ένα, έστω και μικρό, αποτύπωμα στην πολιτιστική ζωή του τόπου μας.

Η σημασία του ερασιτεχνικού θεάτρου

Αλήθεια όμως, μπορεί να έχει κάποιο ρόλο το ερασιτεχνικό θέατρο στον πολιτισμό ενός τόπου ή απλά κάποιοι κάνουν την «πλάκα» τους, το ψώνιο τους; Έχουμε, ειδικά εμείς οι Έλληνες, το δικαίωμα να έχουμε μια τέτοια στάση απέναντι σε αυτή τη πανάρχαια τέχνη.

Το θέατρο δεν είναι συγγραφή, δεν είναι ποίηση, γλυπτική, χορός, ζωγραφική ή μουσική. Είναι όλα αυτά μαζί χωρίς να είναι μια «μοναχική τέχνη» όπως αυτές που προσανέφερα.

Βασικό χαρακτηριστικό του θεάτρου, είναι η συλλογικότητα, η κοινή προσπάθεια πολλών και σίγουρα δεν είναι κάτι εύκολο.

Αυτά είναι ίσως κι ο λόγος που πολλές φορές βλέπουμε παράγωγες χαμηλού επιπέδου, που απομακρύνουν το κοινό και δημιουργούν μια κακή εικόνα για το ερασιτεχνικό θέατρο. Ένας βασικός «καλλιτεχνικός λόγος» του φαινομένου, είναι η στρεβλή αντίληψη που έχουν πολλοί συμμετέχοντες στις ομάδες αυτές και οι οποίοι πιστεύουν ότι η συμμετοχή σε μια θεατρική ομάδα είναι κάτι απλό και πάντα ευχάριστο. Κάτι για το οποίο δε χρειάζεται ιδιαίτερη προσπάθεια, κάτι που δε χρειάζεται χρόνο

και κόπο, κάτι που δεν απαιτεί ιδιαίτερη πειθαρχία και συνέπεια. Άνθρωποι που αντιμετωπίζουν τη δράση επιπόλαιο, πιστεύοντας πως «αυτοί θα στέκουν επάνω στη σκηνή κι άλλοι από κάτω θα τους χειρακροτούν», θα τους θαυμάζουν και θα τους πετούν λουλούδια»

Δυστυχώς ή ευτυχώς όμως, τα πράγματα δεν είναι έτσι. Ακόμη και στις ερασιτεχνικές θεατρικές ομάδες, για να υπάρξει ένα ποιοτικό αποτέλεσμα, απαιτείται «επαγγελματική προετοιμασία», κάτι πραγματικά κουραστικό, που οδηγεί αρκετούς στο να την «κάνουν» με την πρώτη ευκαιρία και τελικά να μένουν μόνο όσοι πραγματικά αγαπούν το αντικείμενο.

Αυτός είναι κι ο βασικός λόγος, που οι ερασιτεχνικές ομάδες με συνεχή και μακροχρόνια πορεία, δεν είναι πολλές, σε σχέση με αυτές που κάθε χρόνο και σε κάθε περιοχή, εμφανίζονται.

Η πρόταση

Αυτές οι ομάδες πρέπει να βοηθηθούν, να γνωριστούν διαδικτυακά ή μέσω οργανωμένων συναντήσεων, να καταγραφούν, να αναπτύξουν επικοινωνία, να ανταλλάξουν απόψεις και εμπειρίες, να συζητήσουν κοινά προβλήματα, όπως η στέγη, τα οικονομικά, ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης κ.α. Να βρουν τρόπους ώστε να παρουσιάσουν τη δουλειά τους, η μια, στην έδρα της άλλης, ξεφεύγοντας έτσι από τα στενά όρια της περιοχής τους.

Όλα αυτά είναι αυτονόητο πως πρέπει να γίνουν με συντονιστή έναν φορέα που μπορεί, ξέρει και θέλει να το κάνει. Πιστεύω πως όλοι θα συμφωνήσουμε, ότι αυτή την πρωτοβουλία, θα μπορούσε να την αναλάβει μόνο το ΔΗΠΕΘΕ, ώστε η ερασιτεχνική θεατρική δραστηριότητα στην Ήπειρο να οργανωθεί σωστά και να φτάσει σε ένα άλλο, υψηλό επίπεδο.

Κλείνω με δυο λόγια από το Μήνυμα του Ιάκωβου Καμπανέλλη

για την Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου του 2001

«Παρ’ όλο που σήμερα ζούμε στην εποχή κατάκτησης του διαστήματος, ταυτόχρονα πηγαίνουμε και στο θέατρο, στο χώρο μιας Τέχνης που υπάρχει και λειτουργεί με τα ίδια λιτά μέσα από τους καιρούς που το μέτρημα των ωρών με το ηλιακό ωρολόγιο ήταν μέγα τεχνολογικό επίτευγμα».

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ • Εκδηλώσεις σε Άρτα και Πρέβεζα

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών μουσικών εργαστηρίων του έργου “HERMES” – «Η αποκατάσταση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς ως πολλαπλασιαστικός παράγοντας για την πολιτιστική ενδυνάμωση του κοινωνικού πλαισίου, διοργανώθηκε σειρά Συνεδρίων Κλασικής Μουσικής από τη Συμφωνική Ορχήστρα και τη Χωρωδία του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, με έδρα την Άρτα και σε συνεργασία με το Εργαστήριο Γνώσης & Ευφυσίας Πληροφορικής (ΕΓΕΠ) του Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και με υπεύθυνο του προγράμματος, τον καθηγητή κύριο Χρυσόστομο Στύλιο.Το διήμερο των μουσικών εκδηλώσεων ξεκίνησε με μια συναυλία στον αύλειο χώρο της Παρηγορήτισσας στην

Άρτα την Παρασκευή 17 Ιουνίου 2022 στις 21:00 και ολοκληρώθηκε με μια ακόμη συναυλία στον εμβληματικό χώρο του Ρωμαιοκώ Οδείου της Νικόπολης το Σάββατο 18 Ιουνίου και πάλι στις 21.00.

Στις συναυλίες παρουσιάστηκαν έργα Ελλήνων και Ιταλών μουσουργών, τα οποία είναι εμπνευσμένα από ελληνοϊταλικές αλληλεπιδράσεις ποικίλων μορφών. Επίσης, παρουσιάστηκαν έργα Ελλήνων και Ιταλών συνθετών του 19ου αιώνα σε πρώτη παγκόσμια εκτέλεση.

Άρτα 17.6.2022

Νικόπολη Πρέβεζας 18.6.2022

Καμεράτα, Ορχήστρα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Εμφάνιση στα τέλη Αυγούστου στο αρχαίο θέατρο Γιτάνων Θεσπρωτίας

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, χρόνο με το χρόνο αναδεικνύεται σε μία ισχυρή ακαδημαϊκή δύναμη στον πανεπιστημιακό χώρο της Ελλάδας και ευρύτερα των Βαλκανίων, διατηρώντας μια σημαντικά υψηλή θέση στην εκπαιδευτική και ερευνητική αξιολόγηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Παράλληλα με τους ολόενα και υψηλότερους στόχους, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων διακρίνεται και για την ποιότητα ζωής που προσφέρει τόσο στους χιλιάδες φοιτητές του, όσο και στα μέλη της Πανεπιστημιακής Κοινότητας.

Μία από αυτές τις πρωτοποριακές παροχές, είναι η Καμεράτα, Ορχήστρα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, που συγκροτήθηκε μόλις τον Μάρτιο του 2016 και αποτελείται αποκλειστικά από φοιτητές των Τμημάτων και Σχολών του Πανεπιστημίου, που γνωρίζουν κάποιο μουσικό όργανο κλασικής ορχήστρας. Η συμβολή της Καμεράτα στους φοιτητές είναι τόσο εκπαιδευτική, αφού από τα αναλόγια της έχουν περάσει συνολικά πάνω από 100 φοιτητές στα επτά χρόνια λειτουργίας της, όσο και καλλιτεχνική, με δεκάδες σημαντικές συναυλίες εντός και εκτός του Πανεπιστημίου. Μόλις ένα χρόνο μετά την επίσημη λειτουργία της, ανέλαβε την κεντρική εκδήλωση για την 104η Επέτειο Απελευθέρωσης των Ιωαννίνων, παρουσία της πολιτειακής, πολιτικής και θρησκευτικής ηγεσίας της χώρας, ενώ στα πλαίσια των εκδηλώσεων για τα 40 χρόνια της Ιατρικής Σχο-

λής, παρουσίασε συναυλία αποκλειστικά με έργα της Ελένης Καραϊνδρου, παρουσία της συνθέτιδος. Το κλασικό ύψος της Καμεράτα επιβεβαιώθηκε και με μια αποκλειστική “βραδιά όπερας” σε συνεργασία με την Εθνική Λυρική Σκηνή, όπου καταξιωμένοι λυρικοί τραγουδιστές ερμήνευσαν άριες και ντουέτα του λυρικού ρεπερτορίου. Τον Σεπτέμβριο του 2019 ηχογράφησε το πρώτο CD με κλασικά έργα των Vivaldi, Mozart, Schubert, Weber, Holst και Σκαλκώτα, ενώ τη δύσκολη περίοδο της πανδημίας κατάφερε να διατηρήσει το ενδιαφέρον των μελών της ετοιμάζοντας βίντεο με κομμάτια εξ’ αποστάσεως και απευθείας ζωντανές μεταδόσεις συναυλιών χωρίς ακροατήριο, στα πλαίσια διαδικτυακών συνεδρίων, ημερίδων και άλλων εκδηλώσεων. **Επόμενη σημαντική της εμφάνιση προγραμματίζεται για τα τέλη Αυγούστου στο αρχαίο θέατρο Γιτάνων Θεσπρωτίας.**

μένου και της παραλογής. Η κεντρική ιδέα του έργου συμπυκνώνεται στη φράση, που απευθύνει η Γυναίκα στον Πρωτομάστορα, «Ο πιο θυσιασμένος είσαι εσύ και όχι εγώ, αλίμονο μας». Η φράση αυτή αποτέλεσε αφορμή για την ερευνητική ομάδα να προσεγγίσει και να αποδώσει το θεατρικό δράμα δίνοντας μια διαφορετική οπτική στον όρο της “θυσίας”. Το νεωτερικό στοιχείο που εισάγεται στην προέγγισή μας είναι ότι η Γυναίκα δεν κτίζεται στην πέτρα εν αγνοία της. Εν αντιθέσει, θυσιάζει ζωή και σώμα για να γεννηθεί και να στυλωθεί ένα ολόκληρο Γεφύρι, το οποίο θα ενώνει για πάντα τους ανθρώπους στο πέρασμα των αιώνων. Η ψυχή της όμως δεν χάνεται, είναι παρούσα για να γαληνέει και να ομορφαίνει το έργο της δικής της θυσίας.

Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑ

Η θεατρική παράσταση «Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑ» παρουσιάστηκε από την Κυριακή 19 έως την Τρίτη 21 Ιουνίου 2022 στο φυσικό χώρο της Ιστορικής Γέφυρας της Άρτας. Η παράσταση, καρπός των πολύμηνων εκπαιδευτικών θεατρικών εργαστηρίων Ενηλίκων που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος “HERMES” – «Η αποκατάσταση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς ως πολλαπλασιαστικός παράγοντας για την πολιτιστική ενδυνάμωση του κοινωνικού πλαισίου» σε συνεργασία με το Εργαστήριο Γνώσης & Ευφυσίας Πληροφορικής (ΕΓΕΠ) του Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και με υπεύθυνο του προγράμματος, τον καθηγητή κύριο Χρυσόστομο Στύλιο.

«Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑ» αποτελεί διασκευή του θεατρικού έργου «Το Γεφύρι της Άρτας» του Γιώργου Θεοτοκά και της παραλογής του «Του γιοφυριού της Άρτας» του Νικόλαου Πολίτη. Τη θεατρική διασκευή και σκηνοθεσία του έργου είχε η **Έλλη Μάνδα**. Τα κείμενα της παράστασης επιμελήθηκε η φιλόλογος **Κατερίνα Σχισμένου**.

Το διασκευασμένο έργο διαθέτει πρωτότυπη μορφή, καθώς μέσω της συμμετοχής του χορού στο έργο πραγματοποιήθηκε ένα πρωτοποριακό πάντρεμα του θεατρικού και-

Με ένα αφιερωματικό ιστορικό ντοκιμαντέρ οι μαθητές του Στ΄ 3 του Β΄ Δημοτικού Σχολείου Ηγουμενίτσας τιμούν την επέτειο

Οι μαθητές δημιουργούν και μαθαίνουν

«Μικρά Ασία, Χαίρε!» από το Β΄ Δημοτικό Σχολείο Ηγουμενίτσας

των 100 χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή.

(www.ertnews.gr/perifereiakoi-stathmoi/ioani-na/quot-mikra-asia)

Το ντοκιμαντέρ αυτό με πολύτιμο αρχαιολογικό υλικό κάνει μια αναδρομή στην ιστορία της εκπαίδευσης των Ελλήνων της Μικράς Ασίας και αποτυπώνει τα βασικά ιστορικά γεγονότα απ’ την τραγική κατάληξη της εκστρατείας στην Οδησό στον ξεριζωμό

του Ελληνισμού.

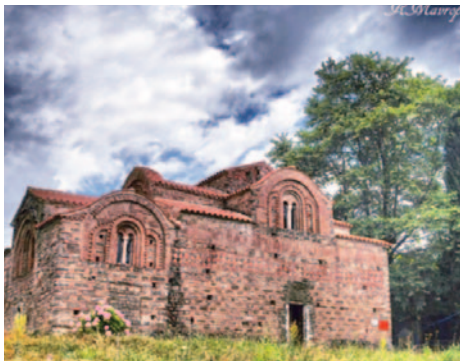
Η μικρή ερευνητική δραστηριότητα των μαθητών συμμετέχει στον 9ο Διεθνή Μαθητικό Διαγωνισμό που συνδιοργανώνουν το Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης του ΕΚΕΔΙΣΥ και το Τμήμα Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης του Υπουργείου Παιδείας με τίτλο: «Η Εκπαίδευση και ο ξεριζωμός του Ελληνισμού».

Βασίλειος Ψαθάς - Αντιπεριφερειάρχης Άρτας

Απαντά στις ερωτήσεις του Χρήστου Τούμπουρου και της Κατερίνας Σχισμένου

Ο **Νομός Άρτας** υπήρξε μία αυτοδιοικητική δομή της Ελλάδας, στο γεωγραφικό διαμέρισμα της Ηπείρου και καταλάμβανε την έκταση των σημερινών δήμων Αρταίων, Γεωργίου Καραϊσκάκη, Κεντρικών Τζουμέρκων και Νικολάου Σκουφά. Καταργήθηκε το 2010. Σήμερα αποτελεί την **Περιφερειακή Ενότητα Άρτας**, της Περιφέρειας Ηπείρου. Η Άρτα είναι η πρωτεύουσα και μοναδική πόλη της Περιφερειακής Ενότητας Άρτας. Αντιπεριφερειάρχης Άρτας είναι ο Βασίλειος Ψαθάς.

Ποιες είναι οι βασικές προτεραιότητες της Περιφερειακής Ενότητας Άρτας; Θεωρείτε ότι αυτές δίνουν ικανοποιητικές λύσεις στο σύνολο του νομού της Άρτας, ή είναι περισσότερες

Η Άρτα έχει τόσα πολιτιστικά μνημεία! Για να τα επισκεφθούν οι τουρίστες πρέπει να υπάρχει αέριο δίκτυο

Λειτουργικές στον αστικό ιστό:

Οι προτεραιότητες της ΠΕ Άρτας, όπως αυτές διαμορφώνονται σύμφωνα με τις αρμοδιότητες της, αφορούν το σύνολο του νομού. Η ΠΕ Άρτας κατασκευάζει και συντηρεί βασικές υποδομές, υλοποιεί έργα βελτίωσης του οδικού δικτύου και της πρόσβασης σε μειονεκτικές μέχρι τώρα περιοχές, συμμετέχει σε προγράμματα της Περιφέρειας Ηπείρου για την τουριστική προβολή και ανάδειξη του περιβαλλοντικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής μας. Είναι κοντά στον αγρότη, στον πτηνοτρόφο, τον κτηνοτρόφο και στους επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στον πρωτογενή τομέα παραγωγής.

• **Τεχνικά έργα και υποδομές.** Ένα τρωτό σημείο, όλων των περιφερειών της χώρας, αφού εξαρτάται ουσιαστικά από κονδύλια τόσο από τον κρατικό μηχανισμό όσο και από ευρωπαϊκά προγράμματα. Τι γίνεται, τελικά, στην Άρτα;

Η ΠΕ Άρτας υλοποιεί βασικά έργα υποδομών (οδικά, αρδευτικά, αποστραγγιστικά κλπ), συντηρεί τις καλύτερες υποδομές και σχεδιάζει έργα για τη βελτίωση των υποδομών σε όλη την περιοχή αρμοδιότητάς της, τόσο στον κάμπο όσο και στην ορεινή Άρτα. Κατασκευάζουμε νέους ασφαλείς δρόμους σε περιοχές οι οποίες ήταν για χρόνια απομονωμένες, συντηρούμε και καθαρίζουμε το αποστραγγιστικό δίκτυο για την αποφυγή πλημμυρών, υλοποιούμε έργα συντήρησης και αποκατάστασης σε ιστορικά μνημεία και ναούς.

• **Οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι είναι ένα σημαντικό κομμάτι του νομού. Θεωρείτε ότι με τα μέτρα σας ως περιφέρεια, αλλά και της κυβέρνησης, μέσα από τα αρμόδια υπουργεία, έχουν βρει λύσεις σε σημαντικά τους προβλήματα; Ή απλά επιβιώνουν;**

Η Περιφέρεια Ηπείρου έχει ως πρώτη προτεραιότητα στον στρατηγικό σχεδιασμό της, την

Δεν φτάνει μόνο το μεράκι των παραγωγών. Τα προβλήματα συνεχώς πολλαπλασιάζονται

ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα παραγωγής. Η Ηπειρος είναι μια αγροτική περιοχή που παράγει προϊόντα εξαιρετικής ποιότητας, που με την αρωγή της Περιφέρειας ταξιδεύουν και γίνονται γνωστά σε όλον τον κόσμο πλέον. Οι παρεμβάσεις της Περιφέρειας προκειμένου να στηριχτούν οι παραγωγοί αλλά και οι επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στο χώρο, στο μέτρο των δυνατοτήτων μας και των αρμοδιοτήτων μας, είναι συνεχείς.

• **Επειδή ο covid δεν τέλειωσε με το καλοκαίρι και όπως γνωρίζουμε θα κρατήσει καιρό ακόμα, ποια μέτρα συνεχίζετε ως περιφέρεια προς αυτή την κατεύθυνση; Μιλάμε για την προστασία της υγείας των πολιτών αλλά και την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών.**

Η Περιφέρεια από την πρώτη στιγμή ήταν παρούσα στην συνολική προσπάθεια αντιμετώπισης της πανδημίας. Συνδράμαμε τις υπηρεσίες του κράτους που έχουν επιφορτιστεί με τον έλεγχο της πανδημίας (η προμήθεια ISOBOX για την διενέργεια rapid test κλπ). Οι υπηρεσίες υγείας είναι πάντα έτοιμες να προσφέρουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους. Και πρέπει να τονίσω ότι κατά τη διάρκεια των δύσκολων στιγμών της πανδημίας, όλες οι υπηρεσίες της ΠΕ Άρτας λειτούργησαν άψογα λαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των πολιτών.

• **Έχουμε ακούσει και από εσάς, ότι η κατασκευή του Διοικητηρίου, θα είναι ένα από τα σημαντικότερα έργα της ΠΕ Άρτας. Σε ποιο επίπεδο και ποιες προοπτικές θα δώσει;**

Η κατασκευή του Διοικητηρίου θα σηματοδοτήσει την είσοδο της Άρτας στη νέα εποχή. Η ΠΕ Άρτας θ' αποκτήσει ένα λειτουργικό, σύγχρονο κτίριο ώστε οι πολίτες να έχουν την ποιότητα των υπηρεσιών που αξίζουν. Τα οικονομικά οφέλη από τα ενοίκια που πληρώνουμε αυτή τη

Περιφερειακό Συμβούλιο Ηπείρου. Ομόφωνα: Όχι στο φράγμα

Μοναδικά πολιτιστικά μνημεία και απίστευτες φυσικές ομορφιές

στιγμή, θα είναι σημαντικά. Η συγκέντρωση σημαντικών υπηρεσιών σε ένα σημείο θα βοηθήσει στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Τέλος, η κατασκευή του Διοικητηρίου στο πρώην στρατόπεδο Παπακώστα θα δώσει ώθηση για ανάπτυξη σε όλη την πέριξ περιοχή.

• **Ποιες οι προτεραιότητες στη διευθύνση συγκοινωνιών; Μας ενδιαφέρει ιδιαίτερα η συγκοινωνία στα ορεινά του νομού. Και επί τη ευκαιρία θα θέλαμε να σταθούμε στον ορεινό όγκο του νομού. Έχουν μέλλον τα ορεινά χωριά ή «βιώνουμε την αρχή του τέλους»;**

Η ΠΕ Άρτας έχει κατασκευάσει και συνεχίζει να υλοποιεί οδικά έργα που διευκολύνουν την πρόσβαση στον ορεινό όγκο. Η κατασκευή του δρόμου Καστανιά - Τετράκωμο αποτελεί πλέον την τόσο αναγκαία για τους κατοίκους της περιοχής, σύνδεση των Τζουμέρκων με τα Ραδοβίζια. Κατασκευάζουμε οδικά έργα σύνδεσης της ΠΕ Άρτας με τις όμορες Περιφερειακές Ενότητες της Θεσσαλίας και της Στερεάς Ελλάδας (Καρδίτσα, Ευρυτανία, Αιτωλοακαρνανία). Η ΠΕ Άρτας και η Περιφέρεια Ηπείρου δεν θεωρούν ότι οι ορεινές περιοχές δεν έχουν μέλλον αλλά αντίθετα με δράσεις και όραμα σχεδιάζουμε και κατασκευάζουμε έργα βασικών υποδομών ώστε να δοθεί η δυνατότητα στους κατοίκους των ορεινών περιοχών και κυρίως στους νέους, να μείνουν στον τόπο τους και να δημιουργήσουν εκεί. Παράλληλα, η Περιφέρεια Ηπείρου υλοποιεί δράσεις τουριστικής προβολής των ορεινών περιοχών, ώστε οι επισκέπτες της περιοχής μας να γνωρίσουν και την άλλη Ελλάδα, του καθαρού περιβάλλοντος, των βυζαντινών μνημείων και της ντόπιας γαστρονομικής κουλτούρας.

• **Θεωρείτε ότι ΠΕ Άρτας συμμετέχει με ικανοποιητικά προγράμματα και κονδύλια σε σχέση με τις άλλες ΠΕ της περιφέρειας Ηπείρου; Μπορεί να διεκδικήσει κάτι παραπάνω ή αυτά καθορίζονται από την αρχή, στον κεντρικό προγραμματισμό;**

Η συνεργασία μας με τον Περιφερειάρχη είναι άψογη και δεν νιώθουμε ότι μειονεκτούμε στα διαθέσιμα κονδύλια που απαιτούνται για την υλοποίηση έργων. Οι διεκδικήσεις μας είναι συνεχείς και βασισμένες σε ρεαλιστικά σχέδια και μελέτες.

• **Γνωρίζουμε τις υπάρχουσες ελλείψεις των υπηρεσιών της ΠΕ Άρτας. Πώς καλύπτετε αυτό το κενό; Σίγουρα το προσωπικό προσφέρει κάποια πράγματα πάνω από αυτά που υποχρεούται λόγω της θέσης του, αλλά το πρόβλημα είναι πρόβλημα.**

Το προσωπικό της ΠΕ Άρτας είναι άρτια κατάρτισμένο και προσφέρει υπηρεσίες με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, όπως αποδείχτηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Οι ελλείψεις είναι δεδομένες, όπως δεδομένες είναι και οι διεκδικήσεις μας για την πρόσληψη υπαλλήλων σε κρίσιμους τομείς. Παρόλα αυτά, η παραγωγή έργου κρίνεται επιτυχημένη.

• **Το τεράστιο, όπως φαίνεται πρόβλημα του νομού, είναι το «Υδροηλεκτρικό Έργο (ΥΗΕ) Αυλακίου». Οι αντιδράσεις είναι καθολικές.**

Βασίλης Ψαθάς, Αντιπεριφερειάρχης

Θα θέλαμε να διατυπώσετε τη θέση και φυσικά την αντίδραση της Περιφέρειας στο θέμα αυτό.

Ως Αντιπεριφερειάρχης έχω διατυπώσει ξεκάθαρα τη θέση μου για το έργο στο Αυλάκι δηλώνοντας απολύτως αντίθετος με την κατασκευή του. Η θέση της Περιφέρειας Ηπείρου είναι εξίσου αρνητική, όπως δηλώθηκε σε ομόφωνο ψήφισμα του Περιφερειακού Συμβουλίου.

• **Η αντίδραση γενικά κατά του έργου αυτού είναι ενιαία; Εννοούμε ότι ταυτίζεται η άποψη όλων των πολιτικών και πολιτειακών παραγόντων του νομού; Να το πούμε Ηπειρώτικα. Βάζουν όλοι το χέρι τους στη φωτιά ή επέχουν με την έννοια, «να δούμε»;**

Η δική μου θέση είναι ξεκάθαρη. Η θέση της Περιφέρειας επίσης. Για τις αντιδράσεις ή όχι άλλων προσώπων ή φορέων θα πρέπει να απευθυνθείτε στους ίδιους.

• **Ημερίδα στη γέφυρα Κοράκου 3.6.2022 με θέμα τη «Βιώσιμη Ανάπτυξη των Υδάτων της Πίνδου». Την οργάνωσε η Περιφέρεια Θεσσαλίας και η Περιφερειακή Ένωση Δήμων (ΠΕΔ) Θεσσαλίας. Δεν είχατε προσκληθεί. Παρά ταύτα ο Περιφερειάρχης Ηπείρου, Αλέξανδρος Καχριμάνης, ο Δήμαρχος Καραϊσκάκη Περικλής Μίγδος και σεις απρόσκλητοι «παρουσιαστήκατε». Τι σηματοδοτούσε αυτή η κίνησή σας και ποια τα αποτελέσματά της;**

Πρέπει να επισημάνω ότι προσκληθήκαμε την τελευταία στιγμή. Η Περιφέρεια Ηπείρου θα είναι παρούσα όπου χρειάζεται, ώστε να καταθέσει τη γνώμη της για θέματα που αφορούν περιοχές αρμοδιότητάς της.

• **Πολιτισμός και ποιότητα ζωής δεν είναι μόνο οι δρόμοι και τα υλικοτεχνικά έργα αλλά και οι πνευματικές διαδρομές και η κουλτούρα προς τους πολίτες. Τι θα προτεινάτε εσείς στην πόλη για την πνευματική της εγγήγορση και πολιτιστική παραγωγή;**

Η πόλη χρειάζεται σύγχρονες αίθουσες όπου θα μπορούν να πραγματοποιηθούν πολιτιστικές εκδηλώσεις, ανοικτά θέατρα που θα γίνουν πόλος έλξης επισκεπτών. Η Περιφέρεια έχει χρηματοδοτήσει τη μελέτη για την ανακαίνιση της αίθουσας εκδηλώσεων του Μ/Φ Συλλόγου Άρτας «Ο ΣΚΟΥΦΑΣ», η οποία όπως γνωρίζουμε ανακαινίζεται αυτή την εποχή με χορηγική χρηματοδότηση.

• **Βασίλης Ψαθάς, Αντιπεριφερειάρχης Άρτας. Για πόσο ακόμα; Ο δρόμος οδηγεί προς το Κοινοβούλιο;**

Είμαι χωρικός Αντιπεριφερειάρχης Άρτας μέχρι το τέλος του 2022 και Περιφερειακός Σύμβουλος Ηπείρου μέχρι τις εκλογές του 2023. Το μυαλό μου και η ενέργειά μου είναι αφιερωμένες στα καθήκοντά μου και τα «ενδιαφέροντά» μου είναι στην Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση.

Διημερίδα για την προοπτική του ελληνισμού στην Αλβανία

Διοργάνωσε η «Δημοκρατική Ένωση Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας – ΟΜΟΝΟΙΑ»

Η πρώτη ημέρα της Διημερίδας, Σάββατο 28.5.2022, αφορούσε πολιτική συζήτηση με κεντρικό θέμα: «Ελληνισμός στην Αλβανία – Εξελίξεις και Προοπτική». Έγινε στο χώρο του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Αθηναίων, Ακαδημίας 50. Αναπτύχθηκε έντονος προβληματισμός από τους πολιτικούς και πολιτειακούς παράγοντες που συμμετείχαν στη συζήτηση.

Η δεύτερη ημέρα, Κυριακή 29 Μάη, ήταν αφιερωμένη στον παραδοσιακό πολιτισμό των κοινοτήτων της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας, με τη δραστηριοποίηση πολιτιστικών ομίλων νέων των Αδελφοτήτων και Συλλόγων. Διεξήχθη στο Μητροπολιτικό Πάρκο «Αντώνης Τρίτσης».

Η όλη πρωτοβουλία είχε στόχο την αναθέρμανση του ενδιαφέροντος των μελών της ΕΕΜ –ειδικά των νεότερων– για την ιδιαίτερη πατρίδα, υπό της συνθήκες της εξόδου απ’ το ειδικό καθεστώς που είχε υποβληθεί η κοινότητα για την διαχείριση της Πανδημίας.

Η διημερίδα ήταν αφιερωμένη στη νέα γενιά. «Επισημαίνοντας την βασική και ουσιαστική υποχρέωση που εμείς οι ίδιοι έχουμε για την διαιώνιση της Ελληνικής παρουσίας στα πάτρια εδάφη μας, η «ΔΕΕΕΜ – ΟΜΟΝΟΙΑ» αφιερώνει την διημερίδα στη νέα γενιά που μπορεί να συμβάλει ακόμη πιο ουσιαστικά και απ’ το πολύ υψηλό επίπεδο κατάρτισης και μόρφωσης».

Στην εκδήλωση συμμετείχαν ο Υφυπουργός Εξωτερικών, αρμόδιος για τον απόδημο Ελληνισμό, **Ανδρέας Κατσανιώτης**, η Βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ Προοδευτική Συμμαχία **Θεοδώρα Τζάκη**, ο Κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ ΚΙΝΑΛ **Κώστας Σκανδαλίδης**, ο εκπρόσωπος της Ελληνικής Λύσης **Βασίλης Γραμμένος**, ο Ανεξάρτητος Βουλευτής και πρώην Υπουργός **Παναγιώτης Κουρουμπλής**, ο Περιφερειάρχης Αττικής **Γιώργος Πατούλης**, η Πρόεδρος του Οργανισμού Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας του Δήμου Αθηναίων **Νίκη Αραμπατζή**, ο εκπρόσωπος της Πανηπειρωτικής Συνο-

Η πρώτη ημέρα της διημερίδας. Έντονος ο προβληματισμός αλλά ουσιαστικές οι προτάσεις που διατυπώθηκαν

μοσπονδίας Ελλάδας **Χριστόφορος Ευθυμίου**, ο Πρόεδρος του Ιστορικού Συλλόγου Βορειοηπειρωτών **Μπάμπης Καραθάνος**, το μέλος του συλλόγου συγγενών και φίλων πεσόντων του '40 **Γιώργος Νούλας** και πλήθος Βορειοηπειρωτών που είχαν την ευκαιρία να τοποθετηθούν για όλα τα καίρια ζητήματα που ταλανίζουν σήμερα την Βόρεια Ήπειρο.

Κεντρικοί ομιλητές της εκδήλωσης ήταν ο Γενικός Πρόεδρος της «ΔΕΕΕΜ – ΟΜΟΝΟΙΑ» **Βασίλης Κάγιος** και ο Βουλευτής και Πρόεδρος του κόμματος Ένωση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων **Ευάγγελος Ντούλης**.

Τον συντονισμό της συζήτησης είχε η Διευθύντρια Ενημέρωσης της ValueNews.gr **Γιώτα Χατζηθεοδώρα** και ο Αντιπρόεδρος της «ΔΕΕΕΜ – ΟΜΟΝΟΙΑ» **Γιώργος Τζομάκας**, μέλος του ΔΣ της ΠΣΕ.

Βασίλης Κάγιος Γενικός Πρόεδρος της «ΔΕΕΕΜ – ΟΜΟΝΟΙΑ»:

Τα μέλη μας διώκονται και απειλούνται από το Αλβανικό κράτος

«Τον Οκτώβριο του 2017 η Αλβανική Κυβέρνηση ψήφισε ένα νέο νόμο πλαίσιο για την προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων. Ωστόσο σήμερα, πέντε χρόνια μετά την ψήφιση του νόμου, η ίδια δεν έχει ακόμη προχωρήσει στην έγκριση του σημαντικότερου αυτού εφαρμοστικού νόμου. Η Νομοθεσία αυτή επηρεάζει σημαντικά το δικαίωμά μας στον αυτοπροσδιορισμό, το οποίο συνδέεται και με την επερχόμενη απογραφή πληθυσμού του Οκτωβρίου του 2022, στην οποία θα πρέπει να δώσουμε όλα ένα ηχηρό παρόν.

Όλα τα προβλήματα που υπάρχουν στην Αλβανία, έχουν εντεινεί την δημογραφική αλλοίωση που εξακολουθεί να ταλανίζει την Εθνική

Ελληνική Μειονότητα και είναι αποτέλεσμα των υπογείων και φανερών πιέσεων που δεχόμαστε από την Αλβανική Κυβέρνηση, αλλά και από την έλλειψη ουσιαστικού στρατηγικής για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος και από την πλευρά του Εθνικού Κέντρου.

Τα μέλη της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας που αγωνίζονται για την προστασία και κατοχύρωση των δικαιωμάτων μας, στοχοποιούνται, απειλούνται και περιθωριοποιούνται. Εκδιώκονται από τις θέσεις εργασίας τους και τις επιχειρήσεις τους».

Ευάγγελος Ντούλης: Χρέος μας η απογραφή

«Η απογραφή του πληθυσμού θα γίνει δυστυχώς υπό δυσμενείς συνθήκες. Είναι η μόνη χώρα της δικαιοδοσίας του Συμβουλίου της Ευρώπης υποψήφια προς ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση η οποία δεν έχει μέχρι στιγμής διοργανώσει μια απογραφή του πληθυσμού σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τις παραμέτρους του Συμβουλίου της Ευρώπης. Δεν έχει συμβεί. Ελπίζουμε μετά από πολλές πιέσεις να τηρηθούν οι υποσχέσεις και να γίνει αυτό το πράγμα από την 1^η Οκτωβρίου μέχρι την 15 Νοεμβρίου. Αλλά, ενώ είχαμε μερικά βήματα τα οποία θεωρήσαμε μεγάλη επιτυχία, επειδή δεν μας βάζουν πρόστιμο. Τουλάχιστον να γίνει κάτι, αλλά εμείς ως κάνουμε το χρέος μας. Πρέπει μία από εκείνες τις 45 ημέρες όλοι μας να βρεθούμε στη γενέτειρά μας. Να προσπαθήσουμε, έστω κι αν ξέρουμε ότι θα κάνουν για να αλλοιώσουν τα αποτελέσματα αυτής της απογραφής. Είναι αναγκαίο να θέλουμε να δώσουμε μια ανάσα ελπίδας και ζωής. Μέχρι στιγμής δεν γνωρίζουμε ποιο

Ο πρόεδρος και βουλευτής του Κόμματος «Ένωση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων» **Ευάγγελος Ντούλης**

θα είναι το οριστικό ερωτηματολόγιο και κυρίως στα τρία θέματα που μας ενδιαφέρουν: εθνικής καταγωγής, της γλώσσας και του θρησκευόμενου. (...) Είναι θέμα δικαιωμάτων. Είναι κρίσιμο να δώσουμε αυτή τη μάχη. Είναι μεγάλη η πρόκληση. Πρέπει να ανταποκριθούμε. Είναι χρέος μας».

Η ομιλία του Αλέξανδρου Σπύρου, μέλους της ΠΣΕ

Κύριε Υπουργέ, κ. Πρόεδρε της ΔΕΕΜ ΟΜΟΝΟΙΑ, αγαπητοί παριστάμενοι,

Η Δημοκρατική Ένωση Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας «ΟΜΟΝΟΙΑ» έχει μια παρουσία 31 συνεχή χρόνια και με τους αγώνες της έχει πάρει τη θέση που της ανήκει στην ιστορία όχι μόνο της Βορείου Ηπείρου, αλλά και της Ελλάδας ολόκληρης.

Ο ρόλος της είναι εθνικός και έχει καθιερωθεί να εκπροσωπεί με επιτυχία την ελληνική μειονότητα πολιτικά, κοινωνικά και πολιτιστικά όλα αυτά τα χρόνια αντιμετωπίζοντας διώξεις και καταπίεση από την Αλβανική κυβέρνηση και ακόμα αδιαφορία και καχυποψία από Ελληνικές κυβερνήσεις και ένα ποσοστό των Ελλήνων γενικά.

Ευτυχώς και εδώ θέλω να σας συγχαρώ, όλα αυτά δεν μετρίσαν τον δυναμισμό της και δεν σταμάτησαν την αγωνιστικότητα της.

Πρέπει ωστόσο να κατανοήσουμε ότι πολλά έχουν αλλάξει μέσα σε αυτά τα 30 χρόνια δράσης.

Ανδρέας Κατσανιώτης, Υφυπουργός Εξωτερικών, αρμόδιος για τον απόδημο Ελληνισμό

«Αναμένουμε από την Αλβανία να προασπίσει τα δικαιώματα της Ελληνικής Μειονότητας»

«Η σημερινή εκδήλωση πραγματοποιείται σε μια συγκυρία κατά την οποία η Ευρώπη βιώνει καταστάσεις, τις οποίες πριν από μερικά χρόνια κανείς δεν θα μπορούσε να φανταστεί.

Η Ελληνική κυβέρνηση και ο Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης έχει καταστήσει σαφές ότι θα υπερασπιστούμε κάθε σπιθαμή Ελληνικού εδάφους, τα δίκαια της πατρίδας μας χωρίς να ανοίγουμε διάλογο με το παράνομο, το ανιστόρητο και το αδιέξοδο.

Κάθε προσπάθεια ανακίνησης ή αναβίωσης ανύπαρκτων ζητημάτων θα μας βρίσκει σταθερά αντίθετους.

Αναμένουμε την ολοκλήρωση των απαιτούμενων πρωτοβουλιών από την πλευρά της Αλβανικής κυβέρνησης σε ότι αφορά την προστασία των μειονοτικών και ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων. Ειδικά σε ότι αφορά τον αυτοπροσδιορισμό και την χρήση της γλώσσας από τις μειονότητες.

Βλέπετε επίσης ότι γίνονται προσπάθειες για την επίλυση των θεμάτων, που έχουν προκύψει σε περιπτώσεις πλαστογράφησης τίτλων κυριότητας, καθώς και για προσπάθεια νομιμοποιήσεων, αποζη-

μιώσεων και καταχώρησης περιουσιών. Πρόκειται για σημαντικά ζητήματα, καθώς βρίσκεται σε εξέλιξη η προσπάθεια κτηματογράφησης και ενώ αναμένουμε τον Οκτώβριο την διεξαγωγή απογραφής του πληθυσμού».

Ο χαιρετισμός του εκπροσώπου της Π.Σ.Ε. Χριστόφορου Ευθυμίου

«Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας με χαρά χαιρετίζει τη σημερινή πολιτική και πολιτιστική εκδήλωση των Βορειοηπειρωτών.

Εκπροσωπώ το Δ.Σ. της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας και μεταφέρω τους χαιρετισμούς του προέδρου της, που επικεφαλής αντιπροσωπείας συμμετέχει στις τριήμερες εκδηλώσεις για το ολοκλήρωμα του Σουλίου.

Η Πανηπειρωτική, όπως είναι γνωστό βρίσκεται πάντοτε κοντά στους αδελφούς μας και πιστεύουμε πως η πολιτιστική μας κληρονομιά όχι μόνο πρέπει να διαφυλάσσεται αλλά και να μεταδίδεται ως κάτι το ακέραιο, το άφθαρτο, το Ηπειρώτικο.

Όπως είναι γνωστό στο Δ.Σ. της Πανηπειρωτικής Σ.Ε. συμμετέχει και εκλεγμένος εκπρόσωπος των αποδήμων Βορειοηπειρωτών.

Στην οδό Κλεισθένους 15, στον 7ο όροφο στεγάζεται το Πνευματικό Κέντρο των Ηπειρωτών. Εκεί, λοιπόν, στο σπίτι του Ηπειρώτη δεν πρέπει να νιώθετε φιλοξενούμενοι. Είναι και δικό σας σπίτι.

Όλοι γνωρίζουμε ότι οι μεγαλύτεροι εθνικοί ευεργέτες ήταν Ηπειρώτες και οι περισσότεροι από αυτούς μάλιστα με καταγωγή από χωριά της Βορείου Ηπείρου.

Η γη μας, η Ήπειρος κρατάει στον κόρφο της μια

Ο Ειδικός Γραμματέας της Π.Σ.Ε., **Χριστόφορος Ευθυμίου**, στο βήμα

πλούσια και καθαρή παράδοση. Στο χέρι μας είναι να την προωθήσουμε.

Γι αυτό είμαστε κοντά, βοηθήσαμε και βοηθάμε, συμπαρυσταθήκαμε και συμπαρυστεκόμαστε στην επίλυση των προβλημάτων σας.

Δεν θέλω να εκληφθούν ως εθνικιστικές κορώνες, δεν θα θέσω θέμα εδαφικό, αλλά πάγια θέση της Πανηπειρωτικής είναι ότι η Ήπειρος είναι μία και αδιαίρετη. Είμαστε οι Ηπειρώτες της από κει και της από εδώ Ηπείρου. Ίδια κουλτούρα, ίδια ήθη και έθιμα, ίδια ακούσματα, η Ήπειρος της πεντατονίας, το μοιρολόι μας, τα πολυφωνικά μας, η Ήπειρος της ξενιτιάς.

Ο ελληνισμός στην Αλβανία δεν είναι ένα μέρος της Ελλάδας. Είναι η Ελλάδα!

Συνέχεια στη σελ. 9

της ομογένειας και εργάζονται προς την ανάδειξη των προβλημάτων, όπως η Εθνική Σύμβαση των ομογενών που σύντομα ευχόμαστε να αποκατασταθεί η αδικία ή οι καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση φακέλων ομογενών στο Υπουργείο Εσωτερικών που έχω κι εγώ αντιμετωπίσει ως δικηγόρος, αλλά και των μεγάλων ευκαιριών ανάπτυξης της ομογένειας με πάθος και συνέπεια. [...]

Ο Ελληνισμός της Βορείου Ηπείρου χρειάζεται νέους συμμάχους, νέους «συμπαίκτες» στην προσπάθειά του να διεκδι-

Συνέχεια από τη σελ. 8

χρειάζεται νέους συμμάχους, νέους «συμπαίκτες» στην προσπάθειά του να διεκδικήσει τα δικαιώματά του και να πετύχει τους στόχους του. Όσο δε η Αλβανία έρχεται κοντά στην Ευρώπη, θα απομακρύνεται από ανατολικές σειρήνες και θα αποκαθιστά την ταυτότητά της όπως και τα υπόλοιπα δυτικά Βαλκάνια.

Σε αυτή την προοπτική, η ΔΕΕΜ ΟΜΟΝΟΙΑ έχει ακόμα πιο σημαντικό εθνικό ρόλο να παίξει και με τη συνδρομή όλων μας και κυρίως της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, θα οδηγήσει την ομογένεια για πολλά χρόνια ακόμα.

Με προσοχή και έντονο προβληματισμό ακούστηκαν όλες οι απόψεις

Η δεύτερη μέρα των εκδηλώσεων της Ομόνοιας στην Αθήνα έλαβε χώρα στις 29 Μαΐου στο θερινό θέατρο του Μητροπολιτικού Πάρκου «Αντώνης Τρίτσης» και ήταν αφιερωμένη στο Δεύτερο Παν-Βορειοηπειρωτικό Αντάμωμα.

Η εκδήλωση ήταν μια ευκαιρία για τους συμπατριώτες μας, μετά από τον αποκλεισμό που μας επέβαλε η πανδημία, να συναντηθούμε με την λαογραφική μας παράδοση, μια αληθινή ευκαιρία για αντάμωση.

Εκατοντάδες βορειοηπειρώτες, νέοι και νέες, εισέφρευσαν στο Πάρκο, παρά τη ζέστη, να παρακολουθήσουν χορούς και τραγούδια του τόπου μας από ομίλους κορών και τραγουδιών που δραστηριοποιούνται είτε στα πάτρια εδάφη είτε στην Αττική.

Στον απόηχο της πολιτικής ημερίδας

της προηγούμενης ημέρας, τα ηγετικά στελέχη της «ΔΕΕΕΜ - ΟΜΟΝΟΙΑ» και του ΚΕΑΔ, κ. **Κάγιος** και κ. **Ντούλες**, οι οποίοι αναφέρθηκαν στις λαμπρές πολιτιστικές παραδόσεις του τόπου μας και στις προσπάθειες που γίνονται για την προστασία και την καλλιέργειά τους και ευχαρίστησαν όλα τα λαογραφικά συγκροτήματα, και ιδιαίτερα τους ομίλους που είχαν έρθει από τα πάτρια εδάφη, η σκηνή παραδόθηκε στη γιορτή της παράδοσης, την οποία παρακολούθησαν με αγάπη και πόνο όσοι συμμετείχαν.

Τίμησαν με την παρουσία τους ο Περιφερειάρχης Αττικής, **Γιώργος Πατούλης**, ο τοπικός Δήμαρχος Ιλίου, **Νίκος Ζενέτος**, η **Κατερίνα Γεράκη**, εκπρόσωπος του ΚΚΕ, ο εκπρόσωπος της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας, **Αντώνης Κοντός**, ο πρόεδρος του Ιστορικού Συλλόγου Βορειοηπειρωτών, **Μπάμπης Καραθάνας**, ο πρόεδρος της ΑΣΑ,

Θερμές ευχαριστίες στην ΠΣΕ

Η Δημοκρατική Ένωση Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας «ΟΜΟΝΟΙΑ», απέστειλε στην Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας την ακόλουθη ευχαριστήρια επιστολή.

Προς Αξιότιμο Πρόεδρο της ΠΣΕ κ. **Μάκη Κιάμο** και Μέλη του Δ.Σ.

Η Δημοκρατική Ένωση Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας «ΔΕΕΕΜ - ΟΜΟΝΟΙΑ», νιώθει την υποχρέωση να διατυπώσει τις θερμές ευχαριστίες της προς το Διοικητικό Συμβούλιο της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας για την συμμετοχή της στην Ημερίδα: «Ελληνισμός στην Αλβανία - Εξελίξεις και Προοπτική» που πραγματοποιήθηκε στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων το Σάββατο 28/05/2022. Τα μέλη του Δ.Σ. που συμμετείχαν με τις ομιλίες τους συνέβαλαν ουσιαστικά στην ανάδειξη των προβλημάτων του Ελληνισμού στην Αλβανία.

Παράλληλα νιώθουμε την υποχρέωση να σας ευχαριστήσουμε για την άψογη συνεργασία μας καθώς και την αδελφική φιλοξενία σας, ακόμη και για την παραχώρηση γραφείου στην έδρα της Πανηπειρωτικής, Κλεισθένους 15, για τις ανάγκες διοργάνωσης της Ημερίδας.

Δεύτερο Παν-Βορειοηπειρωτικό Αντάμωμα

Ανδρέας Κούρτης, η σύμβουλος άθλησης του Περιφερειάρχη Αττικής **Χριστίνα Γαλανοπούλου**.

Μετά τους σύντομους χαιρετισμούς των προέδρων της Ομόνοιας και του ΚΕΑΔ, κ. **Κάγιου** και κ. **Ντούλε**, οι οποίοι αναφέρθηκαν στις λαμπρές πολιτιστικές παραδόσεις του τόπου μας και στις προσπάθειες που γίνονται για την προστασία και την καλλιέργειά τους και ευχαρίστησαν όλα τα λαογραφικά συγκροτήματα, και ιδιαίτερα τους ομίλους που είχαν έρθει από τα πάτρια εδάφη, η σκηνή παραδόθηκε στη γιορτή της παράδοσης, την οποία παρακολούθησαν με αγάπη και πόνο όσοι συμμετείχαν.

Συμμετείχαν: **Πολιτιστικά Σωματεία:** Πολιτιστικός Σύλλογος «Άγιος Κοσμάς» Λιβαδειάς, Σύλλογος Μουρσιωτών «Άγιος Κοσμάς», Σύλλογος Γυναικών «Η Ελπίδα» Αγίων Σαράντα και το Πολυφωνικό Γκρουπ «Η Φωνή της Παράδοσης».

Από τους πολιτιστικούς συλλόγους όπου δραστηριοποιούνται στον εν Ελλαδί χώρο, το χορευτικό «Άγιος Δημήτριος» Χάλιου, το πολυφωνικό συγκρότημα «Τα Αηδόνια του Βούρκου», Χορευτικό Πολιτιστικού Συλλόγου Άρτας «Το Μοναστήρι της Παναγίας», Πολυφωνικό συγκρότημα «Τα Δελβινιώτικα πολυφωνικά», Σύλλογος Ηπειρωτών Πετρούπολης, Πολιτιστικός Αθλητικός Σύλλογος Ομίλου Φοινικαίων.

Καλλιτέχνες: Βαγγέλης Μασιάς, Κώστας Σταύρου, Κωνσταντίνος Μίκας, Χρήστος Κέσκος.

Τραγουδιστές: Χρήστος Αγγελής, Χρήστος Πότσας, Ειρήνη Γιώτη, Γιάννης Νάσιος, Γιάννης Αγόρας.

Τους τραγουδιστές ηλαιοίωσαν οι μουσικοί: Σπύρος Αλεύροντας, Δημήτρης Ρωμαιοός, Χρήστος Κέλη, Γρηγόρης Κύριος, Ηλίας Μούτσιος, Χρήστος Φουσέκας, Λουάν Χούσε.

Την εκδήλωση παρουσίασε η δημοσιογράφος, **Γιώτα Χατζηθεοδώρου**.

Την καλλιτεχνική επιμέλεια είχε **Παναγιώτα Σπύρου**.

Δημοκρατική Ένωση Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας «ΟΜΟΝΟΙΑ»

Απολύτως επιτυχημένη η πολιτική και πολιτιστική διημερίδα της «ΔΕΕΕΜ - ΟΜΟΝΟΙΑ» στην Αθήνα - Έκδηλη αποφασιστικότητα και επιμονή αγωνιστικής αντίστασης

Ιδιαίτερη ενθάρρυνση για τη συνέχεια της πολιτικής προσπάθειας για την διαιώνιση της ιστορικής μαρτυρίας του Βορειοηπειρωτικού Ελληνισμού στις πατρογονικές εστίες αποτελεί το ενδιαφέρον με το οποίο μέλη της κοινότητας μας που ζουν και εργάζονται στην Αθήνα, περιέβαλαν, παρακολούθησαν και συμμετείχαν τόσο στην πολιτική συζήτηση όσο και σε πολιτιστικού περιεχομένου δραστηριότητες το Σάββατο και Κυριακή (28 και 29 Μαΐου 2022).

Η γενικότερη πολιτική συγκυρία αλλά και οι ειδικές συνθήκες που διέρχεται η Εθνική Ελληνική Μειονότητα καθιστούν αφενός μεν απαραίτητη την εγρήγορση και αφετέρου πρόκληση τη συμμετοχή και την προσέλκυση του ενδιαφέροντος ειδικά των νέων. Ως εκ τούτου το εγχείρημα της «ΟΜΟΝΟΙΑΣ» ήταν και τολμηρό και συνεκτικό σε ότι αφορά την αποστολή και το πρόγραμμα της Οργάνωσης.

Είναι ουσιαστικής σημασίας η συμμετοχή στην πολιτική συζήτηση στο Πνευματικό Κέντρο το Δήμου Αθηναίων το Σάββατο για τις τρέχουσες εξελίξεις και την προοπτική της πολιτικής προσπάθειας της «ΟΜΟΝΟΙΑΣ». Νέοι και νεανίδες, στελέχη που παραδοσιακά συμβάλουν στην διατήρηση του ενδιαφέροντος για τα τεκταινόμενα στο χώρο της ΕΕΜ προς αντιμετώπιση αρνητικών τάσεων και προσανατολισμών της πολιτικής τάξης των Τιράνων, με την παρουσία τους αλλά και τις παρεμβάσεις επιβεβαίωσαν τις δυνατότητες για τη συνέχεια της προσπάθειας.

Οι τεκμηριωμένες εισηγήσεις του Προέδρου της «ΔΕΕΕΜ-ΟΜΟΝΟΙΑ» κ. Βασίλη Κάγιου και του Προέδρου του Κόμματος Ένωση για Ανθρώπινα Δικαιώματα - ΚΕΑΔ κ. Βαγγέλη Ντούλε, αφορούσαν στην ουσία των παραβιάσεων βασικών δικαιωμάτων του ανθρώπου αλλά και όσων ειδικά απορρέουν για τα μέλη των μειονοτήτων. Ειδικά μνεία έγινε στο ζήτημα του δικαιώματος αυτοπροσδιορισμού σε συνδυασμό τόσο με την ιστορική αδικία στέρξης του εκτός των αποκαλούμενων «μειονοτικών ζωνών» όσο και ειδικά με την αναμενόμενη διαδικασία Γενικής Απογραφής Πληθυσμού και Κατοικιών τον Οκτώβριο 2022. Επίσης αναφέρθηκαν ζητήματα που αφορούν στο δικαίωμα στην ιδιωτική περιουσία το οποίο παραβιάζεται βάνουσα απ' τη πολιτεία της Αλβανίας τόσο για ακίνητα ιδιωτών, κοινοτήτων, ενοριών και Ορθόδοξων μοναστηριών. Καταγγέλθηκαν οι πρακτικές διακρίσεων σε ότι αφορά στη δημιουργία χρήσης της μητρικής Ελληνικής γλώσσας, την ρητορική βία από τα ΜΜΕ εις βάρος των μελών της ΕΕΜ και ειδικά των πολιτικών της εκπροσώπων κ.α.

Από πλευράς της Κυβέρνησης αλλά και των πολιτικών κομμάτων της μείζονος και ελάσσονος αντιπολίτευσης υπογραμμίστηκε η διάθεση συνεχούς στήριξης και συμπαράστασης για την Εθνική Ελληνική Μειονότητα ειδικά σε ότι αφορά το καθεστώς που διέπει τη κατάσταση της στην Αλβανία.

Υπογραμμίστηκε ειδικά η ιδέα ότι δύναται να υπάρξει ακόμη πιο ουσιαστική σύγκληση μεταξύ των τεκμηριωμένων απαιτήσεων των φορέων της ΕΕΜ για πρακτική εφαρμογή στην Αλβανία των δικαιωμάτων τους σύμφωνα με τα καλύτερα ισχύοντα στην ΕΕ και του γενικότερου πολιτικού σχεδιασμού της Αθήνας για αναβαθμισμένο ρόλο στη Βαλκανική. Στη λογική αυτή η αποφυγή μικροκομματικών σκοπιμοτήτων προφανώς και είναι το πλέον θεμιτό και παράγοντας πολλαπλασιασμού των θετικών απορροιών της προσπάθειας.

Τα καλλιτεχνικά σύνολα που συμμετείχαν στην Πολιτιστική Εκδήλωση στο Πάρκο «Α. Τρίτση» την Κυριακή αποδεικνύουν με τον καλύτερο τρόπο την οργάνωση των κοινοτήτων μας, το εύρος και τη δυναμική του Βορειοηπειρωτικού Ελληνισμού και κυρίως το μεράκι των νέων για τον ιδιαίτερο λαογραφικό πλούτο της πατρίδας μας.

Το Παράρτημα της «ΔΕΕΕΜ-ΟΜΟΝΟΙΑ» στην Αθήνα, τα στελέχη των ηγετικών δομών που ζουν κι εργάζονται εκεί, ειδικά όλοι όσοι στηρίζουν με προφανή ανιδιοτέλεια τον πατριωτικό αγώνα μας, υπό τις πλέον δυσμενείς συνθήκες αξίζουν συγχαρητηρίων για την επιτυχή έκβαση της πρωτοβουλίας.

BIBLIA - ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

Πραγματοποιήθηκε με επιτυχία η παρουσίαση των δύο νέων βιβλίων της **Μαργαρίτας Φρονιμάδη-Ματάτση**, που είδαν πρόσφατα το φως της δημοσιότητας. Η βιβλιοπαρουσίαση συνδιοργανώθηκε τη Δευτέρα, 30.5.22 από το **Σύλλογο Ηπειρωτών Κορινθίας «η Πίνδος»** και το **Σύνδεσμο Πολιτικών Συνταξιούχων Ν. Κορινθίας** με την υποστήριξη του βιβλιοπωλείου "ΚΙΒΩΤΟΣ" στην Κόρινθο. Μέλη και φίλοι των δύο φορέων, επώνυμοι και ανώνυμοι, από διάφορα σημεία του νομού, από Αγ. Θεοδώρους, Λουτράκι, Κιάτο, Χιλιομόδι, Κόρινθο κ.α. κατέφθασαν στην ώρα τους με κέφι και μεγάλη διάθεση επικοινωνίας, κάτι που όπως φάνηκε έχει λείψει πολύ το τελευταίο διάστημα, λόγω πανδημίας και όχι μόνο, από το κοινωνικό σύνολο.

Την εκδήλωση συντόνισε άψογα η αντιπρόεδρος του Συλλόγου Ηπειρωτών κ. **Αμαλία Σούκουλη**, η οποία αρχικά κάλεσε στο βήμα τους προέδρους των διοργανωτών φορέων κ. **Ηρακλή Τσάνη** και κ. **Δημήτρη Αδαμόπουλο** για ένα σύντομο χαιρετισμό. Στη συνέχεια παρουσιάστηκαν τα δύο βιβλία, από διαφορετικό εισιτήριο το καθένα. Το δοκίμιο **«Χρεώστες στα νιάτα»** παρουσίασε αναλυτικά και γλαφυρά ο συγγραφέας-τέως αναπληρωτής καθηγητής Λογογραφίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου κ. **Αριστείδης Δουλαβέρας** που έκλεισε την εισήγησή του με τα παρακάτω λόγια:

«Η κυρία Μαργαρίτα Φρονιμάδη-Ματάτση έκανε πολύ καλά και εξέδωσε αυτά τα χειρόγραφα γράμματα και ποιήματα της Λιλής Ιακωβίδη, ένα από τα οποία είναι αφιερωμένο *«Στην ποιήτρια Ρίτα Φρονιμάδη, 16 ετών τότε, και έχει τίτλο «Η θεία ψυχή του Κάμου», Χριστούγεννα 1971. Μάλιστα, η κ. Μαργαρίτα δεν περιορίζεται στη απλή καταχώριση των γραμμάτων και των ποιημάτων, αλλά μας δίνει πολλά εισαγωγικά στοιχεία, όπως ακούσατε, σε μια ωραία και γλαφυρή γλώσσα, για τη γνωριμία και, εν συνεχεία, τη σχέση της με την αείμνηστη ποιήτρια, αλλά και άλλα βιογραφικά της στοιχεία. Το βιβλίο εμπλουτίζεται με ενδιαφέρον φωτογραφικό υλικό προσώπων και αποσπασμάτων εφημερίδων, με επεξηγηματικές λεζάντες....»* Συνοψίζοντας, θα λέγαμε ότι η έκδοση του βιβλίου της κ. Μαργαρίτας Φρονιμάδη-Ματάτση αποτελεί καρπό ευγνωμοσύνης προς τη μέντορά της Λιλή Ιακωβίδη και μια ωραία συμβολή στη γνωριμία μας μαζί της. Έπειτα, μας δίνει ένα πλούσιο και ενδιαφέρον υλικό για τη δική της ποιητική αφετηρία και πορεία, που πέραν των άλλων, ενδιαφέρει τους συναδέλφους της λογιτέχνες, τους φίλους/φίλες της, και, φυσικά, τον ιστορικό της λογοτεχνίας.»

Μεσολάβησε, τιμή ένεκεν, η απαγγελία του ποιήματος «Νάρχεσαι φωτεινή πνοή» που το είχε στείλει χειρόγραφο στη Μαργαρίτα η ποιήτρια **Λιλή Ιακωβίδη** όταν για λόγους υγείας βρέθηκε στο Παρίσι.

«Μας εκφράζει όλους»

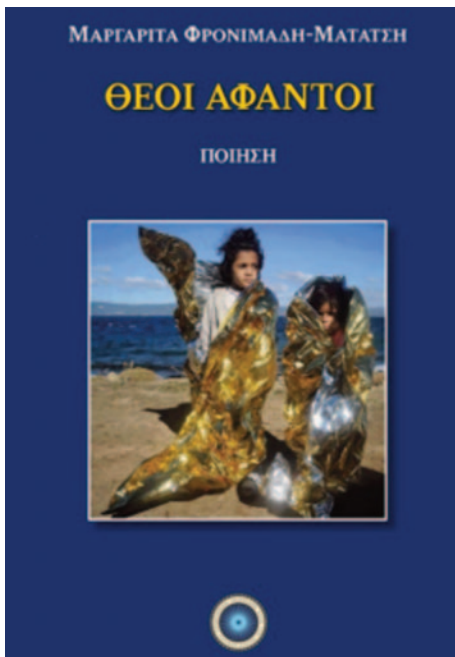
Ακολούθησε η παρουσίαση της ποιητικής συλλογής «Θεοί Άφαντοι» από την φιλόλογο-συγγραφέα κ. **Δήμητρα Παπαναστασίου** η οποία με εύστοχη παρατήρηση και διεισδυτική ματιά προσέγγισε αισθητά τα νοήματα και αποκάλυψε στο κοινό το βάθος της ποίησης της κ. Ματάτση. Μεταξύ άλλων η κ. Παπαναστασίου ανέφερε:

«Η Μαργαρίτα με τους δυνατούς στίχους της μας εκφράζει όλους. Γιατί λέει με περίτεχνο τρόπο όσα κι εμείς έχουμε ανάγκη να βροντοφωνάξουμε και να μοιραστούμε. Γιατί αποτυπώνει το δικό μας πόνο, τη δική μας αγωνία για τον τόπο που μας φιλοξενεί, για τη φύση που καταστρέφουμε, για τη συμπεριφορά των ανθρώπων, για τον πόλεμο, για το άδικο, για την κοινωνική ανισότητα, για την κυριαρχία των λίγων που κατασπαρράσσουν σαν άγρια θηρία τις ζωές των πολλών. Των ανθρώπων και των λαών. Η Μαργαρίτα κοιτάζει ψηλά και βαθιά μέσα της, ψάχνοντας τη θεία Δίκη. Μα δεν τη βρίσκει. Κι αυτή είναι μια ακόμη πηγή θλίψης κι απογοήτευσης. Το υπαρξιακό ταξίδι σταματάει με σπαραγμό σε κάθε σταθμό.» «Η Μαργαρίτα αναζητά τους ανθρώπους και τους θεούς. Μα οι άνθρωποι που φαίνονται είναι ελάχιστοι και οι θεοί άφαντοι. Γιατί: Ένα εναγώνιο ερώτημα πλανιέται σε όλο το έργο. Ο Χριστός, ο Βούδας κι ο Αλλάχ γίνονται 3 σύμβολα υπαρξιακής και θεολογικής αναζήτησης μα απάντηση δεν υπάρχει. Το ερώτημα παραμένει αναπάντητο **«Πού καθήκατε»**.» Οι προσδοκίες και τα όνειρα των ανθρώπων συντρίβονται στη λαίλαπα του πολέμου. Στους ήρωες και στα θύματά του. Μεγαλύτερο, σχεδόν απέραντο και βαρύτερο από κάθε άλλο, το πλέγμα των σχέσεων εξουσίας. Ένα τεράστιο πεδίο σκληριότητας και οικονομικής εξάρτησης των λαών στο αδυσώπητο καπιταλιστικό, τεχνοκρατικό σύστημα πάνω στο οποίο είναι θεμελιωμένη

«Χρεώστες στα νιάτα» και «Θεοί άφαντοι»

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΦΡΟΝΙΜΑΔΗ-ΜΑΤΑΤΣΗ

Το χρονικό μιας όμορφης ποιητικής Βραδιάς! Το καλοσώρισμα δύο νέων βιβλίων

Μαργαρίτα Φρονιμάδη-Ματάτση, Αρχιτέκτων-Ποιήτρια

Ποιητικές συλλογές:

1. «Γόρδιος δεσμός» (δίγλωσση Ελληνοϊταλική έκδοση σε μετάφραση Νίκου Μπλέτα-Δούκαρη)
2. «Θωπεία»
3. «Ευαγγελισμός» (δίγλωσση Ελληνοϊταλική έκδοση σε μετάφραση Κωνσταντίνου Νίκα και Ελληνοκαταλανική-Ελληνοϊσπανική σε μετάφραση Joan R. Lladós)
4. «οι Αιρετοί» (δίγλωσση Ελληνορουμάνικη έκδοση σε μετάφραση Valeriu Mardare) και
5. «Κυφορώντας την ελπίδα» (δίγλωσση Ελληνο-αλβανική έκδοση σε μετάφραση Πέτρου Τσερκέζη και Ελληνορωσική σε μετάφραση Zina Ciobanu).
6. «Θεοί άφαντοι»

Μεταφράσεις ξένων λογοτεχνών:

1. Λογοτεχνική απόδοση στην Ελληνική του έργου του Αλβανού ποιητή Bardhyl Maliqi «Η αυτοκρατορία των πουλιών» σε μετάφραση Κ. Νούσια.
2. Μετάφραση και λογοτεχνική απόδοση στην Ελληνική του έργου του Ιταλού ποιητή Giuseppe Napolitano με τίτλο «Apprado-Ολοκλήρωση».

Δοκίμια:

1. «Χρεώστες στα νιάτα» αφιέρωμα στην «ποιήτρια της νύκτας», «μούσα» του Κωστή Παλαμά, Λιλή Ιακωβίδη.

Κυκλοφόρησαν πρόσφατα και εν μέσω Πανδημίας τα βιβλία της Μαργαρίτας Φρονιμάδη-Ματάτση:

Α. Από τις εκδόσεις ΚΑΤΑΓΡΑΜΜΑ

- **«Κυφορώντας την ελπίδα»:** ποιητική συλλογή σε δίγλωσση, ελληνορωσική απόδοση.

Μετάφραση στα Ρώσικα: Ζίνα Τσομπάνου, πανεπιστημιακή καθηγήτρια Ρωσικής γλώσσας και λογοτεχνίας. Σκίτσα εξωφύλλου: Νίκος Ματάτσης, αρχιτέκτονας

• «Ανunciaci - Ευαγγελισμός» σε δίγλωσση, ελ-λνο-καταλανική απόδοση.

Μετάφραση στα Καταλανικά: Joan R. Lladós, Ισπανός ποιητής.

Πίνακες εξωφύλλου-οπισθοφύλλου: Κωνσταντίνος Πρωτόπαπας, Κορίνθιος Ζωγράφος-καθηγητής της Ακαδημίας Τεχνών Βαρκελώνης.

Β. Από το Κέντρο Ευρωπαϊκών εκδόσεων ΧΑΡΗ ΤΖΟ ΠΑΤΣΗ

• **«Χρεώστες στα Νιάτα»:** Δοκίμιο όπου δημοσιεύονται 11 ανέκδοτες επιστολές και 7 χειρόγραφα ποιήματα της σπουδαίας Ελληνίδας ποιήτριας Λιλής Ιακωβίδη, της «μούσας» του Κωστή Παλαμά, όπως την αποκάλεσαν οι λογοτεχνικοί κύκλοι των Αθηνών. Το δοκίμιο πραγματεύεται τις εντυπώσεις και τις αναμνήσεις της συγγραφέα από τη γνωριμία της με την ποιήτρια στην τρυφερή, μαθητική ηλικία των 15 χρόνων.

• **«Θεοί άφαντοι»:** Ποιητική συλλογή που περιλαμβάνει την ομότιτλη σύνθεση «Θεοί άφαντοι» και τη σύνθεση «Παιδιά ενός κατώτερου Θεού» που εύλογα και ορθά παραπέμπουν στο δράμα της σύγχρονης προσφυγιάς που βιώνουμε επαναλαμβανόμενο στις μέρες μας. Περιλαμβάνει επίσης τις ενόπτες: «Μνήμη Πολυτεχνείου», «Του φεγγαριού τ' ασήμι» και «Περίβαλψη Αδέσποτων ποιημάτων».

Κριτικές αναφορές στο έργο της

Α) «Η γνώμη μου στηρίζεται στην παλιά, στην αρχική γνώμη, που είχα σχηματίσει για σένα: είσαι προικισμένη με τη θεία χάρη. Στόχω πει πολλές φορές, νομίζω και σούχα συστήσει παράλληλα ~με τις άλλες σπουδές σου να μην εγκαταλείψεις και την ποίηση. Ο ψυχικός πόνος μας κάνει να αισθανόμαστε εντονότερα τη ζωή. Μέσα στη συγκομιδή των πέντε χρόνων θα υπάρχουν, σφαλώς, αναντίκτα σπέρματα δημιουργίας. Εμπρός λοιπόν! Δόσε τους τη μορφή τους» **Λιλή Ιακωβίδη**

Β) «Μια ποίηση ξεχωριστή, αρχιτεκτονημένη, με δική της ταυτότητα και περιεχόμενο πέρα από τα τετριμμένα της καθημερινότητας και της βιομάχης. Εδώ ζούμε το θαύμα της επικοινωνίας, το μυστήριο της τεκνογονίας, εδώ γίνεται ο άνθρωπος συνδημιουργός. Μία ποίηση υπερβάσεων, μία ποίηση μυστηριώδους μαγείας» **Κυριάκος Βαλαβάνης**

Γ) «Η κ. Ματάτση γεφυρώνοντας το παλιό με το καινούργιο, ζωγραφίζει με τον υπέροχο ποιητικό της λόγο γεγονότα και καταστάσεις και μέσα από τους στίχους της εκφράζει τον καημό και τον πόνο, για τα χαμένα οράματα της γενιάς του Πολυτεχνείου, όπου ανήκει». **Γιάννης Σάρρας**

Δ) «Η Μ.Φρονιμάδη-Ματάτση είναι μια ώριμη φωνή γεμάτη ανθρωπιά και κοινωνικό προβληματισμό. Είναι μια φωνή μαχητική, που στέλνει μηνύματα ελπίδας σε κάθε ανθρώπινη ύπαρξη» **Άννα Μπουραντζή- Θωδω**

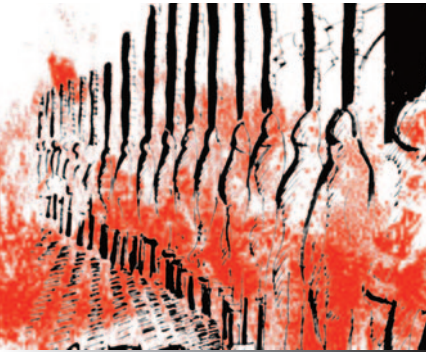
Ε) «Στίχοι λιτοί, καλά σμιλεμένοι, επιγραμματικοί, απέριπτοι, φορτωμένοι συχνά με καθαρό λυρισμό, όπου στις κορυφώσεις του μας χαρίζει γνήσια αισθητικά αποτελέσματα» **Βασίλης Μάργαρης**

ΣΤ) «Η ποίησή σου είναι η σύγχρονη μορφολογικά ώριμη ποίηση της εποχής μας. Μοιάζει ωσάν ένα έμπειρο χέρι να έχει κάνει το τελευταίο ρετούς πάνω στο σώμα της. Στην ποίησή σου κυριαρχεί το ηρωικό στοιχείο και το μαχητικό πνεύμα της εποχής μας» **Ευαγγελία Παπαχρήστου-Πάνου**

Ζ) «Η κ. **Μ. Φρονιμάδη-Ματάτση** ζωγράφισε με την ποίησή της το εξωφύλλο του Ευαγγελίου της αυθεντικής Γένεσης. Έγινε Μούσα του Έρωτα, της Μητρότητας και της ανώτατης διάστασης της ζωής του Ανθρώπου» **Θ. Δάμπαρης**

Η κ. Ματάτση περιστοιχισμένη από μέλη του ΔΣ του Συλλόγου Ηπειρωτών Κορινθίας «Η Πίνδος». Δεξιά της με τον πρόεδρο Ηρακλή Τσάνη και αριστερά της με τον γραμματέα Νίκο Ματάτση και την αντιπρόεδρο Αμαλία Σούκουλη

Η Πρωτομαγιά της Καισαριανής και η Ήπειρος

Πρωτομαγιά 1944
Γιάννης Ρίτσος: «Σκοπευτήριο Καισαριανής»

(Μιλούν οι πεσόντες αγωνιστές της Αντίστασης)

Εδώ πέσαμε. Παιδιά του λαού. Γνωρίζετε γιατί.
Γυμνοί. κατάσαρκα φορώντας τις σημαίες —
η Ελλάδα τις έραψε με ουρανό και άσπρο κάμπο.
Ακούσατε τις ομοβροντίες στα μυστικόφωτα αττικά χαράματα.
Είδατε τα πουλιά που πέταξαν αντίθετα στις σφαίρες
αγγίζοντας με τα φτερά τους τον ανατέλλοντα πυρφόρον

Εβδομήντα οκτώ χρόνια πέρασαν από την αιματοβαμμένη Πρωτομαγιά του 1944. Από την ημέρα της πιο μεγάλης ομαδικής θυσίας. 200 αντιφασίστες, ήρωες της λευτεριάς έδωσαν τη ζωή τους για την εθνική ανεξαρτησία, τη δημοκρατία και τη λευτεριά. Για έναν κόσμο

Η φωτογραφία, απόκομμα εφημερίδας, είναι του συλλέκτη Γιάννη Ιγκλέση, που με χαρά μας την παραχώρησε

Είδατε τα παράθυρα της γειτονιάς ν’ ανοίγουν στο μέλλον.
Εμείς μερτικό δε ζητήσαμε. Τίποτα. Μόνον
θυμηθείτε το: αν η ελευθερία
δε βαδίζει στα χνάρια του αίματός μας,
εδώ θα μας σκοτώνουν κάθε μέρα. Γεια σας

ειρηνικό, ανθρώπινο και δίκαιο.

Τους 200 μετέφεραν στην Καισαριανή από το μπλοκ 15 του Χαϊδαρίου, το τρομερό αυτό στρατόπεδο, όπου μαρτύρησαν χιλιάδες πατριώτες.

Οι 200 της Καισαριανής

Η Ήπειρος έδωσε κι αυτή τον οβοδό της

Ηπειρώτες-αντιφασίστες που εκτελέστηκαν την Πρωτομαγιά 1944 στο Σκοπευτήριο της Καισαριανής

Ο κατάλογος που παρατίθεται είναι αντιγραφη, όπως ακριβώς είναι χαραγμένα στο μνημείο, στο θυσιαστήριο της Λευτεριάς, που ανεγέρθηκε το 2005. Ο κατάλογος είναι ίδιος, με ελάχιστες διαφοροποιήσεις, με αυτόν που υπάρχει στο βιβλίο του Γιάννη Κουβά Σκοπευτήριο Καισαριανής,η ματωμένη καρδιά της Ελλάδας (2003). Ο Γ. Κουβάς, που ήταν και ένας απ’ τους υπεύθυνους στον Δήμο Καισαριανής για τη σύνταξη του καταλόγου, γράφει ότι μετά από μεγάλες προσπάθειες κατέληξε σε αυτά τα 200 ονόματα.

Ηπειρώτες είναι οι ακόλουθοι:

- 1) Βλαχάκης Χρήστος**, Εργάτης. Από την Ήπειρο.
- 2) Γκάλκος Γεώργιος** ή Γκάλγκας, που μάλλον είναι το σωστό. Με καταγωγή από τη Ζίτσα Ιωαννίνων. Μνημονεύεται ως αγωνιστής από την Πεντέλη.
- 3) Δήμος Κώστας**, εργάτης. Από τα Γιάννινα.
- 4) Ζάγκας Χρήστος**, Τάκης. Κτηματίας. Από την Άρτα. 39 χρόνων. Ο μόνος από τους δραπετές της 31-3-1944 από το Χαϊδάρι που πιάστηκε. Ήταν στο μπλοκ «15» (απομόνωση) του στρατοπέδου.
- 5) Καράγιωργος Λάμπρος** του Κωνσταντίνου. Από τα Θεοδώριανα Άρτας.
- 6) Κοσμάς Δημήτριος** του Γιώργου και της Πανάγιως. Δάσκαλος, από το

Μιχαλίτσι Γιαννίνων. 31 χρόνων.

- 7) Μανέκας Νικόλαος** του Κώστα. Γεννήθηκε το 1903 στο Ζαγόρι της Ηπείρου.
- 8) Μέκαλης Πάνος** του Θωμά. Εργάτης. Από τα Γιάννινα.
- 9) Μίτσης Ηρακλής**, του Παναγιώτη και της Ευανθίας. Αρτεργάτης – μπογιατζής. Από τα Κάτω Ραβένια Ιωαννίνων.
- 10) Οικονόμου Βασίλειος**, τσαγκάρης. Από το Μεσοβούνι Ζαγορίου Ηπείρου.
- 11) Ρογανάς Γεώργιος**, αλλού Ροζάνης, που είναι το σωστό. Με καταγωγή από τη Ζίτσα Ιωαννίνων.
- 12) Σακκάς Κώστας**, του Χρήστου. Κουρέας. Από την Ήπειρο.
- 13) Σόφης Δημήτριος**, Επονίτης, κάτοικος Πεντέλης από το **Συρράκο Ιωαννίνων**. **Αυτό το σημείωμα άφησε πριν την εκτέλεσή του: «Χαίρετε φίλοι. Εκδίκηση. Μάνα μη λυπάσαι. Χαίρε μάνα. Δημήτρης Σόφης».**
- 14) Σόφης Χρήστος**, Επονίτης, **κάτοικος Πεντέλης από το Συρράκο Ιωαννίνων**. **Αυτό το σημείωμα άφησε πριν την εκτέλεσή του: «Χαίρετε φίλοι. Εκδίκηση. Μάνα μη λυπάσαι. Χαίρε μάνα. Δημήτρης Σόφης».**
- 15) Σούλας Χρήστος**, του Αθανασίου. Γεννήθηκε το 1912 στην Τσερκοβίτσα της Β. Ηπείρου.
- 16) Σταμούλης Βασίλειος**, του Αναστασίου. Γεννήθηκε το 1911 στη Ζίτσα Ιωαννίνων.
- 17) Τσίκας Αλέξανδρος**, Γιός του δασκάλου – λόγιου Μάνθου Τσίκα, γεννήθηκε στο Γραμμένο Γιαννίνων το 1909.
- 18) Τσίρκας Κώστας** Πράμαντα Ιωαννίνων.
- Πριν εκτελεστεί άφησε τρία χαρτάκια. Ένα πέταξε δεμένο σε μαντίλι. Ένα βρέθηκε στο σακάκι του και ένα στην κουβέρτα του.
- Στο πρώτο που απευθύνεται στον λαό έγραφε: «Πρωτομαγιά. Γεια σας όλοι. Πάμε στη μάχη. Κώστας Τσίρκας.1-5-44».
- Στο δεύτερο, για τους συγγενείς του, έγραφε: «Γεια και χαρά. Σας φιλώ όλους με πολλή αγάπη. Κώστας Τσίρκας. Μάρνη 52 Αθήνα».
- Και στο τρίτο για τη γυναίκα του και τον γιό του: «Κατίνα, Γεωργούλη. Σας φιλώ με αγάπη. Κώστας Τσίρκας. Μάρνη 52».
- 19) Σταύρος Κάππας** από Πρέβεζα

Το καταραμένο από θεό και ανθρώπους στρατόπεδο του Χαϊδαρίου

Μόλις έφυγαν οι Γερμανοί. Τραγική περιγραφή. «Καταραμένο από τους ανθρώπους, στερημένο κι αυτό τη θεία συγγνώμη»

«Είναι το ίδιο το καρβούκι του Χάρου άδειο, ψυχρό και ανατριχιαστικό»
«Σιωπηλό, ύστερα από τη φοβερή τετράχρονη θύελλα, άδειο, ψυχρό και έρημο, γεμάτο φρικαλέες αναμνήσεις, στέκει στους γκρίζους πρόποδες του Κορυθαλλού, στη βόρεια άκρα του μικρού πευκώνα που πλαισιώνει το ψυχιατρείο, γιγάντιο το συγκρότημα των κτιρίων του Χαϊδαρίου.
Καταραμένο από ανθρώπους, στερημένο κι αυτό τη θεία συγγνώμη που δεν αρνήθηκε ποτέ και για τίποτε ο Θεός, στέκει το πελώριο εκείνο σύμπλεγμα των οικοδομών απαίσιο και αποκρουστικό, χωρίς καμιά εκδήλωση ζωής, τραγικά εγκαταλειμμένο από ανθρώπους και ζωή.
Θα υπήρχαν για οποιαδήποτε άλλη περίπτωση λέξεις που να απέδιδαν ζωηρά την εικόνα ενός νεκροταφείου που έπαυσε να δέχεται νεκρούς και δάκρυα ζωντανών, ξεχασμένου, έρημου. Μα για το Χαϊδάρι, όπως είναι σήμερα, ύστερα από την απελευθέρωση χιλιάδων Ελλήνων που μαρτύρησαν εκεί, ύστερα από την ανύσταση τόσων νεκρών που πήδησαν έξω από τη φοβερή και ανεκδιήγητη εκείνη Κόλαση μόλις ακούστηκαν οι καμπάνες της λευτεριάς, δεν υπάρχουν λέξεις να το περιγράψουν, χρώματα να το ζωγραφίσουν».

Το τρομερό Μπλοκ 15 κατά τη δεκαετία του 1950

Τις φωτογραφίες-αποκόμματα από εφημερίδες της εποχής μας παραχώρησε ο φίλος Γιάννης Ιγκλέσης, τον οποίο και ευχαριστούμε θερμά

• Σημ.: Σε άλλες πηγές αναφέρεται και τρίτος με το ίδιο επώνυμο, Σόφης Ανδρέας. Ο Γ. Κουβάς γράφει ότι προσπάθησε να εξακριβώσει αν ο Ανδρέας Σόφης είναι πατέρας των δύο αδελφών, αλλά δεν βρήκε άκρη. Στο πρώο της Παλ. Πεντέλης πάντως είναι γραμμένα τα ονόματα των Δημήτρη και Ανδρέα Σόφη.

ΡΑΔΟΒΙΖΙΑ

Στη μάχη για να μη ρημάξουν τα χωριά

Η τρομο-λαλιά «Πεθαίνουν τα χωριά της Ηπείρου» υψώθηκε στεντόρεια στην ημερίδα της Ομοσπονδίας Ραδοβιζιτών Άρτας, που έγινε στις 26.6.2022 στο χώρο του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Αθηνών με θέμα: «*Η εγκατάλειψη των ορεινών χωριών. Τα μεγάλα και διαχρονικά προβλήματα των Ραδοβιζιτών Άρτας*».

Είχε προηγηθεί επιστολή (22.5.2022) της Ομοσπονδίας προς όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα, την Περιφέρεια Ηπείρου, τους Δήμους Γ. Καραϊσκάκη, Ν. Σκουφά και Κ. Τζουμέρκων, όπως και τους βουλευτές του νομού Άρτας.

Τις εργασίες της ημερίδας άνοιξε ο **Γιώργος Μανιώτης**, πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ραδοβιζιτών Άρτας, ενώ το συντονισμό της εκδήλωσης είχε ο Αρτινός δημοσιογράφος της ΕΡΤ **Λάμπρος Παναγιώτου**. Την Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδος (ΠΣΕ), εκπροσώπησε ο **Σωτήρης Κολιούσης**, Γενικός Γραμματέας του ΔΣ της Συνομοσπονδίας. Επίσης παραβρέθηκαν ο Ειδικός Γραμματέας του ΔΣ της ΠΣΕ, **Χριστόφορος Ευθυμίου** και τα μέλη του ΔΣ **Ελευθερία Γκαρτζονικά** και **Γιάννης Βέλλης**.

Παρουσίες και ομιλίες

Παραβρέθηκαν και μίλησαν: Από την Κοινοβουλευτική Ομάδα (Κ.Ο.) της ΝΔ, ο βουλευτής Θεσπρωτίας **Βασίλης Γιώγιακας**. Από την Κ.Ο. του ΣΥΡΙΖΑ, η **Όλγα Γεροβασίλη**, γ. Υπουργός, βουλευτής Άρτας. Επίσης ο **Νίκος Τάσκας**, πρώην αναπληρωτής υπουργός προστασίας του πολίτη και ο **Γιάννης Μπαλάφας**, πρώην υφυπουργός μεταναστευτικής πολιτικής. Από την Κ.Ο. του ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΑΛ, ο **Χρήστος Γκόκας** βουλευτής Άρτας. Από την Κ.Ο. του ΚΚΕ, η **Λιάνα Κανέλη**, βουλευτής Α΄ Αθήνας.

Οι εκπρόσωποι των κομμάτων, δέχθηκαν ότι υπάρχει πρόβλημα και μέσα από την εμπειρία τους, αλλά και τον πολιτικό φορέα που συμμετέχουν, διαπίστωσαν την ύπαρξη λύσεων, είτε σύμφωνα με αυτά που αναφέρονται στην Ε.Ε. για την περιφέρεια της Ευρώπης, είτε κατά το πρότυπο της Κύπρου για τις ορεινές περιοχές, είτε κατά το παλιότερο πρότυπο του προγράμματος «Πίνδος» που είχε κάποια επιτυχία και συμβαδίζει με τις αναφερόμενες ορεινές περιοχές και τη φυσιογνωμία τους. Δεσμεύτηκαν, αφού άκουσαν όλες τις εισηγήσεις και προτάσεις να μεταφέρουν το θέμα στις κοινοβουλευτικές τους ομάδες. Ένα σημαντικό πρόβλημα που επίσης τονίστηκε είναι αυτό του κτηματολογίου που έχει οδηγήσει τα Ραδοβίζια Άρτας, αλλά και άλλες ορεινές περιοχές της Άρτας σε πλήρη αδιέξοδο.

Ο Δήμαρχος Γ. Καραϊσκάκη, **Πε-**

ρική Μίγδος, δήλωσε πανέτοιμος να αντιμετωπίσει τα αναφερόμενα προβλήματα, αφού έχει κάνει όλες τις μελέτες και το απαραίτητο σχεδιασμό ώστε να αλλάξει σύντομα η κατάσταση προς το καλύτερο. Κατέθεσε μάλιστα στην Ομοσπονδία, όλο το υλικό και τις μελέτες του Δήμου Γ. Καραϊσκάκη προς αυτή την κατεύθυνση.

Ο Δήμαρχος Κεντρικών Τζουμέρκων, **Χρήστος Χασιάκος**, μέσα από διαδικτυακή επικοινωνία, εξέφρασε τους προβληματισμούς του και την αγωνία του για όλα τα ορεινά χωριά της Άρτας, αλλά και γενικότερα της Ηπείρου. Επεσήμανε, ότι και ο Δήμος του, μελετά διάφορες προτάσεις και ελπίζει σε κάτι καλύτερο το αμέσως επόμενο διάστημα. Χαιρέτισε την πρωτοβουλία και επικρότησε αυτό που γίνεται ώστε να βρεθεί μια βιώσιμη λύση για το παραπέρα στον τόπο μας.

Μηνύματα έστειλαν: Ο **Γιώργος Στύλιος**, υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Βουλευτής Άρτας, ο **Βασίλης Ψαθάς**, Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Άρτας και η **Ροζίνα Βαβέτσι**, Δήμαρχος Ν. Σκουφά. Οι απόψεις τους συνέκλιναν ότι υπάρχει μεγάλο πρόβλημα που χρειάζεται λύσεις ενώ οι δύο πρώτοι αναφέρθηκαν περιληπτικά και σε έργα και ενέργειες που έκαναν.

Έγιναν διάφορες παρεμβάσεις από εκπροσώπους συλλογικών φορέων.

Στην παρέμβασή του ο **Γιάννης Βέλλης**, συμφώνησε με τις διαπιστώσεις της Ομοσπονδίας, τις πρωτοβουλίες της, ταυτίστηκε με τις απόψεις του Γενικού Γραμματέα της ΠΣΕ, που αποτελούν και τις επίσημες και ψηφισμένες θέσεις της. Τόνισε ότι το πρόβλημα δεν είναι περιορισμένο στα Ραδοβίζια Άρτας, αλλά απλωμένο σε όλη την ορεινή Ήπειρο, ίσως και σε όλη την ορεινή Ελλάδα. Έφερε ως παράδειγμα τα χωριά της Ομοσπονδίας Μουργκάνας. Το χωριό μου, ένα ζωντανό κεφαλοχώρι με αρκετό πληθυσμό, η Κεραμίτσα, άδειασε μόλις εφαρμόστηκε ο «Καποδίστριας» και του αφαίρεσε όλες τις υπηρεσίες του κράτους. Πώς να μείνει κάποιος σε ένα χωριό που δεν έχει καμιά υπηρεσία; Είναι σαν να του φωνάζει το κράτος: «Φύγε από εκεί τώρα!». Έθεσε ως ερώτημα στα πολιτικά πρόσωπα, εάν το αστικό σύστημα που έχει σήμερα η Ελλάδα, είναι διαθέσιμο να δεχθεί βιώσιμες κοινότητες ή έχει αποδεχτεί το γιγαντισμό των μεγάλων αστικών κέντρων ως λύση, με τα όποια προβλήματα αυτό δημιουργεί στην καθημερινότητα των πολιτών. Μέτρα που θα μπορούσαν σε πρώτη φάση να δώσουν μια ανόσα στις ορεινές κοινωνίες, θα ήταν η εφαρμογή της δωρεάν δημοτικής συγκοινωνίας, ο γιατρός κοινότητας στη θέση του οικογενειακού γιατρού που είναι μεν χρήσιμος αλλά η παρουσία

Βασίλης Γιώγιακας

Νίκος Τάσκας

Όλγα Γεροβασίλη

Χρήστος Γκόκας

Περικλής Μίγδος

Λιάνα Κανέλη

Χρήστος Χασιάκος

Γιώργος Μανιώτης

του βρίσκεται στο αστικό κέντρο, η διατήρηση του δασκάλου σε πολύ χαμηλό αριθμό παιδιών για τις ορεινές και παραμεθόριες περιοχές της Ηπείρου, όπως γίνεται σήμερα σε νησιά της παραμεθόριου. Η τοποθέτηση ενός μηχανήματος ΔΙΑΣ σε κάθε χωριό δημοτικό διαμέρισμα, ώστε να μη χρειάζεται να επισκεφθεί τη γειτονική πόλη για αυτό. Η ουσιαστική χρηματοδότηση νέων που ήδη ζουν εκεί, μετά την ενηλικίωσή τους να παραμείνουν με τη στήριξη του κράτους τουλάχιστον μια τριετία στο χωριό τους και να δραστηριοποιηθούν επαγγελματικά.

Ανάγκη αλλαγής στρατηγικής

Τις εργασίες της ημερίδας έκλεισε ο **Γιώργος Μανιώτης** υπογραμμίζοντας την ανάγκη αλλαγής της στρατηγικής της πολιτείας για τα ορεινά, κάτι που όλοι οι ομιλητές παραδέχτηκαν. Περιέγραψε τον κοινό στόχο όπως προέκυψε μέσα από τη συζήτηση και είπε ότι χρειάζεται να τον θέσουν από κοινού όλα τα κόμματα στη Βουλή ώστε να ξεκινήσουν να γίνονται τα πρώτα βήματα συμφωνώντας σε βασικά σημεία τα οποία έχουν ως εξής:

Α. Κοινός Στόχος: Ριζική αλλαγή της εθνικής πολιτικής με μεταρρυθμίσεις και τομές που θα έχουν ως μετρήσιμο αποτέλεσμα το ξαναζωτάνεμα των ορεινών χωριών μας με σύγχρονες υποδομές, με ισχυρά κίνητρα για νέες δραστηριότητες, με σεβασμό και προστασία του περιβάλλοντος και με ίσες ευκαιρίες, υπηρεσίες και προοπτικές για τους νέους, τις γυναίκες, τις οικογένειες και τους επαγγελματίες.

Με τίτλο: «*“Πάτησαν” το Γάβρογο... » η εφημερίδα «Ηχώ της Άρτας (2.10. 2019) προειδοποιούσε για τις εγκαταστάσεις ανεμογεννητριών στη θέση «Γεραμπί» του Δήμου Καραϊσκάκη, παρά την αρνητική απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου από το 2015. Το 2019 συνελήφθησαν τέσσερις κάτοικοι από το χωριό Βελεντζικό και πέρασαν μια νύχτα στα κρατητήρια...*

ΑΙΤΙΕΣ ΤΗΣ ΕΡΗΜΩΣΗΣ

Η Ομοσπονδία Ραδοβιζινών Άρτας, εκτιμώντας την κατάσταση, σε πολλές περιπτώσεις εφιαλτική για το μέλλον, ανέλαβε πρωτοβουλία για να σταματήσει την κατιούσα πορεία και να υπάρχει μια αντίστροφη δυναμική, όπου αυτό καθίσταται εφικτό. Πρόθεσή της, η συσπείρωση κοντά της, όλων όσων συμφωνούν με τα αιτήματά της, στο γενικό πλαίσιο των οποίων είναι να σταματήσει ο κατήφορος χωρίς γυρισμό.

Στις διαπιστώσεις της για τα αίτια του

προβλήματος αναφέρθηκαν τα παρακάτω:

- Ερήμωση και εγκατάλειψη των ορεινών χωριών.
- Ανισότητα στην υποστήριξη του πολίτη από το κράτος. Ανυπαρξία επιλογών.
- Μακρινά σχολεία: η κύρια αιτία της εγκατάλειψης.
- Αδυναμία κάλυψης των αναγκών της νεολαίας και της σύγχρονης γυναίκας.
- Καταστροφικά φαραωνικά έργα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ): Φράγμα Αυ-

λακίου 84MW, Αιολικό ΑΕΤΟΣ 42 MW.

- Έλλειψη υποδομών. Δρόμοι, αρτηρίες, ίντερνετ, τηλεφωνία, διαλυμένα δίκτυα.
- Έλλειψη υπηρεσιών. Υγεία, τράπεζες, ΚΕΠ, καταστήματα, εμπόριο, γεωπόνοι, κτλ.
- Μηδενικές θέσεις εργασίας σε ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.
- Ανυπαρξία παραγωγικών δραστηριοτήτων πλην πρωτογενή τομέα. Μηδενικός τουρισμός.
- Δήμευση περιουσιών από Κτηματολόγιο και Δασικούς χάρτες. Απαξίωση ιδιοκτησιών.

Σ. ΚΟΛΙΟΥΣΗΣ: «Να βάλουμε μπροστά τη μηχανή»

Η ομιλία του Γεν. Γραμματέα του ΔΣ της ΠΣΕ στην ημερίδα της Ομοσπονδίας Ραδοβιζινών Άρτας

«Καλούμε όλους εσάς να βάλουμε μπροστά τη μηχανή. Δεν γίνεται άλλο, μην περιμένουμε από κανέναν άλλον να μας βοηθήσει. Αν δεν κουνηθούμε μόνοι μας, δεν γίνεται τίποτα»

Αυτός ήταν ο επίλογος της ομιλίας του Σωτήρη Κολιούση, ΓΓ του ΔΣ της ΠΣΕ, στην ημερίδα της Ομοσπονδίας Ραδουζινών Άρτας (26.6.2022), αφού αναφέρθηκε στην απόφαση του ΔΣ της ΠΣΕ (22.6.2022) για έκκληση προς τα σωματεία-μέλη της Συνομοσπονδίας για δράση με θέμα την αντιμετώπιση των μεγάλων προβλημάτων της Ηπείρου και της αποδημίας.

Ο Σ. Κολιούσης, αφού μετέφερε τους χαίρετισμούς του προέδρου του ΔΣ της ΠΣΕ Χρυσόστομου (Μάκη) Χήτου-Κιάμου και όλων των μελών του είπε: «Η αγωνία σας, οι προβληματισμοί σας, για την ορεινή περιοχή των Ραδοβιζινών χωριών είναι αγωνία και προβληματισμοί όχι για τις ορεινές μόνο περιοχές της Ηπείρου, αλλά για όλη την Ήπειρο. Και τα παράλια, και τα καμπίσια και τα ορεινά, τα ίδια προβλήματα έχουν. Ένα σημείο αξύνεται στα ορεινά περισσότερο, ένα άλλο πρόβλημα βαραίνει στα παραλιακά, πιέζει διαφορετικά παραπάνω στα ημιορεινά. Ιδιαίτερα για τους απόδημους Ηπειρώτες, για μας δηλαδή, είναι ένα και το αυτό. Έχουμε καημό μεγάλο για το τι γίνεται στα χωριά μας, όχι μόνο για το συναίσθημα που βαραίνει πολύ, αλλά και για τον απλούστατο λόγο ότι πολλά από όσα γίνονται στα χωριά, έχουν ιδιαίτερο αντίκτυπο στο εισόδημά μας.

Σωστά ανέφερε ο κ. Δήμαρχος ότι ο μέσος όρος ηλικίας στα χωριά είναι 62,5 χρόνια, αλλά θα μου επιτρέψεις Δήμαρχε να τονίσω, ότι αν η Ομοσπονδία δεν δρομολογούσε στην απογραφή πούλμαν, ο μέσος όρος στο 75 θα ήταν. Η ΠΣΕ, στα 85 χρόνια ύπαρξης της έχει παρακολουθήσει και λειτουργεί από κοντά στην αντιμετώπιση όλων αυτών των προβλημάτων.

Δεν είναι όμως η πρώτη φορά όχι μόνο στη δική σας περιοχή, όχι μόνο στην Ήπειρο, σε όλη την Ελλάδα έγιναν και γίνονται συζητήσεις και προτάσεις από λαϊκούς φορείς σαν τους δικούς μας. Οι προτάσεις αυτές, τις περισσότερες φορές δεν έχουν ληφθεί καν υπόψη.

Κάποιες φορές έγιναν αποδεκτές “με χτύπημα στην πλάτη”. Ορισμένες φορές πάτησαν πάνω στις προτάσεις μας, για να τις διαστρέψουν, για να ακολουθήσει η επέλαση και κερδοφορία επιχειρηματικών ομίλων, όπως σωστά αναφέρεται σήμερα και για τις ενεργειακές “επενδύσεις” στον Αχελώο και στα βουνά μας.

Επιστημονικός σχεδιασμός του ενεργειακού δυναμικού

Αναφερθήκαμε ως ΠΣΕ για την αναγκαιότητα της αξιοποίησης του ενεργειακού δυναμικού της Ηπείρου από το 1989, με ολοκληρωμένες μελέτες επιστημονικά τεκμηριωμένες. Σήμερα βλέπετε ότι η αξιοποίηση του ενεργειακού δυναμικού στα νερά, στον αέρα, στον ήλιο, στη βιομάζα γίνεται άναρχα. Σε κάθε ρέμα ένα φραγματάκι, σε κάθε ράχη ένα αιολικό. Εκεί όπου οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να λειτουργούν βιολογικούς “αξιοποιούμε” τα απόβλητα για να τα κάνουμε και εκείνα μία επιχειρηματική μονάδα. Όπως και πάλι σωστά αναφέρατε, απαιτείται να αλλάξει η στρατηγική και πολιτική κατεύθυνση η οποία χθες, σήμερα και, όπως φαίνεται και αύριο, θα είναι ίδια. Εντοπίζουμε την προσοχή μας στην ισχύουσα στρατηγική και πολιτική κατεύθυνση που λειτουργεί στην αύξηση της κερδοφορίας συγκεκριμένων επιχειρήσεων. Προτείνονται μικρές μονάδες. Γιατί δεν γίνονται; Γιατί στη συγκεκριμένη περιοχή μικρή μονάδα σημαίνει μικρό ποσοστό κέρδους. Αυτές οι μεγάλες μονάδες δεν γίνονται για τίποτα άλλο παρά μόνο για το κέρδος. Όταν η “επένδυση” έχει απόδοση κεφαλαίου (του θεωρητικού κεφαλαίου, όχι του πραγματικού που κατατίθεται) 40%, ποιος δεν θα αγωνιστεί με νύχια και με δόντια για να την υλοποιήσει; Στην πορεία όμως της υλοποίησης δεν ενδιαφέρεται ούτε για το περιβάλλον, ούτε για την περιοχή. Κυκλοφορούν και διαδίδουν μάλιστα ότι για τα επόμενα 50 χρόνια θα δίνουν δωρεάν ρεύμα στην περιοχή. Δεν νομίζουμε ότι θα ληφθούν σοβαρά υπόψη. Τα έργα αυτά δεν πρέπει να εξαιρεθούν απλά ως έργα καταστροφής του περιβάλλοντος, αλλά ως έργα που αντιμετωπίζουν το περιβάλλον ως εμπόρευμα και όχι

ως αγαθό. Όλα αυτά δεν λειτουργούν εν κενώ. Υποστηρίζονται από τις διατάξεις του Ν.4685/20, τον οποίον η ΠΣΕ είχε καταγγείλει από την πρώτη στιγμή και ο οποίος απλοποίησε τις διαδικασίες και έβγαλε από το κάδρο εμάς που αντιδρούμε. Με τις συνεχείς τροποποιήσεις, οι διευκολύνσεις διευρύνθηκαν και πλέον οι γραφειοκράτες, χωρίς πολιτικό κόστος, υπογράφουν αφειδώς άδειες.

Ως συνέπεια, εξετάζοντας τις Μελέτες Περιβαλλοντολογικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), θα δείτε στην εφημερίδα “ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ” πώς τις εξετάζουμε μία-μία, και που δεν τις προλαβαίνεις, είναι μία τεράστια βιομηχανία, αναδεικνύουμε τις ίδιες τις αντιφάσεις τους. Γράφουνε ότι στη Μουργκάνα, στα “ΠΡΙΟΝΙΑ” ο μετασχηματιστής είναι λίγο μακριά από ... τα Τρίκαλα. Πρόκειται για απλή αντιγραφή από την Μ.Π.Ε. της Πύλης Τρικάλων. Ο λόγος; Πρέπει να είναι φθηνά όλα. Ακόμη και οι Μ.Π.Ε.

Ποια είναι η αναγκαιότητα; Στην πρόσφατη Γ.Σ. της ΠΣΕ, στις 10 Απριλίου 2022, συμφωνήσαμε ομόφωνα σε ζητήματα που απασχολούν την Ήπειρο και την αποδημία.

• Στις 8/6/22, οι ομοσπονδίες Μουργκάνας και Τζουμέρκων διοργάνωσαν συνάντηση των μελών τους.

Στη βάση αυτής της κατεύθυνσης οι τέσσερις Ομοσπονδίες την προχώρησαν στη συνέχεια σε προσπάθεια συντονισμού των αντιλήψεων τους και των ενεργειών τους. Δύσκολα πράγματα. Δεν είναι εύκολα, δεν φτάνει να λέμε ότι είναι αναγκαίο.

• Στις 22 Ιουνίου 2022, ομόφωνα το ΔΣ της ΠΣΕ εξετάζοντας την κατάσταση, ξεκινώντας από όλη αυτή την θύελλα αδειών με τα ενεργειακά, για τα οποία από πέρυσι έχουμε πεντακάθαρη θέση, επιστημονικά δομημένα, αποφάσισε να απευθύνει έκκληση σε όλες τις οργανώσεις της αποδημίας, να εκφράσουν με κάθε τρόπο, τον προβληματισμό τους παντού.

Ερώτηση στη Βουλή

Στις 27.6.2022 οι βουλευτές του ΚΚΕ **Νίκος Παπαναστάσης, Χρήστος Κασώτης, Γιώργος Λαμπρούλης** και **Διαμάντω Μανωλάκου** κατέθεσαν ερώτηση για τα Ραδοβίζια προς τους αρμόδιους υπουργούς. «Ερωτώνται οι κύριοι Υπουργοί τι μέτρα προτίθεται να λάβει η κυβέρνηση για να στηριχθούν άμεσα τα ορεινά χωριά των Ραδοβιζίων Άρτας και να ικανοποιηθούν οι άμεσες ανάγκες των κατοίκων της περιοχής;» τονίζουν οι τέσσερις βουλευτές.

Στα πανηγύρια, στις λαϊκές συνελεύσεις που θα κάνουν τα τοπικά συμβούλια, στους δημάρχους, στις εφημερίδες, στα sites και τα blogs, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπου είναι δυνατόν ο καθένας, να προβάλλουμε και να στηρίξουμε τα αιτήματά μας. Να γίνουν δεκάδες παρεμβάσεις, να δείξουμε επιτέλους ότι δεν πάει άλλο.

Κατάργηση των διοδίων

Ήδη οι απόδημοι. Ξεκίνησαν την απόπειρα να πάνε στα χωριά μας. Τόνισε η εκπρόσωπος του Κ.Κ.Ε. την ανάγκη να μειωθούν τα διόδια. Από το 2007 καθαρά το Δ.Σ της ΠΣΕ και κάθε ετήσια ΓΣ από τότε μέχρι σήμερα, στα 15 χρόνια που έχουν περάσει, ομόφωνα απαιτεί ότι πρέπει να καταργηθούν τα διόδια και τα τέλη στις εθνικές οδούς, γιατί εμείς τα έχουμε προπληρώσει. Συμπληρώνονται φέτος 60 χρόνια από την πρώτη φορά από τότε που μπήκαν σε αυτόν τον άξονα διόδια. Ακόμη και με φύλλο χρυσού να τον στρώναμε πάλι θα περισσέψουν χρήματα από αυτά που έχουμε ήδη πληρώσει. Σήμερα, με λιγότερα από 300 ευρώ δεν μπορείς να πας στο χωριό σου. Μισό μηνιαίο δηλαδή. Πώς θα φύγει ο συνταξιούχος (και με τη σύνταξη την οποία έχει) να πάει στο χωριό, να πάρει και τα εγγόνια να περάσουν δύο μήνες ποιοτικών διακοπών και να ζωντανέψουν και τα χωριά, έστω για δύο μήνες. Μιλάμε απλά για μέτρα ανακούφισης.

Τα νοικοκυριά μας (αυτά που γυρνάει το ρολόι στην Ήπειρο) θα πληρώσουν φέτος παραπάνω 2 εκατομμύρια ευρώ συνολικά με την κατανομή που γίνεται. Έτσι όπως έχει διαμορφωθεί η διαδικασία της αποκομιδής εμείς οι απόδημοι τα πληρώνουμε διπλά. Είναι απλό το θέμα. Η αριθμητική είναι πεντακάθαρη. Το ανταποδοτικό τέλος διαμορφώνεται με βάση το εμβαδόν του ακινήτου. Το σπίτι μας στο χωριό είναι μεγάλο, αφού ζούσαν μεγάλες φασίλιες. Τις λίγες ημέρες που είμαστε στο χωριό και λείπουμε από την Αττική θα παράξουμε τα ίδια απόβλητα. Είτε στο χωριό είμαστε, είτε στην Αττική, παράγουμε στο σύνολο την ίδια ποσότητα αποβλήτων, αλλά πληρώνουμε με βάση τη συμφωνία που υπέγραψε το 2017 η Περιφέρεια με το εργοστάσιο και του δίνει τη δυνατότητα να διαμορφώνει τις τιμές της αποκομιδής για 105.000 τόνους απόβλητα, ενώ η Ήπειρος βγάζει συνολικά 74.000!

ΟΛΑ ΑΥΤΑ μας διώχνουν από τα χωριά μας».

Κώστας Σούκος ή Γιάννης Γούναρης

Ο τραγουδιστής-ιερέας ήρωας-σωτήρας του Μεσολογγίου το 1822 από το Κεράσοβο Κονίτσης

Γράφει ο Γιώργος Σάρρος

Ο Κώστας Ζούκας ήταν ένας από τους τρεις Ζουκαίους —τον Γούσιο, Δημήτρη και Κώστα— του Κερασόβου που συνέδεσαν το όνομά τους με το ηρωικό Μεσολόγγι. Η παράδοση τους θέλει να προέρχονται από την Μοσχόπολη της Βορείας Ηπείρου. Ο Κώστας Ζούκας μεγαλουργούσε ως τραγουδιστής και ως δεινός κυνηγός γουνοφόρων θηραμάτων γι' αυτό και του αποδόθηκε το ψευδώνυμο «Γούναρης». Αυτά τα ταλέντα εκτιμήθηκαν δεόντως από τον Αλή Πασά ο οποίος τον πήρε στην αυλή του.

Μετά την πτώση του Αλή Πασά το 1822, ο Κώστας Ζούκας συνέχισε αναγκαστικά, να υπηρετεί στην αυλή του Ομέρ Βρυώνη ο οποίος με 12.000 ενόπλους περίπου, 11 κανόνια και 4 βομβοβόλα έφτασε στο Μεσολόγγι τέλη Οκτωβρίου του 1822. Ο Ομέρ Βρυώνης καταλάβαινε ότι η εκστρατεία του θα είχε θετική έκβαση μόνο με μια ξαφνική και γενική έφοδο των υπέρτερων δυνάμεών του. Έτσι επέλεξε ως ημέρα της ξαφνικής του εφόδου την 25 Δεκεμβρίου ανήμερα των Χριστουγέννων την ώρα που οι Χριστιανοί θα βρίσκονται στις εκκλησίες για να παρακολουθήσουν την ακολουθία των Χριστουγέννων και τις σκοπιές θα φρουρούν ελάχιστα πολεμιστές. Το σχέδιο συζητούσε με τον

Κραββαρίτης, γραμματέας του καπετάνιου του Ζυγού **Δημήτριου Μακρή**, άρχισε να απομακρύνεται από την ακτή καθώς οι Έλληνες φοβήθηκαν ενέδρα από τους Τούρκους. Όμως, ο **Κώστας Ζούκας-Γούναρης** ήταν αποφασισμένος. Πέταξε τα άρματά του και άρχισε να κολυμπάει προς την βάρκα. Οι Έλληνες βλέποντας αυτή την ενέργεια πείσθηκαν ότι κάτι σημαντικό έχει να τους πει και άρχισαν να τον πλησιάζουν. Όταν τον ενημέρωσαν ότι είναι από το σώμα του Μακρή και κατευθύνονται προς το Αιτωλικό, ο Γούναρης τους προειδοποίησε για τα σχέδια του Ομέρ Βρυώνη. Μεταξύ άλλων τους αποκάλυψε τον ακριβή χρόνο της επίθεσης αλλά και το σημείο που θα γινόταν. Οι Έλληνες ευχαρίστησαν τον άγνωστο αγγελιαφόρο και ζήτησαν να μάθουν το όνομά του. Ο **Ζούκας-Γούναρης** είτε από ταπεινοφροσύνη είτε από φόβο για την ζωή της οικογενείας του αρνήθηκε να τους το αποκαλύψει, αν και ήξερε ότι ο Ομέρ Βρυώνης, όταν θα μάθαινε την προδοσία θα ήξερε και τον προδότη.

Η Αγία Παρασκευή είναι ένα πανέμορφο ορεινό κεφαλοχώρι και ιστορικό μαστοροχώρι του Δήμου Κονίτσας του Νομού Ιωαννίνων

Η μάχη

Ο Κραββαρίτης επέστρεψε άμεσα στο Μεσολόγγι και γνώρισε στους καπετάνιους όσα έμαθε. Ύστερα από πολύωρη σύσκεψη αποφασίστηκε να σημάνουν κανονικά οι καμπάνες την ώρα της ακολουθίας και να προσέλθουν στις εκκλησίες οι μὴ δυνάμει να φέρουν όπλα. Οι υπόλοιποι να ταμπουρωθούν κανονικά στις θέσεις τους και να περιμένουν τον εκθρό. Οι Τούρκοι σαν ήρθε το σκοτάδι, άρχισαν τις προπαρασκευές τους. Όρισαν μάλιστα ειδικό σώμα Αλβανών καταδρομέων,

Το μνημείο του καλόγερου στο μοναστήρι

Το σημερινό εξωκκλήσι Ένα από τα ομορφότερα και συνάμα ιστορικά προσκυνήματα. Η Ιερά Μονή Παναγίας Ελεούσας στην Κλεισούρα Αιτωλοακαρνανίας

που είχε επιφορτιστεί να στήσει κλίμακες στα τείχη, για ν' ανέβουν. Τα μεσάνυχτα οι Αλβανοί σύρθηκαν και κρύφτηκαν κοντά στο φρουρίο, μέσα σε πυκνούς θάμνους από βούρλα. Από την άλλη μεριά οι Έλληνες διατάχθηκαν να μείνουν στις θέσεις τους, με τα πυροβόλα και τα καριοφίλια γεμάτα και γυμνά τα σπαθιά και τις πάλλες. Γύρω στις 3 τα χαράματα, οι Τουρκαλβανοί όρμησαν στο τείχος με ομοβροντίες, φωνές και αλαλαγμούς. Ένας πυκνός φραγμός πυρών τους υποδέχτηκε ανυποψίαστους... Τα 'χασαν. Την πρώτη σύγκυση διαδέχθηκε η πολεμική λύσσα. Οι Αλβανοί καταδρομείς κατακόπηκαν. Στο ανατολικό μέρος του τείχους, που το υπερδύσπιζαν ο Δεληγιάννης, ο Μακρής και ο Γιάννης Ρατζηκότσικας έγινε η φονικότερη ανθρωποσφαγή. Στο κέντρο, όπου ήταν ο Μπότσαρης με τον Λόντο και στο δυτικό μέρος του φρουρίου, όπου ήταν ο Αθ. Ρατζηκότσικας με τον Ζάιμη η μάχη ήταν φονική. Τρεις ώρες διάρκεσε η μάχη. Η φθορά των Τούρκων ήταν σημαντική: υπολογίστηκαν οι νεκροί και τραυματίες στους 500. Οι οπλαρχηγοί του Βάλτου Ράγκος, Ίσκος, Βαλινάς εγκατέλειψαν τον Βρυώνη και κατέλαβαν τα στενά του Μακρυνόρους. Μετά από λίγες μέρες, στις 31 Δεκεμβρίου 1822 οι Οθωμανοί, μαθαίνοντας ότι ο Ανδρούτσος ερχόταν προς το μέρος τους αναγκάστηκαν να λύσουν την πολιορκία του Μεσολογγίου.

Στη σπηλιά προσευχόμενος και ασκπεύων

Η ενέργεια του Κώστα **Ζούκα-Γούναρη** μπορεί να έσωσε το Μεσολόγγι και την επανάσταση στην Δυτική Ελλάδα, αλλά καταδίκασε την γυναίκα του και τα παιδιά του στον θάνατο. Ο Ομέρ Βρυώνης, μαθαίνοντας την προδοσία, αμέσως κατάλαβε ότι ο κυνηγός του είχε προδώσει το σχέδιό και ξέσπασε τον θυμό του στην οικογένειά του, την οποία κρατούσε αιχμάλωτη στην Άρτα. Ο Γούναρης ξέροντας την μοίρα του, εάν επέστρεφε στο στρατόπεδο, αποφάσισε να κρυφτεί στα μέρη του Ζυγού, σε μια σπηλιά στην περιοχή που ονομάζεται Κλεισούρα. Η σπηλιά αυτή είχε χρησιμοποιηθεί ως καταφύγιο, σύμφωνα με την παράδοση, και πριν περίπου έναν αιώνα, από κάποιον **Κουμπούρα** από το χωριό Χρυσοβέργι, ο οποίος κατέφυγε εκεί προκειμένου να γλυτώσει από τους Τούρκους που τον καταδίωκαν γιατί είχε σκοτώσει έναν Τούρκο στρατιώτη που ειρηνεύτηκε τους Χριστιανούς. Όταν μετά από καιρό επέστρεψε στο σπίτι του, διηγήθηκε στους συγχωριανούς του, ότι κάθε βράδυ έβλεπε στο σημείο που βρίσκεται σήμερα ο Ναός ένα φως. Οι χωριανοί μετέβησαν στο μέρος που τους υπέδειξε και ανακάλυψαν έκπληκτοι την εικόνα της Παναγίας Ελεούσας και δίπλα πηγή με αγίασμα. Λόγω αυτού του θαυματουργικού

γεγονότος οι ευλαβείς χριστιανοί έκτισαν τότε το πρώτο εκκλησάκι.

Αυτή την σπηλιά χρησιμοποίησε και ο **Κώστας Ζούκας-Γούναρης** για να γλιτώσει από την οργή του πασά. Στο σημείο μετέβαιναν κάτοικοι των γειτονικών χωριών και βοσκοί οι οποίοι, αναγνωρίζοντας και τιμώντας την γενναϊότητά του, τον προμήθευαν με τρόφιμα και νερό. Ο πόνος του ήρωα για τον χαμό της οικογενείας του ήταν μεγάλος και, έχοντας χάσει τα πάντα εκτός από την πίστη του, αποφάσισε να γίνει καλόγερος στο σημείο χρησιμοποιώντας την σπηλιά ως κελί.

Στην σπηλιά αυτή ο Κερασοβίτης ήρωας Κώστας Ζούκας, έζησε μόνος και αφανής, προσευχόμενος και

ασκπεύων. Έχτισε το πρώτο εκεί στην «Κλεισούρα» εκκλησάκι, αφιερωμένο στην Παναγία την Ελεούσα.

Σήμερα βέβαια είναι περιλαμβρο κόσμημα της περιοχής της Αιτωλοακαρνανίας.

Το 1837, από το σημείο έτυχε να περάσει ο βασιλιάς Όθωνας με την σύζυγό του Αμαλία, ο οποίος, πληροφορούμενος πιας βρίσκεται εκεί, θέλησε να συναντήσει τον άνθρωπο που έσωσε το Μεσολόγγι. Θέλοντας να τον τιμήσει για την προσφορά του προς το Έθνος τον ρώτησε τι επιθυμεί να του δωρίσει. Ο Γούναρης απέδειξε για άλλη μια φορά το ήθος του, αρνούμενος κάθε υλικό αγαθό για τον εαυτό του, ζητώντας μόνο να παραχωρηθεί στην Μονή όλη η περιοχή από την είσοδο έως την έξοδο της Κλεισούρας. Από τότε ο μοναχός πλέον Γιάννης Γούναρης βγήκε από την αφάνεια και άρχισε να παρουσιάζεται στους διαβάτες και να καλλιεργεί την περιοχή, καλλωπίζοντας και αναδεικνύοντας το μοναστήρι μέχρι την κοίμησή του. Το 2000, επί μακαριστού Μητροπολίτη Θεόκλητου με πρωτοβουλία της Κυνηγετικής Ομοσπονδίας Στερεάς Ελλάδας στήθηκε μνημείο με την προτομή του Κώστα **Ζούκα-Γιάννη Γούναρη** στο προσάυλιο χώρο του μοναστηριού. Στη βάση του έχουν τοποθετηθεί και φυλάσσονται τα σάττα του Ήρωα, που βρέθηκαν το 1997 στα θεμέλια του Ναού.

Κώστας Κρυστάλλης: «Ο ΚΑΛΟΓΗΡΟΣ ΤΗΣ ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ»

Ο πρώτος που αναφέρθηκε στον ηρωισμό του **Κώστα Ζούκα** ήταν ο ιστορικός **Σπυρίδων Τρικούπης** στο τετράτομο έργο του «Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασας» το 1853-57. Το 1886 ο ποιητής **Κώστας Κρυστάλλης** πραγματοποίησε έρευνα και μίλησε με μοναχούς και ποιμένες της Πίνδου, με ηλικιωμένους Γιαννιώτες μεταξύ των οποίων και ο διδάσκαλος **Σπυρίδων Μανάρης**. Όλες τις πληροφορίες που αφορούν τον Κερασοβίτη Ήρωα Κώστα **Ζούκα-Γούναρη** τις κατέγραψε στο περίφημο ποίημά του: **«Ο ΚΑΛΟΓΗΡΟΣ ΤΗΣ ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ»** το οποίο και δημοσίευσε στην Αθήνα τον Οκτώβριο του 1889.

Απόσπασμα από το πολυσέλιδο αυτό ποίημα του Κώστα Κρυστάλλη.

«Αδέρφια μη με σκιάζεστε τον χριστιανό εμένα,
αν βρίσκομαι με τους οχτρούς, αχ μώχουν σκλαβωμένα,
τα τέκνα, τη γυναίκα μου. Απόψε πριν χαράξη,.....
Την ώρα που τη Γέννηση, αδέρφια, του Χριστού μας,
θα να σημάνουν οι εκκλησιές, τ'ασκέρια του οχτρού μας,
στο Μεσολόγγι άξαφνα σκέρνα θα χουμήσουν,
για νά 'βρουν τα προχώματα έρμα , να τα πατήσουν»....
«Στα κορφοβούνια του Ζυγού, στα κρύσταλλα, στα χιόνια,
και σ'έρμα ανάμεσα κλαριά, παμπάλαια – αιώνια,
ο Κώστας κάθεται και κλαίει, ζωμένος τ' άρματά του,
κι αναστενάζοντας βαρειά, σαν νέφιο φορτωμένο,
φωνάζει τη γυναίκα του, φωνάζει τα παιδιά του.
Είναι το μοιρολόγι του πικρό φαρμακωμένο,
και μόνη μια παρηγοριά βαθείά τότε γλυκαίνει,
η Δόξα του Μεσολογγίου. Ο Μέρ-πασσάς μαθαίνει,
του κυνηγού την προδοσία και στην απελπισία του,
σαν πήρε ο Κώστας τα βουνά, του σφάζει τα παιδιά του.
τώπαν του Κώστα στα βουνά και τ' άρματα πετάει,
και στις Κλεισούρας το μικρό το ρημοκκλησί πάει,
και γίνεται καλόγηρος, ντύνεται ράσα μαύρα....».
«Καλόγηρος ο κυνηγός, κλεισμένα στην κασέλλα,
τα τρώει ο σκόρος τα πισιλά, την άσπρη φουστάνελλα,
τα φλωροκαπνισμένα του τσαπράζια, τ' άρματά του,
παρατημένα σκούριαζαν στους τοίχους κρεμασμένα,
κάποτε ρίχνει απάνω του καμιά κρυφή ματιά του,
σαν θυμηθεί τα χρόνια του εκεία τα περασμένα,
θυμάται και τα Γιάννινα, τ' αγαπημένα τότε,
και πότε κλαίει τα νειάτα του και την πατρίδα πότε....
Κοιμήσου στο ελεύθερο, Καλόγηρε το χώμα,
κι ουράνια τον ύπνο σου όνειρα ας νανουρίζουν... ..
...θα 'ρθώ να σε ξεθάψω 'γώ και τ' άγια λείψανά σου,
θανά τα πάω στα Γιάννινα, εκεί θανά τα θάψω,
κι απάνω από το μάρμαρο του τάφου σου θα γράψω
μαζί με τ' όνομά σου, το μέγα σου κατόρθωμα
κι οι Ηπειρώτες όλοι ξεχωριστή θα στήσωμε για σε γιορτή και σόλη,
ξεχωριστό μνημόσυνο για σε και λειτουργία...
Ω! που με φέρεις, μάγισσα και πλάνα φαντασία!»

Ιστορικά και Παραδοσιακά Ανάλεκτα

Προσωπική εργασία

Πηγές Άρτας 1972. Χαϊζοντας, με προσωπική εργασία, το Κοινοτικό Κατάστημα (Φωτ.: Βασίλης Καπερώνης)

Τον θεσμό της προσωπικής εργασίας οι παλιότεροι όχι απλά θυμούνται αλλά νιώθουν και **περήφανοι**. που κάποτε τον υπηρέτησαν. Πολλά από τα έργα υποδομής στα χωριά ήταν αποτέλεσμα της λειτουργίας του θεσμού αυτού.

Ήταν τη δεκαετία του '50, τότε που η πληγωμένη -απ' τον πόλεμο και την κατοχή- Ελλάδα προσπαθούσε να σταθεί ξανά στα πόδια της. Τότε δημιουργήθηκε ο θεσμός της «προσωπικής εργασίας», μια ιδιότυπη μορφή εθελοντισμού που λειτούργησε στα πλαίσια των μικρών κοινοτήτων και συμμετείχαν ολόκληρες τοπικές κοινωνίες, άντρες και γυναίκες. Ο θεσμός αυτός καταργήθηκε στα μισά της δεκαετίας του 1970. Πέρα από το ορατό αποτέλεσμα, σχολεία, δρόμοι, Κοινοτικά Καταστήματα κλπ., ο θεσμός αυτός συνέβαλε στην ανάπτυξη κοινωνικής συνείδησης των πολιτών. Οι πολίτες είχαν βάλει στην καθημερινότητά τους το φιλότιμο, τη συλλογικότητα, την αλληλεγγύη, την ανιδιαιτελή προσφορά. Μπροστά το «εμείς» παρά το «εγώ».

Η συμμετοχή των Λεπτοκαριτών σε κοινωφελή έργα του χωριού

Το 1931 ο Πρόεδρος της Λεπτοκαρυάς **Ευάγγελος Δάσκακς**, και το Κοινοτικό Συμβούλιο επιβάλει 10ήμερη προσωπική

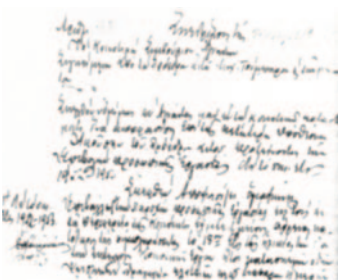
εργασία και διανοίγεται καρδόδρομος από τον κάμπο μέχρι το χωριό.

Την πρωτοβουλία αυτή επαινεί η εφημερίδα **ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ** που εκδί-

δεται στο **Φιλιάτι**. Για την παραπάνω ενέργεια, όπως πληροφορούμαστε από την ίδια εφημερίδα, ο Υπουργός Εσωτερικών της εποχής εκφράζει την ευαρέσκεια του προς το Κοινοτικό Συμβούλιο Λεπτοκαρυάς

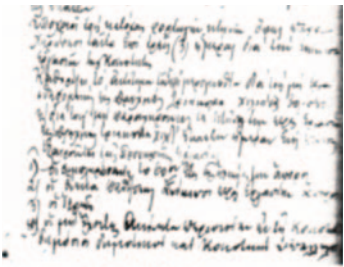
Γυμνάσιο Αγνάντων Άρτας Αριθμ.38

Το χωριό Λεπτοκαρυά Θεσπρωτίας

Το Γυμνάσιο Αγνάντων. 1952. Κατασκευάστηκε εξ ολοκλήρου με προσωπική εργασία των Αγναντιτών. Λειτούργησε από το 1952-1989.

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Αγνάντων ...σκεφθέν αποφασίζει ομοφώνως Επιβάλλει την παροχήν προσωπικής εργασίας εις τους εν τη περιφέρεια της Κοινότητος εγκατεστημένους άρρενες κατοίκους τους συμπληρώσαντας το 18^ο έτος της ηλικίας ...τεσσάρων ημερών εις έκαστον.

Υποχρεοί τους κατόχους φορτηγών κτηνών όπως παραχωρήσωσι ταύτα επί τρεις (3) ημέρας διά την εκτέλεσιν εργασιών της Κοινότητος ...

Η υπ' αριθ. 38/1951 απόφαση του Κοινοτικού Συμβουλίου Αγνάντων δια την επιβολή Προσωπικής Εργασίας προκειμένου να αναγεργηθεί το κτήριο όπου θα στεγαζόταν το Γυμνάσιο Αγνάντων.

Κ.ο Α.

Η καλλιέργεια ρυζιού στον Παρακάλαμο

(Φωτ.: Αρχείο Τάσου Καστάνη)

το ρύζι που παραγόταν ήταν άριστης ποιότητας, οπότε στον Παρακάλαμο και τα γύρω χωριά του ρυζιού δημιουργήθηκε η ανάγκη για την ίδρυση εργοστασίου αποφλοιώσεως που λειτούργησε τελικά με επιτυχία στον Παρακάλαμο δίνοντας δουλειά σε οικογένειες αλλά και έχοντας αξιόλογη εμπορική δραστηριότητα.

Ωστόσο η καλλιέργειά του ρυζιού κράτησε μόνο επτά χρόνια, από το 1949 ως το 1956. Τότε σταμάτησε για λόγους υγείας, καθώς ο κάμπος είναι πολύ κοντά σε κατοικημένους συνοικισμούς και τα στάσιμα νερά που υπήρχαν στις ρυζοκαλλιέργειες γίνονταν εωτίες μολύνσεων. Τα κουνούπια και η ελονοσία δημιούργησαν σοβαρά προβλήματα υγείας. Μεγάλο ήταν το τίμημα στην υγεία, που πλήρωσαν κυρίως οι γυναίκες που ολημέρις δούλευαν ξυπόλτες μέσα στα νερά για να ξεχορταριάσουν, με τις βδέλλες να κολλάνε στα πόδια τους ενώ από πάνω τους πετούσε μια «Ντακότα» που ψέκαζε με DDT για την καταπολέμηση των κουνουπιών.

Έτσι σταδιακά σταμάτησε η ρυζοκαλλιέργεια αρχικά σε χωράφια που βρίσκονταν σε απόσταση μικρότερη των 500 μέτρων από κατοικημένα σπίτια. Αυτά τα χωράφια ήταν πολλά κι αφού σταμάτησε η καλλιέργεια σε αυτά σταμάτησε και σε άλλα πιο μακρινά και σιγά-σιγά σε ολόκληρο τον κάμπο. Περισσότερες πληροφορίες και συνεντεύξεις κατοίκων θα βρείτε στο βίντεο της Αδελφότητας Παρακαλαμιωτών Αθήνας «*Τα ρύζια στον Παρακάλαμο*».

Μίτσης Παναγιώτης, μέλος του ΔΣ της Αδελφότητας Παρακαλαμιωτών

Πόσο μακρινό είναι, για εμάς, το 1950 που γεννηθήκαμε αργότερα και δεν ζήσαμε στην πατρογονική γη, για τον τρόπο που επιβίωσαν τις δύσκολες εκείνες εποχές. Φαίνεται λοιπόν απίστευτο σήμερα στους νέους ότι, κάποτε και για πολλά χρόνια, στην περιοχή του κάμπου του Καλαμά γίνονταν καλλιέργεια ρυζιού.

Ιστορικά σύμφωνα με κάποιες αναφορές, στην Ελλάδα το ρύζι άρχισε να καλλιεργείται από τα χρόνια του μεσαίωνα. Κανείς όμως δεν γνωρίζει με βεβαιότητα πότε πραγματικά καλλιεργήθηκε για πρώτη φορά. Σίγουρα, καλλιεργείτο σε περιορισμένες ποσότητες, τουλάχιστον από τον 19ο αιώνα. Μετά τη δεκαετία του 1950, το ρύζι έγινε καθημερινό φαγητό στην ελληνική κουζίνα, τόσο βασικό όπως το σιτάρι. Η εξάπλωσή του οφείλεται στο Σχέδιο Μάρσαλ, την οικονομική βοήθεια που χορηγήθηκε από τις ΗΠΑ σε χώρες της Ευρώπης και αποσκοπούσε αφενός στην τόνωση των οικονομιών τους, (που με σημαντικά δάνεια χρηματοδοτήσαν έτσι τις κατεστραμμένες από τον πόλεμο αγορές τους) και αφετέρου, εξυπηρετούσε άμεσα την αμερικανική εξωτερική πολιτική, που επιθυμούσε να αποφευχθεί ο κίνδυνος να περιέλθουν οι χώρες αυτές, εξαιτίας ανέχειας, στη σφαίρα επιρροής της ΕΣΣΔ.

Πιο συγκεκριμένα ένας Αμερικάνος γεωπόνος, ο **Ουόλτερ Πάκαρντ**, έδειξε στους αγρότες γύρω από το δέλτα του Σπερχειού ποταμού, πώς να το καλλιεργούν, ανοίγοντας το δρόμο για να αυξήσουν το εισόδημά τους και έδωσε το έναυσμα για την καλλιέργειά του και σε άλλες περιοχές της χώρας.

Έτσι, λοιπόν, από το 1948-49 έγινε μια μεγάλη αλλαγή στις καλλιέργειες του ποτιστικού κάμπου στον Παρακάλαμο και τα γύρω χωριά του Άνω Καλαμά. Στον κάμπο που για αιώνες οι αγρότες καλλιεργούσαν αποκλειστικά καλαμπόκι, και που δεν πείνασε ούτε την κατοχή αλλά αντίθετα έθρεψε κι άλλα χωριά με το καλαμποκάλευρο, άρχισε η καλλιέργεια ρυζιού. Στο πλαίσιο της τότε "παραγωγικής ανασυγκρότησης" η επιλογή επιβλήθηκε και ξεκίνησε η εφαρμογή της.

Η ρυζοκαλλιέργεια έγινε αφορμή αλλαγής και στο ψωμί. Μια και το καλαμπόκι δεν ήταν πια άφθονο όπως πριν, οι αγρότες του κάμπου άρχισαν να εγκαταλείπουν σιγά - σιγά την παραδοσιακή "μπομποτά" και να ζυμώνουν σιταρένιο ψωμί ή ακόμα και να το αγοράζουν έτοιμο από το φούρνο.

Η καλλιέργεια του ρυζιού είχε επιτυχία και

Ο αργαλειός

Από τη Θράκη ως την Κρήτη και από τα δυτικά έως τη Ρόδο, ο αργαλειός ήταν η ασχολία, που έωνε τις γυναίκες τον περασμένο αιώνα. Ήταν οι άξιες υφάντρες, οι νοικοκυρές που με την τέχνη τους έπαιρναν το μαλλί των ζώων, το πλένανε, το κοπανάγανε και το στεγνώνανε στον ήλιο. Μετά το ξένανε και το λανάρανε στο τέλος το γνέθανε και πλέον ήταν έτοιμο να πάρει σχήμα και μορφή απ' τα ικανά τους χέρια. Οι φανέλες, οι κάπες, τα φουστάνια και οι ποδιές, αλλά και τα κίλμια, οι κουρελούδες, οι τσέργκες και οι βελέντζες, φτιάχνονταν με τη μεγάλη ξύλινη μηχανή στα κατώγια τω σπιτιών. Τα περίτεχνα σχέδια που δημιουργούσαν με τα λαμπερά χρώματα έντυναν και στόλιζαν ανθρώπους και οικίες. Όμως για τις γυναίκες που σκυμμένες τοποθετούσαν το στημόνι πάνω στον αργαλειό και μετά με γρήγορες σαϊτιές ύφαιναν, ήταν μια εργασία κοπιαστική, χρονοβόρα και επίπονη. Αυτό ήταν γνωστό σε όλους και γι' αυτό διατυπώνεται ξεκάθαρα από τον λαό μας στα τραγούδια του: Το κέντημα είναι γλέντημα κι η ρόκα είναι σεργιάνι κι ο αργαλειός είναι σκλαβιά, σκλαβιά πολύ μεγάλη.

Ελένη Κοντούλη

Ψηλά ο δρόμος στις "Ορσούδες", χαμηλά ανταριασμένο το "στενό". Από εκεί και το παραδοσιακό τραγούδι *Νά ημουν κολόνα στο στενό και φλάμπουρο στη ράχη να αγνάντευα τη Πράμαντα, τον έρημο το Σκλούπο (Αμπελοχώρι σήμερα)*. (Φωτ.: Θανάσης Νικολάς)

Το χωριό Αμπελοχώρι (Σκλούπο)

«Να 'μουν κολώνα στο Στενό»

Να 'μουν κολώνα στο Στενό και τσουντζουρος στην Πλάκα, ν' αγνάντευα, να βίγλιζα το έρημο το Σκλούπο. Πώς κλαίει η Τάνα το παιδί κι η Χρίσταινα τον Μήτρο, κι η δόλια η Χριστονίκαινα το δόλιο το θανάσο. Στην Πράμαντα είν' ο Κωνσταντής, στην Άγναντα είν' ο Μήτρος.

Πλάκα: χωριό των Ιωαννίνων, γνωστό για το περίφημο μονότοξο γεφύρι του.

Στενό: τοπωνύμιο της περιοχής της Πλάκας, όπου ο ποταμός Άραχθος περνά μέσα από απόκρημνες και στενές, βραχώδεις πλαγιές.

Τσουντζουρος: βιγλάτορας, παρατηρητής-τοποτηρητής

Βιγλιζώ: = παρατηρώ
Πράμαντα και Άγναντα = χωριά της περιοχής των Τζουμέρκων, σχετικά κοντινά στο Αμπελοχώρι και την Πλάκα. Το

πρώτο ανήκει στο νομό Ιωαννίνων, το δεύτερο στο νομό Άρτας.

Ιστορικά, Ηπειρώτικο τραγούδι "στα τρία" (ρυθμός 3/4) από το χωριό Αμπελοχώρι Ιωαννίνων. Διάφορες εκδοχές - παραλλαγές του τραγουδιού ανιχνεύουμε σε όλα τα χωριά του ορεινού όγκου της περιοχής βορείων Τζουμέρκων, ιδιαίτερως δε στα Πράμαντα.

Το Αμπελοχώρι (παλιά ονομασία «Σκλούπο») είναι ορεινό χωριό των Τζουμέρκων σε περιοχή και καίρια θέση, με θέα προς την περιοχή του ποταμού Αράχθου και των περιφημων και απόκρημνων στενών του.

Το τραγούδι αναφέρεται πιθανότατα σε μια μάχη μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων στην περιοχή του χωριού Πλάκα (γνωστό από το ομώνυμο μονότοξο γεφύρι) και τους νεκρούς για τους οποίους θρηνούσαν οι κάτοικοι του Αμπελοχωριού.

Υπαίθριος αργαλειός στην εποχή της Κατοχής (Φωτ.: Tom Barnes)

Τραγούδι του άργαλειού

Ή Ζερβοπούλα ή όμορφη κι άρχοντοδυνατέρα στὸν άργαλιό τῆς ὕφαινε κι ἀνάρια έτραγουδούσε:

- Διασίδι, καλοδιάσισο, γνεμένο σὸδ νυχτέρι, διασίδι μ', ὄντας σ' έγνεθαι, τὸν συχνονειούμουν, διασίδι, ὄντας σ' εἰδιάζομουν, ἦρθεν ἀπὸ τὰ ξένα, διασίδι, ὄντας σ' ἐτύλιγα σὴν ἐκκλησιὰ τὸν εἶδα, διασίδι, ὄντας σ' ἐκόλωνα, μὸστειλεν ἀρραβῶνα.

Παῖξε άργαλιέ μου, βρόντησε, πέτα χρυσή σαῖτα, τρήχτε καημένα χτένια μου, βαστάτε τὸν ἦχό μου, νὰ βγοῦν τὰ ὕφῳδια γλήγορα, νὰ ράψω τὰ προικιά μου, γιὰτ' ὁ καλὸς μου βιάζεται, βιάζεται νὰ μὲ πάρει!

Κώστας Κρυστάλλης

ΜΟΥΣΕΙΑ - ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΕΣ - ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών

Ιστορικό ίδρυσης Κώστας Φρόντζος: ο πρωτοπόρος

Η Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών (Ε.Η.Μ.) ιδρύθηκε το 1953 με πρωτεργάτη τον αείμνηστο **Κώστα Φρόντζο** και πνευματικούς ανθρώπους της εποχής, που τους συνεπήρε το όραμα της πνευματικής αναγέννησης της Ηπείρου και της πρωτεύουσάς της, μετά την *δυσεξίμερη* περίοδο του πολέμου.

Η Ε.Η.Μ. είναι σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, πνευματικού και κοινωνικού σκοπού. Ως πρόεδρός της, προτάθηκε και επελέγη ομόθυμα από τα ιδρυτικά μέλη μια σημαντική προσωπικότητα των Ιωαννίνων, ο **Κωνσταντίνος Φρόντζος**: νομικός, πνευματικός άνθρωπος με επικοινωνιακό χάρισμα, επιβλητικός με ηγετική ικμάδα. Από το 1955 υπήρξε ο Πρόεδρος των Διοικητικών Συμβουλίων της Ε.Η.Μ., έως τις 24 Δεκεμβρίου 1986, οπότε πέθανε.

Ο **Κωνσταντίνος Φρόντζος** γεννήθηκε το 1904 στην Πυρσόγιαννη της Κόνιτσας ως δευτερότοκος γιος του δασκάλου Αντώνη και της Πηνελόπης. Το 1925 πήρε πτυχίο δασκάλου και το 1930 πτυχίο της Νομικής Σχολής Αθηνών. Εγκαταστάθηκε στα Ιωάννινα, όπου και δικηγόρουσε από το 1931 μέχρι το 1962. Σε δεύτερο γάμο νυμφεύθηκε την Αμαλία Παπαχρηστίδη. Πολιτεύθηκε, εξελέγη Δήμαρχος Ιωαννιτών και αφοσιώθηκε στην Ε.Η.Μ. ως το τέλος της ζωής του. Υπήρξε, επίσης, ιδρυτής του Ιδρύματος Μελετών Ιονίου και Αδριατικού Χώρου (Ι.Μ.Ι.Α.Χ.), θυγατρικού της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών και διετέλεσε Πρόεδρός του από το 1976 έως το 1986.

Στο Μέγαρο στεγάζονται τα γραφεία της Ε.Η.Μ., αίθουσες υποδοχής, το Πνευματικό της κέντρο (αίθουσα Κ. Κατσάρι), αίθουσα εκδηλώσεων (Κ. Μαλάμου), η Βιβλιοθήκη με το αναγνωστήριο και τα πολύτιμα αρχεία, η Πινακοθήκη και ξενώνας. Οι εσωτερικοί χώροι διαμορφώθηκαν κατά το πρότυπο της ηπειρωτικής παράδοσης με υψηλή αισθητική, αυθεντικά ξυλόγλυπτα στις οροφές και στους τοίχους, λιθανάγλυφα τζάκια, όλα συγκεντρωμένα ή αγορασμένα από παλιά σπίτια των Ιωαννίνων και της επαρχίας.

Η πολιτιστική προσφορά της ΕΗΜ

Η Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών, από τα μέσα περίπου του 20ού αιώνα και εξής, αποτελεί εστία πολιτισμού για τα Ιωάννινα, την Ήπειρο και την ΒΔ Ελλάδα, έξοχο βήμα πνευματικής και καλλιτεχνικής καλλιέργειας, με συνεχείς διαλέξεις Ηπειρωτών και ξένων επιφανών προσωπικοτήτων της επιστήμης και των γραμμάτων (ιστορία, αρχαιολογία, παιδεία, λογοτεχνία, φιλολογία, σύγχρονη σκέψη, οικονομία, τεχνικός πολιτισμός, ιατρική, βιβλιοπαρουσιάσεις κ.ά.), συνεδρίων, ημερίδων και εκθέσεων, μουσικών εκδηλώσεων, θεατρικών παραστάσεων και θεατρικού αναλογίου, που διενεργούνται σε αίθουσες του Μεγάρου και στο υπαίθριο θέατρό της στο λόφο της πόλης. Το πρόγραμμα των εκδηλώσεων ανακόπηκε, κατά την αλγερινή περίοδο της πανδημίας, ωστόσο, τα μέλη του Δ.Σ. αρνήθηκαν να σιωπήσουν πολιτιστικά. Έτσι ξεκίνησε

Κώστας Φρόντζος 1904 - 1986

ένας κύκλος με τον τίτλο *Τηλε-εκδηλώσεις λόγου και τέχνης. Φθινόπωρο 2020* και κατόπιν *Χειμώνας και Άνοιξη 2021*. Εκλεκτές μουσικές ποικίλων ειδών και σύγχρονες μπάντες της πόλης, θεατρικό αναλόγιο, δια-

λέξεις και άλλες πρωτότυπες εκδηλώσεις με τη συμβολή σημαντικών καλλιτεχνών και επιστημόνων παρουσιάζονταν σχεδόν κάθε εβδομάδα, προς τέρψιν των συμπολιτών μας σε τοπικό κανάλι.

Τα **Δωδωναία**, οι θεατρικές παραστάσεις στο αρχαίο θέατρο της Δωδώνης, κατέλαβαν στο γενικό πλαίσιο των δραστηριοτήτων της Ε.Η.Μ. εξέχουσα θέση. Τα πρώτα Δωδωναία ξεκίνησαν στις 6 και 7 Αυγούστου 1960 με την ιστορική παράσταση της Ηλέκτρας σε σκηνοθεσία Δημήτρη Ροντήρη και ως πρωταγωνίστρια την μεγίστη ηθοποιό Ασπασία Παπαθανασίου. Έκτοτε, δεν αναβίωσε μόνον το αρχαίο θέατρο από τη λήθη, αλλά η Δωδώνη κατέστη ο χώρος, όπου, κάθε καλοκαίρι, συγκέντρωνε χιλιάδες Ηπειρώτες, ξένους θεατρόφιλους και απλούς πολίτες, επίσης χωρικούς, από τα γύρω χωριά. Στον περιβάλλοντα χώρο της Δωδώνης δημιουργήθηκαν δύο τουριστικά Περίπτερα, που λειτουργούσαν ταυτοχρόνως, προκειμένου να εξυπηρετούν τις ανάγκες των επισκεπτών των Δωδωναίων.

Η **Βιβλιοθήκη** της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών, η οργάνωση της οποίας υπήρξε προτεραιότητα από την ίδρυση του Ιδρύματος το 1954, στεγάζεται μαζί με το Αναγνωστήριο στον τέταρτο όροφο του Μεγάρου της.

Εκχωρίζει το τμήμα Ηπειρωτικής βιβλιογραφίας, στο οποίο έχουν συγκεντρωθεί έργα Ηπειρωτών συγγραφέων, αλλά και όσα αναφέρονται στον Ηπειρωτικό χώρο ιστορικού, αρχαιολογικού, λαογραφικού, φιλολογικού και λογοτεχνικού ενδιαφέροντος.

Στην Βιβλιοθήκη ανήκουν πλήρεις σειρές παλαιότερων και νεότερων περιοδικών, όπως η «Πανδώρα», ο «Φιλολογικός Σύλλογος Κωνσταντινουπόλεως», ο «Ηπειρωτικός Αστήρ», τα «Ηπειρωτικά Χρονικά», η «Ηπειρωτική Εστία», τα «Ηπειρωτικά Γράμματα», η «Ελλοπία» και άλλα.

Το **Ιστορικό Αρχείο** της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών και του θυγατρικού της Ιδρύματος Μελετών Ιονίου και Αδριατικού Χώρου (Ι.Μ.Ι.Α.Χ.), διαρθρώνεται στις ακόλουθες θεματικές κατηγορίες:

- Αρχείο Ηπειρωτικού και Αθηναϊκού Τύπου,
- Ιστορικό Αρχείο εγγράφων (εκκλησιαστικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και των Βαλκανικών πολέμων),
- Αρχείο φωτοτυπικής αναπαραγωγής και Φιλομορφώσεως,
- Αρχείο Φωτογραφιών και Χαρτών.

1960. Το θέατρο της Δωδώνης, όταν άρχισαν οι παραστάσεις αρχαίου δράματος

Το **εκδοτικό** έργο της Ε.Η.Μ. (το ετήσιο Ηπειρωτικό Ημερολόγιο και μονογραφίες) είναι συνυφασμένο με την ίδια την υπόστασή της. Η προϊστορία, η, κλασική αρχαιολογία, η ιστορία, η γλωσσολογία και η παράδοση της Ηπείρου (νεότερη ιστορία και λαογραφία) είναι τα πεδία, γύρω από τα οποία στρέφεται το ενδιαφέρον των εκδόσεων.

Η **Πινακοθήκη** της Ε.Η.Μ. περιλαμβάνει έργα μερικών από τους σπουδαιότερους Νεοέλληνες ζωγράφους. Πρόκειται για δωρεές των ιδίων των δημιουργών, αλλά και ιδιωτών συλλεκτών, με στόχο τον εμπλουτισμό της Πινακοθήκης και την ενίσχυση του εκπαιδευτικού της ρόλου στην Ήπειρο.

Σπάνια έργα, όπως η προσωπογραφία του Παναγιώτη Αραβαντινού από τον Κερκυραίο ζωγράφο Χαράλαμπο Παχή, πίνακες σημαντικών καλλιτεχνών των αρχών του 20ού αιώνα, όπως του Ουμβέρτου Αργυρού και του Νικολάου Λύττα, καθώς και δημιουργίες

πιο σύγχρονες αντίληψεις ζωγράφων, όπως του Σπύρου Βασιλείου, του Γιάννη Σπυρόπουλου και του Πόρη Πρέκα, παρουσιάζονται στους χώρους της Πινακοθήκης.

Τα έργα της συλλογής της Ε.Η.Μ. εκτίθενται μόνιμα στο Μέγαρό της, ενώ άλλα φυλάσσονται σε ειδικό χώρο. Όλα μαζί συνιστούν έναν πολύτιμο θησαυρό, που ευφραίνει τους φιλότεχνους επισκέπτες και προσελκύει τους ερευνητές.

Σε ένα οθωμανικό Αρχοντικό του 19ου αι., στεγάζεται το **Λαογραφικό Μουσείο «Κώστας Φρόντζος»** της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών. Ιδρύθηκε από τον αείμνηστο Κώστα Φρόντζο και τα εγκαίνια του έγιναν το 1987, έναν χρόνο μετά το θάνατό του. Δίπλα στο Αρχοντικό προστέθηκε μία νέα πτέρυγα του Μουσείου, σε σχέδιο του σπουδαίου αρχιτέκτονα Βασίλη Χαρίση.

Τα εκθέματα του Μουσείου και ηλέονα αντικείμενα που απόκεινται στους αποθηκευτικούς του χώρους συνελέγησαν από τον Κώστα Φρόντζο, από δωρεές ιδιωτών, επίσης από αγορές, και συνιστούν θαυμαστά τεκμήρια του Ηπειρωτικού λαϊκού πολιτισμού.

Εκτίθενται ανδρικές και κυρίως υπέρροχα φιλοτεκνημένες γυναικείες φορεσιές, που φορούσαν οι Γιαννιώτισσες δέσποινες, αλλά και πολυάριθμα περίτεχνα ενδύματα από όλη την περιοχή της Ηπείρου. Εξάισα κοσμήματα, δημιουργίες της γιαννιώτικης, βορειοηπειρωτικής κωνσταντινουπολίτικης, βαλκανικής και ευρωπαϊκής κοσμηματοποιίας, υφαντά και κεντήματα. Σαλόνια της αστικής κοινωνίας των Ιωαννίνων και κοντά σε αυτά οι πορσελάνες της Κιουτάχειας, τα

ασπηνία τέχνηρα, η κεραμική, τα υάλινα, όλα όσα στόλιζαν τα σπίτια τους. Επιπλέον, αντικείμενα της καθημερινότητας, εργαλεία των ανθρώπων του μόχθου, ξυλόγλυπτα, χάλκινα, λιθανάγλυφα. Αντικείμενα – μνημεία μνήμης που ταξιδεύουν τον επισκέπτη του Μουσείου στη γνώση του παρελθόντος του τόπου και ανασυνθέτουν την κοινωνική ιστορία μιας μεγάλης εποχής.

Το **υπαίθριο θέατρο** της Ε.Η.Μ. άρχισε να κατασκευάζεται το 1961 και αποπερατώθηκε, μετά από τεράστιες δυσκολίες και με την συνδρομή γιαννιωτικών επιχειρήσεων και του στρατού, το 1964. Τα σχέδια εκπονήθηκαν από τον Βασίλη Χαρίση. Χρησιμοποιείται κατά την καλοκαιρινή περίοδο για καλλιτεχνικές και πνευματικές εκδηλώσεις (θέατρο, μουσική, χορό κ.ά.) της Εταιρείας και άλλων φορέων.

Ένα θαυμαστό μνημείο ηπειρωτικής αρχιτεκτονικής αποτελεί το Τουριστικό **Περίπτερο** της Ε.Η.Μ. με δύο ορόφους, στον λόφο, δίπλα στο υπαίθριο θέατρο, σε σχέδια

και πάλι του εξαιρέτου Βασίλη Χαρίση. Το εσωτερικό του κοσμούει αυθεντικά ξυλόγλυπτα, επίσης λιθανάγλυφα τζάκια από την Κόνιτσα, τα Ζαγόρια και το Πωγώνι. Σε έκταση του λόφου λειτουργεί **ζωολογικός** κήπος, η έκταση του οποίου εμπλουτίστηκε με την ιδιαίτερη ηπειρωτική πανίδα και χλωρίδα. Παράλληλα δημιουργήθηκε **ξενώνας** και χώροι βοηθητικοί για την έλευση και ανάπαυλα των επισκεπτών και ταξιδιωτών.

Τα **Λιθαρίτσια** ανεγέρθηκαν στα ΝΑ του πάρκου των στρατώνων, στην παλαιότερη θέση του – ήδη κατεστραμμένου από τα σουλτανικά στρατεύματα (1820-1822) – παλατιού του Αλή Πασά και των μεγάρων των γιών του. Διασώθηκαν οι υπόγειες στοές, οι οποίες και διατηρούνται με σεβασμό. Με την έγκριση του Ε.Ο.Τ. το 1967 άρχισαν οι σκέψεις για την αξιοποίηση του χώρου και την επέκταση του πάρκου. Ο **Βασίλης Χαρίσης** φιλοτέκνησε υπέροχα σκαριφήματα για τα οποία γράφει χαρακτηριστικά: *Τα σκαριφήματα αυτά έγιναν τότε, για να καταλάβουν και να πεισθούν μερικοί 'αρμόδιοι' ότι ο Φρόντζος δεν κατέστρεψε τίποτα από τα καταρρέοντα εκείνα τεχνάσματα, αλλά, αντίθετα, τα αναστήλωνε, τα συντηρούσε και πρόσθετε στον παραδοσιακό αυτό χώρο ένα πραγματικό απόκτημα για την πόλη των Ιωαννίνων.* Έτσι, δημιουργήθηκαν χώροι αναψυχής με εξαιρετικές αίθουσες και ταράτσες που αγγιζούν την πόλη και την λίμνη.

Αξιόλογη τουριστική μονάδα, ένα **Περίπτερο** με γιαννιωτική αρχιτεκτονική, ιδρύθηκε και στον Λούρο από τον Ε.Ο.Τ. και την

Λόφος, υπαίθριο θέατρο Κώστα Φρόντζου

Ε.Η.Μ., αλλά η λειτουργία του υπήρξε βραχεία, λόγω ανυπέρβλητων προβλημάτων, οπότε και δόθηκε στον Ε.Ο.Τ.

Στο πάρκο Άλσος τιμήθηκαν με προτομές, φιλοτεκνημένες από γνωστούς γλύπτες, λογοτέχνες της Ηπείρου. Έκτοτε το πάρκο ονομάζεται **Άλσος των Ποιητών**: Κώστας Κρυστάλλης, Γιώργος Ζαλοκώστας (του γλύπτη Νικόλα), Παναγιώτης Αραβαντινός (του γλύπτη Ν. Γεωργαντή), Χρήστος Χρηστοβασιλής (του γλύπτη Νικόλα), Δημήτριος Σαλαμάγκας (του γλύπτη Κ. Ρόκκου), του Γεωργίου Χατζή-Πελλερέν (του γλύπτη Κ. Ρόκκου).

«*Δεν μας το ζητούν εκείνοι, αλλά εμείς τους θέλουμε μαρμαρωμένα σύμβολα μπροστά μας, είδωλα της αγάπης και του σεβασμού μας, πρότυπα φρονηματισμού, δαδούχους και οδηγούς στη λεωφόρο των γνησίων μας παραδόσεων, παράδειγμα ες αεί*». Απόσπασμα ομιλίας του Φρόντζου (1959).